

อนุสรณ์
ในงานฌาปนกิจศพ

พ่อเล็ก โกมลกุญชร

ปนสถาน วัดประยุรวงศาวาส

งเวียนเล็ก กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ ที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖

อนุสรณ์
ในงานฌาปนกิจศพ

คุณพ่อเล็ก โกมลกุญชร

ณ ฌาปนสถาน วัดประยุรวงศาวาส

วงเวียนเล็ก กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ ที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖

นายเล็ก โกมลกุญชร

ชาตะ ๒๔๔๙ มรณะ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๕

คำปรารภ

มรณะหรือความตาย เป็นความหมายของประมวลประชาชีพ ที่ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในโลก ได้สูญเสียชีวิตจากอัตภาพหนึ่งไปสู่อีกอัตภาพหนึ่งแต่จะไปไหน เป็นอะไร อย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกฎแห่งกรรม เป็นพลังดึงหรือผลักดัน ให้ไปสู่อัตภาพใหม่ คือ **เป็นอะไร อย่างไรต่อไปอีก**

อกุศลกรรม คือ การกระทำบาปต่าง ๆ ย่อมเป็นเหตุทำให้เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานต่างๆเปรตต่างๆสัตว์นรกต่าง ๆ

กุศลกรรม คือ การกระทำบุญต่าง ๆ ย่อมเปนเหตุนำให้เกิดเป็นมนุษย์ต่าง ๆ เป็นเทพต่าง ๆ เปนพรหมต่าง ๆ เป็นบันได ให้ได้เป็นพระอริยบุคคล เช่นพระโสดาเป็นต้น พระอรหัตถ์เป็นที่สุด

ทุก ๆ คนที่เกิดมาในโลก กุศลกรรม นำให้เกิดแต่ก็มีความผิดแผกแตกต่างกันด้วย ชาติ ชั้น

วรรณะ เพศ ผิวพรรณ ฐานะ สูงต่ำ เหลื่อมล้ำกัน ดังเหตุเป็นพยานอยู่เต็มโลก จึงเป็นการบ่งชัดให้เห็นว่า การประกอบบุญกุศลของแต่ละบุคคล ยิ่งหย่อนกว่ากัน

เมื่อตายแล้ว จะไปไหน เกิดเปนอะไร ที่ไหนอย่างไร เป็นปัญหาอันยิ่งใหญ่ของแต่ละบุคคลผู้ที่ยังไม่ตาย จึงห่วงใย วิตกกังวลว่า จะไปเกิดทุคติตามคติของฝ่ายอกุศลกรรมบ้าง ฝ่ายบุญกุศล จะมีกำลังไม่พอให้มีอายุยืนยาว อยู่ในสุคติวิสัย นั้นบ้าง จึงได้กระทำบุญกุศลต่าง ๆ อุทิศส่วนกุศลไปช่วย

ประการหนึ่ง เมื่อมีผู้มรณะ ผู้ที่ยังไม่ตายควรถือเอาเป็นอุทาหรณ์ เตือนจิต สะกิดกาย ให้ระลึกรู้ว่า แต่เราเกิดมา จนบัดนี้ เราเดินทางไปสู่**ความตาย ความเจ็บ ความแก่** อยู่ตลอดเวลา เปนธรรมดา ไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยง ให้พ้นไปได้ทุกคนจะต้อง พลัดพรากจากของรัก ของชอบใจทั้งสิ้น ไปเป็นธรรมดา ไม่มีใครเอาติดตามไปได้นอกจากบุญกับบาป อันเกิดจากการที่ตนทำไว้ ติดตามไปดุจเงาติดตามตนไป

เหตุดังนั้น เราจึงควรประกอบแต่กรรมดีที่เป็นบุญกุศลละเว้นหลีกเลี่ยง การประกอบกรรมชั่วที่เป็นบาปอกุศลทั้งปวงเสีย

การประกอบบุญกุศลในพระพุทธศาสนา มีหลักใหญ่ ๓ ประการ คือ:—

๑. **ทาน** ได้แก่การให้ทรัพย์ สมบัติ สิ่งของสงเคราะห์ผู้อื่น ตามความสมควรแก่กรณีย์ ที่ควรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ถวายอาหารบิณฑบาตรและปัจจัยสี่แก่พระภิกษุสงฆ์ เหล่านี้เปนต้น ซึ่งจัดเป็นวัตถุทานก็ดี การจัดให้มีแสดงพระธรรมเทศนา การแจกหนังสือ การปฏิบัติธรรม เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นธรรมทานก็ดี ผู้รับวัตถุทานและธรรมทานชื่อว่าอนุเคราะห์และสงเคราะห์ให้สำเร็จประโยชน์เป็นบุญกุศลด้วยกันทั้งผู้ให้และผู้รับ แต่ธรรมทานมีอานิสงส์สูงกว่าวัตถุทาน

๒. **ศีล** ได้แก่การรักษา กาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์สะอาดเรียบร้อย ศีลเป็นเหตุ ให้ผู้รักษาศีลได้รับความสุขความเจริญในโภคทรัพย์ เปนบันได

ให้ถึงพระนิพาน อันเป็นแดนเกษม ไม่ต้องเกิดแก่เจ็บตายอีกต่อไป ศีลทรงสภาพบุคคลไว้ เช่นเป็นมนุษย์เปนต้น ไม่ให้ตกไปสู่อบาย เช่น เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นต้น ศีลเป็นเหตุให้บุคคลมีอายุยืน ศีล จึงมีอานิสงส์สูงกว่าทาน

๓. **ภาวนา** ได้แก่การอบรมจิต ด้วยกัมมัฏ-ฐาน ๒ คือ สมถะ และวิปัสสนา สมถะเป็นอบายให้สงบระงับจากบาป อกุศลทั้งปวง วิปัสสนา เป็นอุบายให้เกิดปัญญา รู้เห็นแจ้งชัดในสภาพธรรมทั้งปวง สมถะอบรมจิตให้ละราคะ วิปัสสนาอบรมปัญญาให้ละอวิชชา กัมมัฏฐานทั้ง ๒ เป็นเหตุให้จิตวิมุตหลุดพ้นจากกิเลส อันเป็นเหตุให้เกิดแก่เจ็บตาย อยู่ในภพน้อยใหญ่ทั้งปวง ภาวนาจึงมีอานิสงส์สูงกว่าศีล

ท่านเปรียบเหมือนเสบียงเครื่องบำรุงเลี้ยงชีวิตร่างกายในการเดินทาง ศีลเปรียบเหมือนกำลังของผู้เดินทาง ภาวนาเปรียบเหมือนยานพาหนะนำผู้เดินทางส่งให้ถึงที่หมายปลายทางที่มุ่งหมาย

โยมเล็ก โกมลกุญชร ผู้มรณะมีศรัทธาแรงกล้าในบุญการกุศล มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา ได้บริจาคทรัพย์ เพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นนิจสิน

เจ้าภาพผู้เป็นภรรยาและบุตรหลานโยมเล็ก ผู้มรณะเปนผู้อบรมกัมมัฏฐาน ๒ จากอาตมา เห็นประโยชน์ และอานิสงส์แห่งการเจริญภาวนาบุญกิริยาวัตถุ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือกัมมัฏฐาน ๒ เปนธรรมบรรณาการ แด่ท่านผู้ให้เกียรติและญาติมิตรที่มาร่วมการฌาปนกิจ โดยหวังว่าจะเป็นมูลนิธิแห่งบุญกิริยาวัตถุ ในเมื่อหนังสือนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่รับแจกไปเพียงใด ก็จะเปนเหตุให้เกิดเปนผลผลานิสงส์ผลสำเร็จประโยชน์แก่ โยมเล็ก โกมลกุญชร ผู้มรณะซึ่งตั้งมั่นอยู่ในการปฏิบัติกัมมัฏฐาน ๒ ให้เจริญอยู่ในสุคติ วิสัย และบรรลุถึงซึ่งพระนิพพาน

อาตมาภาพ ขออนุโมทนา ในกุศลเจตนานี้เป็นอย่างยิ่ง ขออัญเชิญพระรัตนยานุภาพ มีพระ-พุทธานุภาพเปนต้น จงดลบันดาลให้เจ้าภาพและผู้

ร่วมบุญกุศลในงานฌาปนกิจ ตลอดจนผู้ได้รับแจกหนังสือคู่มือกัมมัฏฐาน ๒ ชื่อว่า จะทำอะไร อย่างไร ไปจงเจริญด้วยความสุขสวัสดี มีโชคชัย ไม่มีเคราะห์ ทุกข์ โศก โรคภัยพิบัติทั้งปวง จงเจริญรุ่งเรืองในวิถีชีวิต และกิจการงานทั้งปวง ปราศจากอุปสรรคใด ๆ ทุกวิถีทางตลอดกาลนานเทอญ.

พระครูสังวรธรรมานุวัตร
๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖
วัดหนองคณฑี อ. พระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

คำไว้อาลัย

ในการจากไปของ คุณพ่อเล็ก โกมลกุญชร ครั้งนี้ย่อมนำความเศร้าโศกสลดใจ และอาลัยรักให้แก่ลูกเปนอันมาก เพราะเมื่อท่านมีชีวิตอยู่ ท่านได้ให้ความอบอุ่นเปรียบเหมือนร่มโพร่มไทรแก่ลูกหลานอย่างหาที่เปรียบมิได้ ตามปกติคุณพ่อเปนคนแข็งแรง ไม่เคยเจ็บออดแอด แต่การจากไปครั้งนี้ของคุณพ่อ ไม่มีใครนึกฝันว่าจะเปนจริงเกิดขึ้นมา

คุณพ่อเป็นผู้มีใจคอกว้างขวาง โอบอ้อมอารีไม่แต่เฉพาะลูกหลาน ยังมีต่อญาติมิตรและผู้รู้จักมักคุ้นทั้งปวงด้วย อัธยาศัยอันดี ในด้านการศาสนาคุณพ่อก็เป็นพุทธมามกะ มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา ประกอบการกุศลเปนนิจสิน นอกจากนั้นยังได้บริจาคทรัพย์เพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาส-นา เปนกิจวัตร เป็นกรรมการแถะร่วมกับผู้อื่นทำการทอดกฐินตามวัดต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี

สำหรับทางด้านสาธารณประโยชน์ ส่วนรวมอื่น ๆ คุณพ่อไม่เคยว่างเว้น เช่น ได้บริจาคทรัพย์ให้แก่ สถานเด็กปัญญาอ่อน คนพิการและอื่น ๆ อีกมาก

ด้วยกุศลผลบุญและความดีที่คุณพ่อทำไว้นั้น ลูกหลานของคุณพ่อทุกคนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะช่วยดลบันดาลให้คุณพ่อเล็ก โกมลกุญชร อันเป็นที่เคารพของลูกหลาน ไปสู่สุขคติในสัมปรายภพโน้นเทอญ.

ด้วยความเคารพและคารวะอย่างสูง

จากลูกหลานของคุณพ่อ

คำไว้อาลัยถึงคุณพ่อ

วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๕ เป็นวันที่ลูก ๆ ต้องเศร้าโศกเสียใจเป็นอย่างยิ่งที่คุณพ่อมาด่วนจากลูก ๆ ไปอย่างไม่มีวันกลับมาหาลูกได้อีก และไม่มีผู้ใดจะหลีกพ้นและแก้ไขได้ ความเสียใจของลูกครั้งนี้ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต ซึ่งจะจารึกอยู่ในความทรงจำของลูก ๆ ตลอดไปจนไม่มีวันลืม

พระคุณพ่อของลูกเป็น เช่น ร่มโพธิ์ร่มไทร มีพระคุณต่อลูก ๆ สุดแสนที่จะพรรณา ลูก ๆ ยังจำได้ว่าเมื่อลูก ๆ ยังเยาว์ และอยู่ในวัยเล่าเรียน คุณพ่อได้สนใจเรื่องการศึกษาเล่าเรียนของลูก ๆ อยู่เสมอด้วยความหวังตั้งใจ จะให้ลูก ๆ มีความรู้ ความสามารถประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม เป็นผู้มีศีลธรรม ความสมเป็นพลเมืองดี คุณพ่อของลูก ๆ มีคติธรรมประจำจิตใจอยู่เสมอ สอนลูก ๆ รู้จักใช้ความอดทน รักใคร่ สามัคคี

กลมเกลียวกัน ได้กล่าวสอนแนะนำในทางครองชีพ ที่เป็นทางดีทางชอบ เพราะห่วงอนาคตของลูก ๆ

ในวาระสุดท้ายของคุณพ่อนี้ ก็ต้องมาด่วนจากไปโดยลูก ๆ ไม่นึกฝัน ว่าจะเกิดขึ้นจนลูกและคุณแม่ไม่สามารถเฝ้ารักษาพยาบาลเลย เมื่อขณะคุณพ่อยังอยู่ก็ได้บริจาคทรัพย์ - สร้างสาธารณกุศลเป็นเนืองนิจจนวาระสุดท้าย

ขอกุศลบุญราศี และกรรมดีที่คุณพ่อได้บำเพ็ญตลอดมาด้วยดี และอานุภาพแห่งกุศลทักษิณานุปทานที่ ภรรยา บุตร ธิดา ญาติพี่น้อง ได้ร่วมกันบำเพ็ญอุทิศให้แก่คุณพ่อในครั้งนี้ จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณ อันบริสุทธิ์ของคุณพ่อได้สิงสถิตย์เสวยสุขสมบัติในสุขคติสถานในสัมปรายภพเทอญ.

จากลูกและหลาน

ของ

ท. เลียงพิบูลย์

สารบาญ

พระคุณของแม่

เมื่อหนังสือภาษาอังกฤษในชุด "กฎแห่งกรรม" ซึ่งข้าพเจ้าได้พิมพ์เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์คล้ายวันเกิดของแม่อายุครบ ๘ รอบ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ผ่านไปไม่นานนัก ได้มีหลายท่านที่ได้อ่านคำปรารภในหน้าต้น มีทั้งภาษาไทยและอังกฤษเรื่อง "พระคุณของแม่" แล้วต่างก็ขอให้นำเรื่องนี้เข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" อย่าให้เป็นแต่คำนำแล้วก็ผ่านไป เพราะยังมีผู้ไม่ได้อ่านอีกมาก ข้าพเจ้าก็ได้แต่เพียงรับพึ่งไว้ ยังไม่ได้คิดอะไร ต่อมาเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ในเดือนธันวาคม อาจารย์เอื้องพันธุ์ คุ้มเหล้า ได้แจ้งความประสงค์ว่าอยากจะขอคัด "พระคุณของแม่" เพื่อเข้าชุด "ธรรม" พิมพ์แจกเป็นวิทยาทาน ซึ่งอาจารย์เอื้องพันธุ์ คุ้มเหล้า เคยจัดพิมพ์หนังสือธรรมะหลายเรื่องที่เกิดประโยชน์ส่วนรวมเพื่อบริจาคทั่วไปเสมอ ข้าพเจ้าขอขอบคุณที่ท่านได้ให้เกียรติแก่หนังสือชุดนี้ตลอดมา

เมื่อได้ทราบข่าว เรื่องของคนอกตัญญู ในยุคนี้มีมากมายบุตรที่ใจชั่วร้ายทั้งทำร้ายพ่อแม่บังเกิดเกล้า ฆ่าพื้น

และยิงพ่อบังเกิดเกล้า มีสาเหตุเพียงให้จัดงานเลื่อนออกไปเท่านั้น ก็โกรธวิ่งไล่ยิงพ่อ ทั้ง ๆ ที่พ่อกลัวจนวิ่งหนีอย่างลนลาน แต่ที่สุดลูกทรพีก็ได้สังหารชีวิตพ่อดับจนได้ เมื่อทราบตามข่าววิทยุและหนังสือพิมพ์แล้วก็เศร้าใจ เมื่อไม่นานมานี้ ได้ยินท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ พูดทางวิทยุถึงเรื่องของโยมผู้หนึ่ง ขาดการมาวัดหลายเวลา เพราะถูกลูกอกตัญญูฟ้องเรียกร้องมรดก ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องเศร้า ขาดความเคารพ ขาดความกตัญญู สร้างอนันตกรรมในยุคนี้มีมากมาย เพราะคนชั่วมากกว่าคนดี จนเห็นเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อมาคิดพิจารณาดูการที่หลายท่านขอร้องให้นำคำปรารภ "พระคุณของแม่" เข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" จึงนึกว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ นี้ แม่ก็มีอายุครบ ๙๘ ปีแล้ว ยากที่จะหาคนสมัยนี้อายุยืนยาว ร่างกายยังแข็งแรง อีก ๒ ปีก็จะครบร้อย เมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๑ แม่ไปหัวหินพร้อมด้วย ลูก หลานเหลน แม่ได้พยายามเข้าไปถึงวัด บนเขาไกรลาสเพื่อนมัสการพระพุทธรูปในโบสถ์ แม่มีความพอใจมาก ที่ยังมองเห็นโบสถ์สวยงามได้ ครั้งหนึ่งแม่มีจิตศรัทธาอยากจะสร้างพระพุทธรูป ๓ องค์ คือ ทองคำ นาก และเงิน โดยเอาของเก่า

ยุบหล่อเป็นองค์พระ แต่ในการหล่อพระเงินนั้น แม่ได้มีเงินเก่าแก่ เงินบาทกลม และเหรียญบาท ในรัชกาลที่ ๕ เป็นจำนวนมาก พวกหลาน ๆ จะบอกว่าเงินเก่า ๆ หายาก มีราคา ควรเก็บไว้ให้ซื้อเนื้อเงินหล่อแทน แต่ข้าพเจ้าก็ห้ามไว้ว่าอย่าไปขัดใจ คนแก่ที่มีจิตศรัทธาแน่วแน่ แม้เงินเก่ามีค่าสูงก็จริงแต่เมื่อเปรียบเทียบกับความตั้งใจของแม่ค่าก็ตกผิดกันไกล ที่สุดเงินเหรียญบาท เหรียญกลม แม่ก็นำไปให้ช่างหลอมออกมาเป็นองค์พระตามความประสงค์ พวกหลานๆ พากันเสียดายเงินเก่าหายาก แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าความสบายใจความศรัทธาของแม่ที่อุตส่าห์เก็บไว้นั้น บัดนี้ เป็นองค์พระได้เห็นทันตา มีความปลื้มปีติสุขทางใจนั้นมีค่าสูงกว่าสิ่งใด จึงอยากจะยกเรื่อง "พระคุณแม่" ขึ้นอยู่ในชุด "กฎแห่งกรรม" เพื่อจะให้อนุชนรุ่นหลังจะได้พิจารณาว่าคนเรามีความสุขความสบายใจแล้วอายุก็ยืนยาว คนใดที่โมโหยากโกรธยาก ไม่รับความทุกข์ร้อนไม่กังวลใจในความรู้สึก ผู้นั้นจะมีรูปร่างผิวพรรณอ่อนกว่าอายุจริงมาก ไม่ต้องไปเสริมสวยที่ไหน มันอยู่ที่ใจเราทุกข์มากกังวลมากแก่มาก ทุกข์น้อยกังวลน้อยแก่น้อย ไม่ทุกข์ไม่กังวลใจแก่ยาก ความเศร้าหมองทุกข์กังวลใจทำให้สังขารเสื่อมโทรม ถ้าได้ใช้เวลาพิจารณา

ก็จะมองเห็นความจริง ไม่ว่าชาติใด ภาษาใด หากจิตใจมีแต่ความเศร้าหมองมีแต่ความกังวลเป็นทุกข์ร้อนสุมอยู่ในความรู้สึก มีแต่ความหวาดกลัวทำลายสุขภาพให้เสื่อมโทรม มีแต่ความอิจฉาริษยา ไม่อยากเห็นคนอื่นดีกว่าตัว บุคคลพวกนี้เป็นผู้ฆ่าตัวเองทางอ้อม ย่อมเป็นธรรมดาอยู่เอง ผู้นั้นจะต้องแก่เร็ว เป็นโรคเส้นประสาทและอายุก็ไม่ยืนยาวถาวร ผิดกับผู้ที่มีจิตใจบริสุทธิ์ ไม่มีอะไรกังวลเศร้าหมองแก่ช้าอายุยืน ฉะนั้น ขอให้ท่านจงพิจารณาในเรื่อง "พระคุณของแม่" ต่อไปนี้

เนื่องในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ (ค.ศ. ๑๙๖๗) แม่มีอายุครบ ๙๖ ปี ตามธรรมดาประเพณีของชาวไทยส่วนมาก พวกลูกหลานช่วยจัดการกุศลในทางพระพุทธศาสนาเป็นการแสดงถึงความกตัญญูกตเวที เราก็ได้จัดงานทำบุญเงียบ ๆ ไม่เอิกเกริก ในหมู่ลูกหลาน โดยเฉพาะภายในครอบครัว ไม่เหมือนบางงาน ท่านจัดเป็นงานใหญ่โตสนุกสนาน เชิญแขกมากมาย หลังจากงานผ่านไปแล้ว สุขภาพของผู้ใหญ่ก็ทรุดโทรมลงเหน็ดเหนื่อยเพราะอายุมาก การทำคุณก็กลายเป็นโทษ แต่เรามีจุดประสงค์เพียงให้แม่มีความสุขสบาย ทาง

จิตใจเป็นข้อใหญ่ ไม่อยากให้แม่ต้องเหน็ดเหนื่อยมาก ให้แม่รู้เห็นว่าลูกหลานคอยเอาใจใส่ มีความเคารพนับถือด้วยความจริงใจ แม้แม่อยู่ในวัยชราไม่มีใครทอดทิ้งให้ว้าเหว่ ลูกหลานคอยดูแลเอาใจเพื่อสนองบุญคุณของท่านที่ได้เลี้ยงดูปกป้องคุ้มครอง เริ่มแต่เราเป็นทารกลืมตามองดูโลก ก็เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้การศึกษาวิชาความรู้ เอาใจใส่ให้ความรักใคร่เอ็นดูมาจนเติบใหญ่

เช้าตรู่คล้ายวันเกิดของแม่ เช้านั้นข้าพเจ้าและลูกหลานในครอบครัว ได้จัดให้แม่ได้ใส่บาตรพระสงฆ์ สามเณร ถวายอาหารคาวหวานในจำนวน ๑๐๐ รูป แม่ได้มีโอกาสใส่บาตรด้วยมือเองประมาณ ๕๐ องค์ แล้วก็ปล่อยให้ลูกหลานใส่ต่อจนครบร้อยองค์ จุดที่พระเณรออกบิณฑบาตรมากที่สุดก็คือ ที่ตำบลเสาชิงช้า หน้าวัดสุทัศน์ ตรงหน้าที่ทำการศาลาเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ จากนั้นพวกลูกหลานก็ช่วยกันออกเงินรวมจำนวนหนึ่ง มอบให้แม่สุดแต่แม่จะนำไปทำอะไร แต่แม่บอกว่าจะขอนำเงินไปช่วยในกองการกุศลและสาธารณประโยชน์ เป็นความพอใจของแม่เอง ลูกหลานก็ปลื้มปิติพานำไปบริจาคตามความประสงค์ เมื่อแม่ออกปาก

อยากไปไหนในเมืองไทย พวกลูกหลานก็พาไปไม่มีใครขัดใจ ความสุขของแม่ก็คือความสบายใจของลูก เมื่อเห็นแม่มีความสุขสบายใจในบั้นปลายเมื่อวัยชราด้วยความเอาใจใส่ของลูกหลาน แม่ได้มีโอกาสได้เห็นพวกหลาน ๆ ต่างเติบโต ได้รับการศึกษาดี บางคนก็ไปเรียนต่อต่างประเทศ บางคนก็สำเร็จจากต่างประเทศกลับมาบ้านเกิดเมืองนอนทุกคนได้ถูกอบรมให้มีความประพฤติดี มีสัมมาอาชีวะอยู่ในศีลธรรม แม่ได้รู้ได้เห็นก็สบายใจ ในวันเกิด ในวันปีใหม่ วันสงกรานต์ แม่ก็อยู่ท่ามกลางห้อมล้อมของลูกหลานเหลน แม่ก็ให้ศีลให้พรทั่วหน้ากัน แต่ก็ยังห่วงลูกห่วงหลานคนโน้นคนนี้ไปตามอารมณ์คนแก่ เพราะลูกหลานมีมาก มิใช่ดีหมดทุกคน บางคนก็ใช้ไม่ได้ ไม่รักดี

ฉะนั้น ทางพระพุทธศาสนาสอนให้เราบูชาพระคุณของพ่อแม่ มีความกตัญญูกตเวที ให้นึกถึงพระคุณท่านที่ได้เลี้ยงเรามาตั้งแต่น้อยคุ้มใหญ่ ยามเมื่อเราเด็ก ๆ ป่วยไข้ได้ยากลำบาก พ่อแม่ก็พลอยป่วยทางจิตใจห่วงใยลำบากกับลูกไม่มีความสบายใจไปด้วยเพราะเป็นทุกข์เป็นห่วง เมื่อไข้หนักของลูกแม่ต้องคอยพยาบาลอดหลับอดนอน เมื่อความร้อน

ขึ้นสูงด้วยพิษไข้ ลูกไม่ได้สติ น้ำตาพ่อแม่ไหลด้วยความรัก ความสงสาร นึกหวาดกลัวลูกจะต้องจากออกไปแต่ยังเยาว์ อยากจะเจ็บป่วยแทนลูกหากเจ็บแทนกันได้ พ่อแม่เป็นห่วงรักลูกจนไม่เป็นอันกินอันนอน เมื่อเห็นลูกฟื้นได้สติเพราะพิษไข้ลด ความร้อนต่ำลง พ่อแม่ก็ดีอกดีใจ ความรักของพ่อแม่นั้นบริสุทธิ์สะอาดซาบซึ้งฝังลึกอยู่ในหัวใจ ยากที่จะมีผู้ใดรักลูกเท่าเทียมพ่อแม่ของตัวได้ แม่บางคนรักลูกยิ่งกว่าชีวิตของตน เคยมีตัวอย่างในอดีตมากมายมาแล้ว

ทำให้นึกถึงเมื่อครั้งข้าพเจ้ายังอยู่ในวัยเด็กได้รู้ได้เห็น เมื่อแม่ไปธุระที่ไหน เวลานาน ๆ กลางวันก็พอเล่นกับเพื่อนเพลิน ๆ พอตกตอนเย็นแม่ยังไม่กลับ ทำให้จิตใจลูกว้าเหว่ คอยชะเง้อมองดูทางถนนว่าเมื่อไหร่แม่จะกลับมาสักที ที่เล็กหน่อยก็ร้องไห้คิดถึงแม่ ลูกทุกคนมีจิตใจไม่สบายอยากเห็นหน้าแม่ ในความรู้สึกของเด็ก ๆ ในสมัยนั้น เวลาเย็นเวลาค่ำเป็นเวลาที่ลูกคิดถึงแม่มากที่สุด เมื่อแม่ไม่อยู่อยากเห็นหน้าแม่ อยากอยู่ใกล้แม่ เพราะมีความอบอุ่นใจมีความสุข คอยบ่นว่าเมื่อไหร่แม่จะกลับมาบ้าน รู้สึกว่ามันนานแสนนาน จิตใจลูกไม่มีความสุข มีแต่ความคิดถึงอยาก

เห็นหน้าแม่ คนอื่นหมื่นแสนจะผ่านไปก็ไม่สนใจ สนใจแต่แม่บังเกิดเกล้าคนเดียว บางครั้งก็คิดถึงแม่จนตาฝาด เห็นผู้อื่นเป็นแม่ เมื่อเข้ามาใกล้ไม่ใช่แม่ลูกก็เศร้าใจ นี่เป็นความรู้สึกของเด็กเมื่อสมัยข้าพเจ้ายังเล็ก พอเห็นรถลากมาแต่ไกลจำได้แน่ว่าแม่นั่งมาในรถ พวกลูก ๆ กระโดดโลดเต้นดีอกดีใจ พอเจ๊กลากรถวางคานลงที่หน้าบ้าน แม่ลงมายังไม่ทันจะจ่ายอัฐให้ค่ารถลาก พวกลูก ๆ ก็วิ่งไปห้อมล้อมกอดหน้ากอดหลัง คนไหนเล็กหน่อย แม่ก็ยกขึ้นอุ้มไปจูบแก้มซ้ายขวาแสดงความรัก อย่างดูดดื่มซาบซึ้งบริสุทธิ์จากหัวใจแม่อันแสนรัก พอแม่ยกกระจาดเข้ามาในบ้านแล้ว ลูกๆก็นั่งล้อมวง แม่ก็หยิบของที่ซื้อฝากลูก ๆ ออกมา บางครั้งเป็นขนม แม่รู้ดีว่าลูกคนไหนชอบอะไร ก็ซื้อของมาฝากคนนั้น บางครั้งก็เป็นของเล่นตุ๊กตาไขลาน บางครั้งก็ซื้อตุ๊กตาชาววังตัวเล็ก ๆ นั่งท้าวแขน นุ่งผ้าลายของไทย ๆ เมื่อไปธุระทางสามเพ็งแล้ว แม่ก็จะพูดว่า

"นี่แม่ซื้อมาฝากหนู เพราะแม่เห็นหนูชอบมาก โน่นแม่ซื้อมาฝากน้อง ๆ อย่าแย่งกัน พวกหนูคิดถึงแม่ไหม แม่คิดถึงหนูมาก" ที่โตหน่อยก็รีบไปจีบพลูเจียนหมากมาส่งให้

แก่แม่ที่เล็กหน่อยก็เอาขันไปตักน้ำฝนมาให้แม่ดื่ม เมื่อแม่คายชานหมากออกจากปาก พวกลูกก็แย่งกันแบมือขอชานหมาก แม่จะยอมให้ลูกคนโตเอาไปอม แต่แม่ไม่อยากให้ลูกกินหมากตั้งแต่เด็ก ๆ กลัวหน้าจะแก่เร็ว แล้วแม่ก็มานั่งคุยให้ลูก ๆ ฟังอย่างมีความสุข ข้าพเจ้าคิดถึงชีวิตเก่า ๆ รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ใกล้พ่อแม่ บางครั้งก็น้ำตาไหลออกมาอย่างไม่รู้สึกตัว ฉะนั้นความกตัญญูกตเวที เคารพบูชาคุณของพ่อแม่นั้น คนสมัยก่อนไม่ต้องสั่งสอน นอกจากมนุษย์ที่มีจิตใจผิดปกติเท่านั้น เพราะกตัญญูมีความรู้สึกเกิดอยู่ในสายเลือดตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะพ่อแม่ทำตัวอย่างที่ดีให้เห็นแต่เล็ก ๆ จนโตจนชินหูชินตา จึงเป็นลูกโซ่ติดต่อกันมาแต่โบราณ

แม่เกิดในกรุงเทพ ฯ เป็นลูกคนสุดท้องของคุณตาสีและคุณยายจันทร์ มีพี่สาวเรียงกัน ๓ คน มีพี่ชายคนหนึ่งคน แล้วแม่เป็นคนสุดท้อง เมื่อข้าพเจ้าเกิดคุณตาสีได้จากโลกนี้ไปก่อนแล้ว คงเหลือแต่คุณยาย พี่ ๆ ของแม่อยากจะให้คุณยายไปอยู่ด้วยในวัยชราแสดงถึงความกตัญญู แต่คุณยายไม่ชอบอยู่บ้านนอก คุณยายจึงชอบมาอยู่กับแม่ซึ่งเป็นคนสุดท้องในกรุงเทพ ฯ และลุงเป็นลูกผู้ชายคนเดียวของยาย

จึงไปมาระหว่างลูกชายกับลูกสาวคนสุดท้อง พวกลูก ๆ พี่ของแม่ผลัดกันมาเยี่ยมคุณยายและแม่อยู่เสมอ แม้ภายหลังคุณยายได้จากโลกนี้ไปแล้ว พวกพี่ ๆ ของแม่ก็ไปมาหาสู่ไม่ขาด และแม่ก็พาข้าพเจ้าไปเยี่ยมลุงที่บ้านนอก ข้าพเจ้ายังจำได้แม่เป็นผู้ที่มีความกตัญญูกตเวทีเคารพบูชาคุณยายมาก ยกย่องคุณยายเหมือนพระ คุณยายจันทร์เป็นคนใจบุญถือศีล ท่านใจดีกับหลาน ๆ มาก แม่ได้จัดสำรับกับข้าวให้คุณยายเป็นพิเศษ คุณยายจะได้กินข้าวปากหม้อทุกครั้ง ผลไม้ออกใหม่ ๆ เช่น ทุเรียน หรือผลไม้อื่น ๆ หรือของที่คุณยายชอบ จะแพงเท่าใดแม่ก็ต้องซื้อให้คุณยายกินก่อน ส่วนพวกลูก ๆ จะต้องกินภายหลัง แม่ถือว่าคุณยายเหมือนพระที่เคารพบูชา ทุกครั้งเวลากินข้าวอิ่มแล้วคุณยายจะยกมือขึ้นจบแล้วก็พูดขึ้นว่า

"ขอให้พวกเจ้าลูกหลานทั้งหลาย จงมีอายุมั่นขวัญยืน มีความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิดลูก ที่เจ้าได้บริจาคข้าวเมล็ดเกลือก้อน ที่ลูกได้เลี้ยงชีวิตแม่อยู่ทุกวันนี้ ได้แสดงถึงเจ้ามีความกตัญญูกตเวทีต่อแม่ เจ้าจะไม่ตกต่ำขอให้เจ้าจงเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นชั่วลูกหลานตลอดไป เห็นจะเป็นด้วยเหตุนี้ แม่จึงไม่เคย

ทุกข์ยากลำบากตลอดมาถึงปัจจุบันนี้ ทำให้คิดว่าคุณยายคงปฏิบัติต่อคุณทวดเช่นกัน

ข้าพเจ้าเป็นเด็ก แต่ข้าพเจ้าจำคำพูดของคุณยายได้ดี เพราะคุณยายพูดซ้ำ ๆ กันทุกวัน ทั้งเวลาเช้า เวลาเย็น หลังจากอิ่มข้าวล้างมือ ก่อนที่จะลุกขึ้นจากสำรับ ข้าพเจ้าจำได้ตลอดทั้งท่าทางกิริยาของคุณยาย บางครั้งเราก็มีความรู้สึกน้อยใจตามภาษาเด็ก ๆ ที่ไม่เดียงสาว่า แม่รักคุณยายมากกว่าพวกเราเป็นลูก คิดอิจฉาคุณยาย เพราะของที่ซื้อมาให้คุณยาย พวกลูกจะแตะต้องไม่ได้ ต้องให้คุณยายกินก่อน แม่บอกว่า "พวกลูกกินภายหลังคุณยาย จะมีอายุยืนเหมือนคุณยาย" จากนั้นเราก็แย่งกันกินข้าวที่เหลือจากในชามโคมของคุณยาย บางครั้งในข้าวที่เหลือเปื้อนน้ำหมากของคุณยาย เราก็ไม่รังเกียจ เพราะต้องการมีอายุยืน

คุณยายมีกิจประจำอยู่อย่างหนึ่งตลอดชีวิตของท่าน คือ ตื่นแต่ตีสี่แล้วก็เริ่มสวดมนต์ตลอดเวลานานประมาณ ๒ ชั่วโมงกว่าจะจบ และต่อด้วยชุมนุมเทวดาเสวยอายุและท่านได้จากโลกนี้ไปโดยสงบ ยังจำได้ว่าตอนท่านตื่นแต่ตีสี่สวดมนต์เสร็จแล้วก็เข้าไปนอนแล้วท่านก็หลับไม่ตื่นมาอีกเลย

เวลาท่านจากโลกนี้ไปอายุ ๑๑๐ ปี พอดีแม่ได้จัดการศพคุณยายสมกับความกตัญญูกตเวที และให้ข้าพเจ้าและลูกของลุงของป้าบวชเณรหน้าไฟ ๗ วัน เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้คุณยาย นี่เป็นเรื่องของคุณยายสมัยก่อน เป็นที่น่าเศร้าใจที่วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวไทยกำลังจะสูญไปทุกที หากเราไม่ช่วยกันรักษาไว้ ขอฝากข้อคิดว่า เราทุกคนมุ่งหวังจะให้ลูกหลานเป็นคนดีในอนาคต เราจะต้องเป็นคนดีก่อน เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เห็นตัวอย่างที่ดี เริ่มแต่เด็กกำลังจะพูด หัดสอนให้เด็กพูดแต่คำดี ๆ สุภาพ จงระวังผู้ใหญ่อย่าถกเถียงใช้อารมณ์ไม่ระวัง กล่าวคำหยาบคายต่อหน้าเด็กให้เด็กได้ยินได้เห็น ถ้าเด็กจำเอาคำหยาบ ๆ มาพูด จงทำท่าทางให้เด็กรู้ว่าผู้ใหญ่ไม่ชอบ เมื่อเด็กโตพอเวลาจะทำบุญใส่บาตรก็ให้เด็กมีโอกาสช่วยได้หยิบได้ฉวยสิ่งของใส่บาตรบ้าง เด็กก็จะภูมิใจที่สามารถทำอะไรด้วยตนเองได้

ข้าพเจ้าเคยเห็นสมัยก่อนในงานภูเขาทองก็ดี งานวัดสามปลื้มก็ดี จะเห็นผู้ใหญ่แลกเศษสตางค์ไว้ แล้วให้เด็กเล็ก ๆ นำไปแจกแก่พวกแม่ชีด้วยมือของเด็กเอง แต่ไม่

ยอมให้เด็กเข้าใกล้พวกขอทานที่เป็นโรค เห็นจะเป็นเพราะกลัวจะติดเชื้อโรค เป็นการฝึกสอนจิตใจแก่เด็ก ๆ ให้รู้จักเสียสละเกิดกุศลแต่เล็ก ๆ

มาบัดนี้ แม่ได้มีอายุครบ ๙๖ ปี ความทรงจำยังดีและยังเคยเล่าเรื่องเก่า ๆ ให้หลานเหลนฟัง ข้าพเจ้าได้จัดพิมพ์หนังสือในชุด "กฎแห่งกรรม" เป็นภาษาอังกฤษเพื่อเป็นอนุสรณ์แจกในต่างประเทศ ซึ่งข้าพเจ้าเคยพิมพ์แจกไปแล้ว แม่อายุครบ ๙๐ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ และต่อมาอีกครั้งหนึ่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ หนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" ภาษาอังกฤษได้จัดพิมพ์ขึ้นในครั้งนั้น ได้มีผู้สนใจขอมามากจนไม่มีเหลือ แต่ก็ยังมีชาวต่างประเทศขอมาเสมอฉะนั้นข้าพเจ้าได้จัดพิมพ์ขึ้นใหม่ในครั้งนี้ ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย เพื่อเป็นอนุสรณ์แม่มีอายุครบ ๙๖ ปี ซึ่งเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีของเราชาวไทย ที่ได้เลี้ยงดูพ่อแม่ในวัยชราให้ท่านมีความสุข ซึ่งได้มีมาแต่โบราณ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามทำให้ตนเป็นคนไม่เห็นแก่ตัว ทำให้ชีวิตพ่อแม่เมื่อวัยชรามีความหมาย ที่ลูกหลานไม่ทอดทิ้งให้ว้าเหว่ ที่ต้องเผชิญชีวิตอยู่ตามยถากรรมแต่ลำพัง กลับ

มีชีวิตชีวาที่ห้อมล้อมไปด้วยลูกหลานชายหญิงที่เอาอกเอาใจคอยดูแลไม่ให้กระทบกระเทือนทางจิตใจ เอาใจใส่ในความทุกข์สุขของผู้มีพระคุณ นี่เป็นมหากุศลอันหนึ่งที่เราสามารถจะทำได้ และจะเป็นบารมีอันสูงส่ง ทำให้เกิดความปีติทางจิตใจที่เราได้สนองพระคุณท่าน ด้วยความกตัญญูกตเวที ดีกว่าทำบุญเอาหน้า แล้วปล่อยให้พ่อแม่ได้รับความลำบาก เมื่อเราสามารถจะเลี้ยงดูให้ท่านมีความสุขได้ หากผู้ใดทำให้พ่อแม่น้ำตาตก ย่อมบาปหนัก ทั้งตัวก็ต้องน้ำตาตกเพราะลูกก็จะทำกับเราต่อไปเมื่อวัยชราเช่นกันตามกฎแห่งกรรม ขอให้ท่านผู้อยู่ในพระพุทธศาสนาทั้งหลายจงพิจารณาดู โอกาสอันดีที่เราได้แสดงความกตัญญูกตเวที เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ จงอย่ารอไปจนกว่าท่านได้จากโลกนี้ไปแล้วจึงค่อยทำบุญแผ่กุศล เราทำเมื่อท่านมีชีวิตอยู่ ก็จะได้เห็นผลทันตา ทั้งสองฝ่ายอย่างน้อยท่านก็ได้ให้ศีลให้พรอันเกิดจากส่วนลึกในจิตใจของท่านผู้มีพระคุณ เป็นกุศลทานบารมี สามารถทำให้เกิดผลตามพรนั้น ในเมื่อเราเกิดปีติเป็นมูลแห่งการกระทำด้วยความเต็มใจ จนเกิดเป็นนิสัยติดตัวชื่อว่าปฏิบัติชอบ ตาม

พระพุทธโอวาทในมงคลสูตรที่ว่า การบูชาผู้ที่ควรบูชาว่าได้มงคลอันประเสริฐ ข้าพเจ้าขอขอบคุณที่ท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้ และคิดว่าจะเกิดประโยชน์ขึ้นในความรู้สึกของท่านไม่มากก็น้อย ขอให้ทุกคนจงได้มีมงคลอันประเสริฐโดยทั่วกัน.

สวัสดี

กุศลสท้อน

เมื่อปี ๒๕๐๐ เวลาบ่ายวันหนึ่ง จำไม่ผิดว่าเป็นวันอาทิตย์ ข้าพเจ้าพักผ่อนอยู่กับบ้านไม่ได้ไปไหน และเด็ก ๆ ก็ไม่ไปโรงเรียน ถัดบ้านข้าพเจ้าไปเป็นปลายซอยมีโรงเพาะถั่วงอก มีเสียงโจษกันว่าเด็กตกน้ำที่ข้างโรงเพาะถั่วงอก ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต่างก็วิ่งไปดูด้วยความอยากรู้อยากเห็น เด็กในบ้านของข้าพเจ้าก็วิ่งไปดูด้วยเหมือนกัน แล้วกลับมาบอกว่า มีเด็กหญิงตกน้ำ และพอรู้ว่าตกก็งมขึ้นมาได้เพราะบ่อขุดไว้เพื่อใช้น้ำรดถั่วพอตกลงก็มีคนเห็นรีบลงไปงมขึ้นมาได้ทันที พวกญาติช่วยกันปฐมพยาบาลอยู่ยังไม่ฟื้น ข้าพเจ้าขอให้ภรรยารีบไปดู เพื่อช่วยเหลืออย่างไรได้ก็ให้รีบช่วยเหลือ สักครู่ภรรยาของข้าพเจ้ากลับมาบอกว่า ทำอย่างไรก็ยังไม่ฟื้น ข้าพเจ้าให้ความเห็นว่าควรรีบนำส่งโรงพยาบาลโดยด่วน ภรรยาข้าพเจ้าไปบอกกับญาติของเด็กและทางญาติของเด็กก็เห็นด้วย ข้าพเจ้าจึงให้เอารถออกไปรับเด็กพร้อมทั้งญาติของเด็ก และรีบนำส่งโรงพยาบาลเด็กทันที แต่แล้วก็ได้รับข่าวสลดใจ นายแพทย์ทางโรงพยาบาล

ไม่สามารถจะช่วยเหลือเด็กนั้นไว้ได้ เด็กหมดลมก่อนถึงโรงพยาบาล เพราะมัวแต่แก้ไขกันเองจึงสายไปที่จะช่วยชีวิตเด็กไว้ได้

เรื่องสลดใจเช่นนี้ทำให้อดหวลระลึกถึงบุตรชายของข้าพเจ้าไม่ได เรื่องมีว่าเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้นภายหลังเมื่อระเบิดลงหนักในพระนคร ครอบครัวที่มีบุตรมากก็อดเป็นห่วงเด็ก ๆ ไม่ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องย้ายไปให้ห่างจากจุดยุทธศาสตร์และที่ประชุมชน ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่รักใคร่และใจอารีเสนอที่พักอาศัยที่บ้าน ซึ่งอยู่ห่างจากชุมนุมชนอยู่อำเภอชั้นนอก ข้าพเจ้าก็ยินดีและขอบใจเพื่อนผู้นี้ตกลงใจย้ายไปอยู่บ้านเพื่อนผู้นั้นทันที ข้าพเจ้าได้รับสุขสบายเหมือนบ้านของตนเอง แต่ครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นครอบครัวใหญ่มีเด็กมาก ทั้งภรรยาและข้าพเจ้าก็เป็นคนขี้เกรงใจ ทั้ง ๆ ที่เพื่อนและภรรยาลูก ๆ ของเพื่อนต่างก็แสดงความยินดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ ที่เราได้ไปอยู่ร่วมด้วยทั้งครอบครัวแต่ข้าพเจ้าเห็นว่าสงครามครั้งที่ ๒ นี้คงจะไม่ยุติลงง่าย ๆ จึงอยากจะหาที่ดินปลูกบ้านของตนเองสักแปลง จึงขอร้องให้เพื่อนผู้นั้นช่วยจัดการให้ด้วย เพื่อนและครอบครัว

ก็หน่วงเหนี่ยวไม่อยากให้เราย้ายจากไปเลย ข้าพเจ้าได้อ้างถึงเหตุผลต่าง ๆ เพื่อนผู้นั้นจึงยอมหาที่ให้หนึ่งแปลง ในเวลานั้นการซื้อที่ดินไม่สู้ยากนัก ทั้งราคาก็ไม่สู้แพง และส่วนมากยังเป็นทุ่งนา ข้าพเจ้าได้ที่ตามความปรารถนาอยู่ไม่ไกลจากบ้านเพื่อนผู้นั้นนัก เมื่อตกลงเรียบร้อยแล้วข้าพเจ้าก็ถมดินล้อมรั้ว การถมดินนั้นย่อมต้องถมให้เสมอกับถนนหรือสูงกว่าถนนก่อนจะปลูกบ้าน เป็นธรรมดาของที่นา ดินที่จะขุดถมก็เอาในเนื้อที่นา การถมย่อมต้องใช้ดินมาก เพราะฉะนั้นในที่ดินของข้าพเจ้านั้นต้องขุดเป็นบ่อใหญ่ กว้างประมาณ ๑๐ เมตร ยาวประมาณ ๑๕ เมตร และลึกราว ๆ ๓ เมตร พอการถมดินเสร็จเรียบร้อยบ้านก็เกิดขึ้นพร้อมทั้งน้ำและไฟเรียบร้อย ข้าพเจ้าและครอบครัวก็ย้ายจากบ้านเพื่อนผู้นั้นมาอยู่บ้านของเราทันที

เรื่องที่เกิดขึ้นนั้นข้าพเจ้าจำได้อย่างแม่นยำ คือวันอาทิตย์เวลาประมาณ ๑๕ น. เศษ เป็นเวลาคนครัวจะทำกับข้าว การที่จะไปทางครัวต้องเดินผ่านท่าน้ำทางหลังบ้านริมบ่อก่อนที่จะถึงครัว แม่ครัวได้เดินผ่านท่าน้ำ ทันใดนั้นได้เหลือบไปกลางบ่อ ก็เห็นผ้าอะไรขาว ๆ ตกอยู่กลางบ่อ

และปริ่ม ๆ น้ำ จึงเข้าใจว่าผ้าที่ตากไว้บนราวนั้นตกลงไป แต่ก็อดนึกไม่ได้ว่า ผ้าบนราวนั้นก็มีไม้หนีบยากที่จะตกลงไปในบ่อได้ ทำให้สงสัยรีบหาไม้มาเขี่ยผ้าที่เห็นอยู่กลางบ่อ โดยยืนอยู่ที่สะพานท่าน้ำ

ทันทีที่ปลายไม้ถูกผ้าน้ำกระเพื่อมแม่ครัวก็ตกใจร้องเสียงหลง เพราะปรากฏว่าไม่ใช่ผ้าธรรมดา เป็นเสื้อเด็กและเด็กคนหนึ่งอยู่ในเสื้อนั้นคว่ำหน้า เมื่อถูกเขี่ยก็มองเห็นผมและศีรษะของเด็ก จึงร้องโวยวายด้วยความตกใจ ภรรยาของข้าพเจ้าพอได้ยินว่าเด็กตกน้ำก็นึกถึงลูก ๆ ตกใจจนออกประตูไม่ถูก เมื่อออกมาได้ก็ร้องโวยวายเหมือนไฟไหม้ ทำให้เพื่อนบ้านตกใจวิ่งมาในบ้าน บางคนก็โดดลงไปอุ้มเด็กซึ่งกำลังลอยอยู่ขึ้นมาทำการปฐมพยาบาลเอาเด็กใส่บ่าวิ่งรอบ ๆ สนามเพื่อให้น้ำออกจากท้อง ทางปากมีทั้งน้ำและข้าวออกมาเป็นเม็ด ๆ แสดงว่าท้องยังไม่ทันย่อย เหมือนว่าเคี้ยว ๆ แล้วคายออกมา บังเอิญเพื่อนผู้หนึ่งมีญาติเป็นนางพยาบาลได้มาผายปอด และช่วยเหลือพยาบาลเท่าที่จะนึกได้ เวลานั้นเพื่อนและเพื่อนบ้านได้มาอยู่เต็มบ้าน เพราะทุกคนต่างเป็นห่วงและช่วยเหลืออย่างจริงใจ ในขณะนั้นข้าพเจ้าไม่ได้

อยู่ในบ้าน มีเพื่อนผู้หนึ่งได้นำรถออกตามหาข้าพเจ้าในพระนครจนพบตัว เมื่อทราบเรื่องก็มิได้รอช้ารับหมอไปบ้านทันที

เมื่อกลับถึงบ้านก็ได้ทราบว่าบุตรข้าพเจ้ารู้สึกตัว แต่ยังไม่ยอมลืมตา คำแรกที่พูดออกมาก็คือ "พ่อ" เวลานั้นข้าพเจ้ายังกลับไม่ถึงบ้าน เพื่อนผู้ที่ได้เคยให้ข้าพเจ้าอาศัยบ้านนั้นได้เข้าไปอุ้มและปลอบใจบุตรข้าพเจ้าและแสดงเป็นพ่อแทนตัวข้าพเจ้า สามารถปลอบเด็กให้หายกระวนกระวายไปได้หลายครั้ง เมื่อข้าพเจ้าไปถึงบ้านก็เห็นเพื่อนที่รักใคร่นับถือมาอยู่ในบ้านของข้าพเจ้าเต็มบ้าน ต่างมีสีหน้าเศร้าตาม ๆ กัน ทุกคนแสดงความเป็นห่วงเด็กเหมือนลูกหลานของเขาเอง ข้าพเจ้าเองมีความปลาบปลื้มอดที่จะขอบพระคุณเสียมิได้ ข้าพเจ้ามีความปลื้มใจที่สุดที่เห็นลูกฟื้นขึ้นมาได้ นายแพทย์ฉีดยาบำรุงหัวใจให้ ๑ เข็ม ให้พักผ่อนพอสมควรก็จะหายเป็นปกติในไม่ช้า เพื่อนฝูงซึ่งอยู่ในที่นั้นก็แสดงดีใจที่เด็กนั้นปลอดภัย ทุกคนยิ้มแย้มขึ้นมาได้

ต่อมาทุกสิ่งทุกอย่างก็เรียบร้อยเป็นปรกติทุกประการ เด็กที่ตกน้ำบุตรข้าพเจ้าผู้นี้เป็นบุตรคนที่ ๔ ของข้าพเจ้ากับ

ภรรยา ซึ่งมีอายุเพียง ๔–๕ ขวบ ทราบความละเอียดภายหลังว่าแกรับประทานอาหารเที่ยงแล้วก็ไปล้างมือที่ท่าน้ำ พอลงกระไดจะล้างมือหัวคมำลงไปในบ่อ ต่อจากนั้นก็ไม่รู้สึกตัวอะไร เมื่อข้าพเจ้ามาคำนวนดูระยะที่กินอาหารเที่ยงเสร็จคงประมาณเวลา ๑๒.๓๐ น. ไม่เกิน ๑๓.๐๐ น. แล้วเมื่อพบเวลาลอยขึ้นมานั้นบ่าย ๓ โมงกว่า เมื่อคิดระยะที่ตกลงไปในบ่อกับระยะที่พบนั้นไม่ต่ำกว่า ๒ ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย แต่แล้วก็ไม่ตาย ภรรยาข้าพเจ้ากลัวจะถูกดุว่าไม่ดูแลลูกทำให้ลูกตกน้ำ แต่ข้าพเจ้าไม่ได้ปริปากพูดเรื่องนี้เลย เพราะสิ่งที่ได้เป็นไปนั้นเป็นบทเรียนที่สูงอยู่แล้ว และบ่อนั้นอยู่หลังบ้าน ส่วนมากเด็ก ๆ มักจะอยู่หน้าบ้าน และเมื่อหลังอาหารเที่ยงแล้วทุกคนก็เข้านอนตามปรกติวันธรรมดานั้นจ้างครูมาสอนเพื่อทบทวนหนังสือที่เด็ก ๆ มาเรียนที่บ้านข้าพเจ้า แต่วันนั้นเป็นวันหยุดเรียน

ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ เหตุที่บุตรข้าพเจ้าตกน้ำแล้วก็ยังมีชีวิตอยู่ได้โดยไม่มีอันตรายเช่นนี้ แล้วข้าพเจ้าก็หวลคิดถึงเมื่อครั้งข้าพเจ้าอายุราว ๒๕ ปี ข้าพเจ้ากับแม่ของเด็กตกน้ำผู้นี้ ได้ยืนสนทนาอยู่ที่ริมคลองแห่งหนึ่ง มีน้ำไหลเชี่ยว

ออกมาจากใต้สะพาน ขณะที่เรายืนคุยกันอยู่นั้น สายตาของข้าพเจ้ามองดูน้ำกำลังไหลออกมาจากใต้สะพาน *ทันใดนั้นเห็นมือเล็ก ๆ ชูขึ้นเหนือน้ำแวบเดียวก็จมลงไหลตามกระแสน้ำไป สัญชาตญาณทำให้นึกถึงว่าเด็กตกน้ำใจเร็วเท่าความคิด ข้าพเจ้ารีบกระโจนลงในคลองทันทีหมายตากำหนดระยะของกำลังน้ำที่จะพัดพาไป แต่เป็นบุญเหลือเกิน ข้าพเจ้าว่ายน้ำไม่นานนักก็ควานหาเด็กพบ รีบอุ้มว่ายทวนน้ำเข้าหาฝั่ง รู้สึกดีใจที่ร่างกายของเด็กยังมีความอุ่นและยังหายใจ เมื่อข้าพเจ้าพาเด็กว่ายน้ำเข้าถึงท่าก็มีประชาชนมายืนออกันอยู่เต็มท่าน้ำ ข้าพเจ้าได้ส่งเด็กให้พลเมืองดีผู้หนึ่งแล้วขอร้องให้นำไปส่งตำรวจ เพื่อจัดการสืบหาพ่อแม่ของเด็กต่อไป* ส่วนข้าพเจ้าเมื่อหมดหน้าที่แล้วก็รีบกลับบ้านเพื่อเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว เพราะเปียกปอนหมด ส่วนเด็กนั้นจะชื่ออะไรอยู่ที่ไหนเป็นลูกใคร ข้าพเจ้ามิได้ติดตามและข้าพเจ้าไม่ทราบตลอดจนทุกวันนี้ ข้าพเจ้าคิดว่า อานิสงส์ที่ข้าพเจ้าช่วยชีวิตเด็กผู้นั้นไว้ ผลได้สนองให้บุตรของข้าพเจ้าตกน้ำจึงไม่เป็นอันตราย จะผิดหรือถูกอย่างไรข้าพเจ้าต้อง

ขออภัยด้วย ส่วนเพื่อนฝูงที่กรุณาช่วยเหลือข้าพเจ้า อดที่จะขอบพระคุณอย่างยิ่งมิได้

โดยเฉพาะเพื่อนที่ได้กรุณา ให้ที่พักอาศัยในยามสงครามแก่ข้าพเจ้าและครอบครัว ข้าพเจ้าจะไม่มีวันลืมเลย และคิดว่าจะเป็นอนุสรณ์แก่ตระกูลของข้าพเจ้ารุ่นหลังจะได้ทราบว่าท่านผู้นั้นคือ "คุณตุ๊ วัชราธร"

สร้างกรรม

ครั้งหนึ่ง นานมาแล้ว ข้าพเจ้าได้โดยสารรถยนต์สองแถวไปยังต่างจังหวัด โชคดีที่ได้นั่งข้างหน้ากับคนขับ จึงรู้สึกกระเทือนน้อยลง ขณะแล่นอยู่บนถนนที่ไม่สู้จะเรียบร้อย รถวิ่งไปหลายชั่วโมงก็มาหยุดจอดพักที่ตลาดเล็ก ๆ ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เพื่อให้ผู้โดยสารลงพักยืดแข้งยืดขา รับประทานอาหารกลางวัน พอพักผ่อนสมควรเวลาแล้ว รถก็ออกวิ่งเดินทางต่อไป ข้าพเจ้าถือโอกาสสนทนากับคนขับรถและชมแกว่าเป็นคนอารมณ์ดี การขับรถอยู่ในความไม่ประมาท มีความระมัดระวังดีสมกับที่ผู้โดยสารฝากชีวิตไว้กับคนขับคนเดียว ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจในอัธยาศัยของชายผู้นี้ยิ่งนัก ตลอดเวลาที่ได้สังเกตมาหลายชั่วโมงแล้ว ข้าพเจ้านึกแต่ในใจว่าคนนี้ยังอยู่ในวัยหนุ่มต่อไปคงจะต้องมีอนาคตรุ่งเรืองแจ่มใสอย่างแน่นอน เพราะกิริยาท่าทางทุกสิ่งส่อไปในทางที่ดีทั้งสิ้น ฉะนั้นการที่ข้าพเจ้าชมแกนั้นชมด้วยความจริงใจ มิได้เคลือบแฝงแกล้งเยินยอเลย สังเกตดูแกเห็นใจผู้โดยสารตลอดจนคนเดินถนน เมื่อเราหยุดพัก แกก็อุตส่าห์ช่วยพยุงคนชรา

ทั้ง ๆ ที่มีผู้ช่วยอยู่แล้ว ใช้คำพูดนิ่มนวลแสดงความคารวะผู้สูงอายุ มีกิริยาวาจาเรียบร้อยกับผู้โดยสารทั่วไป ข้าพเจ้าพอใจที่แกไม่ยอมขับรถเร็วเป็นพายุและไม่ช้าเกินไป ไม่แซงซ้ายแซงขวา ตัดหน้าคนอื่น หรือแสดงท่าโลดโผนอวดผู้โดยสารว่าข้านี่เก่ง และนึกภูมิใจ เหมือนคนขับรถบางคนที่ข้าพเจ้าเคยเห็นมาแล้ว ทำให้ผู้โดยสารบ่นกันว่า โดยสารครั้งเดียวเข็ดจนตาย แทนที่จะชมว่าขับเก่งกลับแอบด่าแอบบ่นว่าคนจัญไร มันรีบขับไปหาพ่อหาแม่มันที่ไหนกัน แต่ชายผู้นี้ไม่มีลักษณะเช่นนั้นเลย มีแต่ความสุภาพเรียบร้อยและข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักเห็นหน้ามาก่อน เมื่อมาพบเห็นก็อดนึกรักนึกเอ็นดูไม่ได้ คิดว่าความดีของคนผู้นี้ทำให้ข้าพเจ้ารักใคร่เอ็นดูอย่างจริงใจ

รถแล่นออกไปไม่นานนัก ก็มีชาวบ้านนอกคนหนึ่งวิ่งผ่านตัดหน้ารถในระยะใกล้ชิด ข้าพเจ้าเองก็อดตกใจไม่ได้ใช้เท้ายันรถจนสุดแรง ตกใจเผลอตัวนึกว่าตัวเองขับเอง แต่คนขับได้ห้ามล้อหยุดได้ทันท่วงที ด้วยความไม่ประมาทและคอยระวังตัวอยู่เสมอ ผู้วิ่งตัดหน้าผ่านไปด้วยความปลอดภัย คนขับนั้น แทนที่จะใช้คำหยาบยื่นหน้าตะโกนออกไป เพื่อ

ระบายอารมณ์โกรธอย่างที่ข้าพเจ้าเคยพบเห็นบ่อย ๆ แต่ชายผู้ขับนี้กลับยิ้มเศร้า ๆ แสดงกิริยาเห็นอกเห็นใจและสงสาร หันกลับมาพูดกับข้าพเจ้าว่า

"ธรรมดาทุกคนกลัวตายทั้งนั้น การที่แกวิ่งตัดหน้ารถก็เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่มีใครหรอกครับที่วิ่งตัดหน้ารถเพื่อล้อเล่นกับความตาย นอกจากประมาทและตื่นเต้นตกใจจวนตัวไม่รู้จะวิ่งไปทางไหน คนเช่นนี้ผมสงสารและเห็นอกเห็นใจ เมื่อรอดไปได้แกก็ขวัญเสียอยู่แล้ว ถ้าเราใช้คำหยาบตะโกนว่าแกไปก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร, มันไม่ทำอะไรให้ดีขึ้น เรื่องมันแล้วไปแล้ว จะระบายอารมณ์ใช้คำหยาบ ๆ ทำให้คนอื่นที่มีใจเป็นธรรมฟังแล้วก็เกิดชังน้ำหน้าเราเปล่า ๆ"

ข้าพเจ้าฟังแล้วก็นึกว่า บุคคลผู้นี้แม้จะเป็นคนขับรถโดยสารแต่มีจิตใจสูง ดีกว่าคนที่มีอำนาจวาสนา หรือบุคคลที่ร่ำรวยมหาศาลแต่มีจิตใจต่ำ และคิดว่าชายผู้นี้คงจะได้รับการอบรมมาแต่ในทางที่ดี ก่อนที่เขาจะมาขับรถนี้คงจะเป็นผู้ดีตกยากหรืออะไรทำนองนั้น จึงพยายามเลียบเคียงถามถึงก่อนหน้าที่จะมาขับรถโดยสาร แกบอกกับข้าพเจ้าว่า

"ชีวิตของผมก่อนที่จะมาขับรถคันนี้ มันเป็นเรื่องเศร้ามากครับ" แล้วแกก็หันมาถามข้าพเจ้าว่า

"คุณเชื่อไหมครับ ว่า **คนที่สร้างกรรมชั่วนั้นกรรมต้องตามสนอง**"

ข้าพเจ้าบอกว่า ข้าพเจ้าเชื่อมานานแล้ว เรื่องสร้างกรรมดีหรือกรรมชั่ว กรรมนั้นย่อมจะตามสนอง เป็นแต่ช้าหรือเร็ว ชาตินี้หรือชาติหน้าเท่านั้น

แกบอกว่า "ผมรู้สึกว่า คุณนี้ถูกนิสัยกับผม จึงอยากจะเล่าเรื่องที่ชีวิตผมได้ผ่านมา และได้รู้เห็นมากับตัวเองให้คุณฟัง คนที่ไม่เชื่อผมก็ไม่อยากจะเล่า

เรื่องมีว่า เมื่อก่อนผมเป็นลูกน้อง ติดตามรถบรรทุกซึ่งมีนาย.........ลูกพี่ของผม เป็นผู้รับจ้างบรรทุกของไปส่งจังหวัดต่อจังหวัด ผมเป็นผู้ช่วยผลัดเปลี่ยนขับ เพราะบางเวลาเราต้องขับทั้งกลางวันและกลางคืน ผมขับรถเป็นก็เพราะลูกพี่คนนี้ ลูกพี่ของผมคนนี้เป็นคนขับรถที่ชำนาญ แต่ชอบโลดโผนขับรถเร็ว ใครจะแย่งขึ้นหน้าเป็นไม่ยอม จะต้องแข่งขึ้นหน้าจนได้ การแข่งตัดหน้าเช่นนี้ บางเวลาก็มีวิวาท

ด้วยคำพูด เกือบจะวางมวยกันหลายครั้ง รถเกือบ ๆ จะตกถนนก็หลายหน แต่ก็ไม่ตกสักที เวลาขับกลางคืนก็ไม่ยอมหรี่ไฟเมื่อสวนทางกัน รถที่สวนทางมาต้องหยุดข้างทางเพราะมองไม่เห็นถนนกลัวจะถูกชนหรือตกถนน บางคันก็ตะโกนด่าด้วยอารมณ์โกรธที่ใช้แสงไฟใหญ่เข้าตา บางคันก็เพียงแต่บ่น ก่อเรื่องไม่เว้นแต่ละครั้ง แต่ลูกพี่ของผมเห็นเป็นของสนุกและพอใจ ต่อมาแกมีนิสัยใหม่ ที่กลับมาร้ายไปกว่าเดิม คือถ้ามีรถหลังมาขอทางก็คอยกันแซงขวาไว้ก่อน พอเห็นมีรถข้างหน้าสวนทางมาแกก็คะเนระยะพอเฉียดอย่างใจคอหาย แล้วก็ให้สัญญาณโบกมือให้รถหลังขึ้นหน้า แล้วแกก็ชลอรถพอให้ห่าง ๆ จากรถที่ขึ้นหน้ากับรถที่สวนทางมาข้างหน้าปะทะกัน ซึ่งต่างมาจังหน้าในระยะใกล้ จะเบารถหยุดหรือห้ามล้อก็ไม่ทัน ต่างก็หักพวงมาลัยหลีกกันอย่างตกใจเกือบ ๆ จะตกถนนไปด้วยกัน บางครั้งก็ปะทะกัน บังโคลนบู้บี้ด้วยกันทั้งคู่ บางทีก็หมอบไปไม่ได้ด้วยกัน ผมเห็นแกมีความพอใจสนุกสนานในผลการกระทำของแก ผมรู้สึกไม่ชอบและไม่พอใจ และเด็กรุ่น ๆ อีกสองคนที่ประจำรถก็เห็นเป็นของสนุกไปด้วย ส่วนมากแกใช้ให้เด็กเป็นคนโบกมือให้สัญญาณขึ้นหน้าในเมื่อมีรถบีบแตรขอทาง ผมได้

เตือนแกว่าอย่างทำอย่างนี้ ถ้าเกิดมีคนตายด้วยการกระทำของแก แม้จะเอาผิดไม่ถนัดแต่กรรมที่แกทำนี้จะตามสนองแกสักวันหนึ่ง และขอให้แกเห็นแก่ศีลธรรม มนุษยธรรม ขอให้แกเลิกเล่นพิศดารอย่างทารุณนี้เสียด้วย แกแก้ตัวว่าแกไม่ได้ทำอะไรเลย เขาขอทางก็หลีกทางให้ เมื่อไปชนรถข้างหน้าหรือสพานมันก็ไม่ใช่ความผิดของแก ถ้าใครจะบอกว่าแกผิดเพราะให้สัญญาโบกมือให้ขึ้นหน้า แกก็จะแก้ว่าไม่ได้ให้สัญญาณ แย่งขึ้นหน้าไปเองหรือตาฝาดไปเอง รถที่เป็นเหยื่อของลูกพี่ผมนั้น ส่วนมากเป็นรถพวงมาลัยขับทางซ้าย เพราะมองไม่เห็นรถสวนมาข้างหน้าเนื่องจากมีรถหน้าบัง ยิ่งถนนเป็นฝุ่นก็ยิ่งไม่มีทางที่จะเห็นรถสวนหรือสพานแคบ ๆ ได้เลย แม้ผมจะไม่ได้ขับ ผมก็พยายามนั่งข้างหน้าและนั่งติดซ้ายทางลงให้ชิดที่สุด เมื่อเห็นว่าลูกพี่ของผมสั่งให้เด็กทำสัญญาณโบกมือให้รถหลังขึ้นหน้าเพื่อจะให้ปะทะกับรถสวนมาหรือสพานก็ดี ผมก็แอบยื่นมือโบกห้ามเป็นสัญญาณไม่ให้ขึ้นหน้าจนกว่าจะพ้นอันตราย แต่จะได้ผลเพียงไรผมไม่แน่ใจนัก แต่รถขับพวกมาลัยซ้ายนั้นคงเห็นถนัด จึงไม่มีรถคันไหนได้รับอันตรายเลย ทำให้ลูกพี่มอง

ผมด้วยสายตาเริ่มจะไม่เป็นมิตร เหมือนจะรู้ว่าผมเริ่มขัดขวางในความสนุกของแก และผมเองก็ทนดูความบ้าของแกไม่ไหว คิดว่าออกไปตายดาบหน้าดีกว่าที่จะทนเห็นการเล่นอย่างทารุณของแก

ผมยื่นคำขาดขอให้แกเลิกเล่นเกมกีฬาที่เหี้ยมโหดเสียที แกยืนคำว่าแกไม่ได้ทำผิดอะไร เราก็มีการเถียงกันบ้าง และผมได้ขู่ว่าหากแกยังแสดงกิริยาบ้า ๆ เช่นนี้อีก ถ้าผมรู้จะไปแจ้งความจริงให้เจ้าหน้าที่ทราบ ถึงแม้จะผิดหรือไม่ผิดก็คงรู้กัน เราได้โต้เถียงกันหลายคำ แล้วผมก็จากมา ผมคิดว่าตั้งแต่วันนั้นแกคงไม่คิดเล่นแบบนี้อีก แกคงจะกลัวที่ผมขู่ไว้ แต่ก็ไม่แน่ใจนักว่าแกจะละทิ้งนิสัยชั่วนี้ได้ เพราะผมได้แยกกับแกแล้วคงไม่มีใครขัดขวางการกระทำของแก จิตใจผมยังเป็นห่วงแกมาก เพราะทุกครั้งที่ผมได้ข่าวว่า มีรถชนกันก็ดี ตกสพาน หรือชนสพาน หรือตกข้างถนนตกคูก็ดี เหล่านี้ผมอดที่จะคิดสิ่งที่ไม่เป็นมงคลถึงการกระทำของลูกพี่ทุกครั้งไป แม้แกเองจะไม่รู้และไม่เกี่ยวข้องด้วยก็ดี

ผมได้จากลูกพี่มาประมาณ ๖ เดือน ผมก็ได้งานขับรถประจำ และระหว่างก่อนหน้าผมก็ได้แต่แทนเท่านั้น

เมื่อผมได้ขับรถประจำแล้ว วันหนึ่งผมได้ขับรถไปตามทาง ก็มองเห็นข้างหน้า มีคนรุมดูรถบรรทุกคันหนึ่งหลบชนสพาน รถเสียหลักตกลงไปตะแคงข้างถนน พอผมเห็นก็ตกใจเพราะจำได้ว่า รถคันนั้นลูกพี่ของผมเป็นผู้ขับ ผมรีบหยุดรถลงข้างถนนแล้วลงไปถามชาวบ้านซึ่งมีเด็ก ผู้ใหญ่ หญิงและชายกำลังยืนพูดถึงเรื่องรถตกถนนกันอยู่ ก็ได้ความว่า รถคันนี้ได้แย่งขึ้นหน้ารถอีกคันหนึ่ง พอขึ้นหน้าได้ก็เห็นสะพาน กลัวจะชนสะพาน คนขับจึงตัดสินใจลงข้างถนน รถจึงพลิกกลิ้งลงตะแคงอยู่ข้างถนนดังที่ได้เห็นมาแล้ว ผมได้ถามถึงคนขับว่าเป็นอย่างไรบ้าง ก็ทราบว่าคนขับถูกพวงมาลัยกระแทกหน้าอกสลบไปและรถที่ตามหลังมาก็รีบจัดการส่งคนป่วยไปโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด ผมได้ทราบก็สลดใจและเศร้าใจมาก เพราะถึงอย่างไรแกก็เคยมีบุญคุณกับผมที่จะลืมเสียมิได้ การโต้เถียงกันก็มิใช่จะโกรธกัน เป็นเพราะผมหวังดีแท้ ๆ วันนั้นพอผมนำรถกลับเข้าจังหวัดแล้ว ผมก็รีบไปขออนุญาตเจ้าของรถไปเยี่ยมลูกพี่ของผมที่โรงพยาบาลเท่าที่ผมได้ทราบมา ผมไปถึงโรงพยาบาลถามถึงชื่อและเหตุที่ต้องมาอยู่โรงพยาบาลจากนางพยาบาล แล้วก็รีบไปที่ห้อง

ตามที่นางพยาบาลบอกทันที เมื่อเข้าไปในห้องก็เห็นคนป่วยนอนเรียงรายกันเป็นแถว ดูลานตาไปหมด บังเอิญผมได้มองไปเห็นพี่ชายของลูกพี่กำลังยืนหน้าเศร้าอยู่ที่มุมของห้องข้างเตียงคนไข้ ผมก็ทราบว่าแกคงนอนป่วยที่นั่น ผมเข้าไปทำความเคารพพี่ชายและมารดาของลูกพี่ แล้วก็มองดูเห็นแกพันผ้าเลยหน้าอกขึ้นมาก็ใจหาย ได้ทราบว่าเขาเพิ่งเอาออกจากห้องปฐมพยาบาลหรือห้องผ่าตัด แกยังสลบอยู่ ผมเลยถือโอกาสถามถึงสาเหตุก็ได้ทราบจากพี่ชายของแกว่า รถที่แซงขึ้นหน้าเป็นรถที่พี่ชายแกเป็นคนขับ แกก็ตกใจเหมือนกันเพราะอยู่ ๆ แกก็เร่งขึ้นหน้าทั้ง ๆ ที่ข้างเป็นสะพาน พี่ชายได้ตะโกนบอกว่าอย่าเพิ่งแซงแกก็ไม่ฟัง พอขึ้นหน้าก็ชนสะพาน แกเลยตัดสินใจหักลงข้างทาง ผมเองได้ยินก็สลดใจอย่างที่สุด พอดีแกฟื้นจากสลบ ทำหน้านิ่วด้วยความเจ็บปวดเมื่อลืมตามาเห็นผมก็พยักหน้าให้เข้ามาใกล้ ๆ

คนป่วยพูดเสียงแผ่วเบาเพราะความเจ็บปวดทรมานและขอน้ำทานเป็นคำแรก ผมรีบหยิบกาใส่น้ำที่ตั้งไว้ไปจ่อที่ปาก จิตใจสงสารเป็นที่สุด เมื่อดูดน้ำจากพวยกากระเบื้องพอสมควร แกก็เอ่ยปากขึ้นว่า

"พี่ขอบใจแกที่มาเยี่ยม......พี่รู้สึกตัวแล้วว่ากรรมชั่วได้ตามสนองพี่แล้ว พี่คงจะไม่ได้มีโอกาสที่จะเห็นหน้าแกต่อไป พี่รู้สึกตัวดี มันเจ็บปวดเหลือเกิน เจ็บไปทั้งหน้าอก"

แกพูดพลางน้ำตาก็ไหลรินออกมา ทำให้ผมสงสารอย่างจับใจ น้ำตาก็พลอยร่วงลงมาด้วย ได้แต่ปลอบโยนแกให้ทำใจให้เข้มแข็งเพื่อจะได้ต่อต้านกับความเจ็บปวด แต่แล้วมารดาแกก็เข้ามาขอร้องอย่าให้พูดมาก ให้นอนนิ่ง ๆ วันนั้นผมได้จากแกมาด้วยจิตใจเศร้ามากและได้มอบเงินให้กับมารดาแกไว้ร้อยบาท บอกว่าถ้าแกต้องการจะกินอะไรก็ช่วยซื้อให้ด้วย ผมเองเวลานั้นก็ใช่จะมั่งมีอะไร แต่เห็นการเจ็บป่วยต้องทรมานแล้วก็สงสาร นึกว่าผมเองจะอดก็ยินดีเพราะผมก็ตัวคนเดียวคงไม่อดตายแน่ ก่อนกลับก็ไม่ลืมไปเยี่ยมเด็กประจำรถอีกสองคน อีกคนหนึ่งแขนเดาะแต่ยังพูดจาได้ดี ผมจึงได้รู้เรื่องว่า การที่ลูกพี่แซงขึ้นหน้ารถพี่ชายนั้นเพราะแกเห็นว่า คันหน้าให้สัญญาณโบกมือให้ขึ้นหน้าทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครเห็น แต่ตาลูกพี่ฝาดไปเองจึงเกิดเรื่องนี่แหละครับคุณ ทำให้ผมเชื่อแน่เหลือเกินว่า **กรรมใดที่สร้างไว้ กรรมนั้นย่อมตามสนอง** เพราะต่อมาลูกพี่

ของผมก็ถึงแก่กรรมเพราะทนพิษบาดแผลไม่ไหว นี่เป็นเรื่องหนึ่งในชีวิตของผม"

ข้าพเจ้าฟังเรื่องราวก็พลอยเศร้าไปด้วย แล้วข้าพเจ้าถามว่า

"เมื่อไรจะคิดแต่งงานมีครอบครัวบ้างล่ะ"

แกยิ้มอาย ๆ และพูดว่า

"เดี๋ยวนี้ผมมีภรรยาแล้วครับ" ข้าพเจ้าต้องยิ้มเก้อๆ ไปด้วย เลยถามว่า แต่งงานมานานแล้วหรือ ภรรยาเป็นชาวจังหวัดไหน หรือคนกรุงเทพ ฯ

"ภรรยาเป็นลูกสาวเจ้าของรถที่ผมขับนี่แหละครับ" แกเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า เมื่อขับรถประจำได้ประมาณสักปีเศษ เจ้าของรถเห็นแกเป็นคนซื่อ เหล้ายาก็ไม่กิน และพวกคนโดยสารขึ้นลงประจำเขานิยมนั่งรถที่แกขับมากกว่าคันอื่น ด้วยมารยาทที่ดีและขับรถไม่ประมาท เป็นที่ไว้ใจได้ว่าไม่พาไปตกถนนหรือชนกันแน่ หรือพากันไปตายหมู่เหมือนคันอื่น ฉะนั้นระยะเพียงปีเดียวทำรายได้มากกว่าคนรถเก่าตั้งครึ่ง ต่อมาเจ้าของรถคงเห็นความดีอันนี้จึงยกบุตรสาวให้เป็นภรรยา โดยมิได้รังเกียจว่าแกเป็นเพียงลูกจ้างขับรถ ข้าพเจ้าชมแกว่าเล่าได้ละเอียดดีมาก แกบอกว่า

"ผมได้บรรทึกไว้ครับ ผมได้พยายามอ่านทวนความจำอยู่เสมอ เพื่อจะได้คอยเตือนสติให้ผมไม่ประมาทในสิ่งที่ผมไม่ควรกระทำ"

ข้าพเจ้าฟังแกเล่าเรื่องอย่างยืดยาว ก็มีความพอใจในความประพฤติของแกที่ล่วงแล้วมา จึงคิดจะพูดว่า

"ผู้ใดประกอบกรรมดี ผู้นั้นย่อมได้รับกรรมดีสนองเหมือนกันกับความชั่ว ไม่ช้าก็เร็ว ไม่มีใครจะสามารถยื้อแย่งเอาความดีไปได้ ขอให้ทำความดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิดจะได้เป็นมงคลกับตัวเอง"

ข้าพเจ้าเห็นแกยิ้มอย่างภูมิใจและมีความสุข เมื่อพูดถึงความดีที่มีผู้ชม และพูดว่า

"ครับผมจะดำรงความดีจนชีวิตหาไม่"

อันตัวข้าพเจ้านั้นแม้มิใช่ญาติพี่น้องของแกก็จริง แต่เมื่อได้ทราบถึงกรรมดีที่แกได้สร้างมา ก็อดที่จะพลอยปลื้มปีติยินดีไปด้วยความจริงใจไม่ได้

สิ่งหนึ่งในน้ำใจโจร

เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ เล็กน้อย มีเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นกับข้าพเจ้าอย่างไม่รู้จักลืมเลย ข้าพเจ้ายังจำได้ดีว่าในวันนั้น เราได้นัดเพื่อนฝูงจะไปเที่ยวที่จังหวัดลพบุรีรวมด้วยกันทั้งข้าพเจ้าเป็นสามคน ข้าพเจ้าได้จดหมายไปนัดเพื่อนฝูงทางจังหวัดลพบุรีว่า เราจะขึ้นไปเที่ยวโดยกำหนดวันแน่นอน เวลานั้นทางสายนี้เปิดขึ้นใหม่ เป็นทางที่ยาวที่สุดเพียงสายเดียวคือกรุงเทพ ฯ—ลพบุรี

ครั้นถึงกำหนดเวลาจะเดินทางไปจริง ๆ เข้า เพื่อนทั้งสองที่นัดไว้ก็เผอิญติดธุระสำคัญไปด้วยไม่ได้ ไม่มีทางจะแก้ไขอย่างไรได้ นอกจากจะเลือกเอาว่าจะไปหรือไม่ไป ถ้าไปต้องไปคนเดียว แต่ถ้าไม่ไป เพื่อนทางลพบุรีจะประณามได้ว่าเป็นคนเล่นตลก ตกลงเลือกเอาว่าไปคนเดียวดีกว่า ไม่อยากให้เสียคำพูด เพราะจะไปนัดเพื่อนคนอื่น ๆ ก็ไม่มีเวลาพอ จึงขับรถออกจากกรุงเทพ ฯ ไปคนเดียวแต่เช้ามืดโดยรู้สึกไม่สนุกและเงียบเหงา แต่เพื่อรักษาคำพูด

เวลานั้นระยะทางจากกรุงเทพ ฯ ถึงลพบุรี ทางไม่ค่อยจะสะดวกนัก บางแห่งถนนก็ยังไม่เรียบร้อย แต่

ข้าพเจ้าก็ได้ขับรถไปถึงลพบุรีโดยเรียบร้อย เวลาก่อนเพล ได้รับการต้อนรับจากเพื่อนผู้มีใจอารีทางลพบุรีเป็นที่พอใจที่สุด มีการพาไปชมสวนสัตว์ ชมสถานที่ต่าง ๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ พอบ่ายประมาณ ๑๕ น. เพื่อนก็เตือนให้กลับ เพราะระยะทางระหว่างเขาแถวพระพุทธบาทมีช้างป่าโทนตัวหนึ่งกำลังอาละวาดในย่านนั้น ก่อนกลับ ข้าพเจ้าถือโอกาสไปเยี่ยมร้านขายของที่เคยติดต่อการค้า มีร้านหนึ่งเจ้าของผู้จัดการขอชำระหนี้สินที่ค้างอยู่มาด้วย ซึ่งข้าพเจ้าเองก็มิได้ฝันว่าจะได้เงินรายนี้ เพราะเพิ่งจะได้ส่งสินค้าไปยังไม่ทันถึงกำหนดจ่ายเงิน จึงจำเป็นต้องรับเงินจำนวนมากนี้ซึ่งเป็นธนบัตรปลีกย่อยส่วนมาก ต้องใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ห่อ ซึ่งเมื่อห่อเข้าแล้วมีขนาดไม่เล็กเลย ข้าพเจ้าวางทิ้งไว้บนเบาะหลังรถเพื่อมิให้ใครสงสัยว่ามันเป็นธนบัตรอันมีค่า

เวลาผ่าน ๑๕ น. ไปเล็กน้อย ข้าพเจ้าก็ได้ลาเพื่อนผู้อารีและผู้ที่เคยติดต่อการค้าเพื่อกลับกรุงเทพ ฯ ไม่อยากให้ค่ำในระหว่างระยะทางเขตตำบลพระพุทธบาท ด้วยเกรงจะพบกับช้างโทนเข้า ข้าพเจ้าก็มีปืนพกโอโตเมติก ๙ ม.ม. กระบอกหนึ่งไปด้วย รู้สึกว่าอุ่นใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เพราะหากพบกับพ่อช้างโทนตัวนั้นเข้า ปืนก็ไม่มีความหมายอะไรเลย นอกจากจะยิงขู่ขึ้นฟ้าให้มันหนีไป ถนนระยะนี้ไปไม่สะดวกนัก ฉะนั้นกว่าจะถึงสระบุรีก็ประมาณ ๑๗ น. แล้วข้าพเจ้าหยุดพักเติมน้ำมันที่ตลาดสระบุรี รู้สึกโล่งใจที่ได้ผ่านดงช้างโทนตัวนั้นมาได้ ต่อจากนั้นก็หาอาหารรับประทานที่ร้านแห่งหนึ่งในตลาด เผอิญข้าพเจ้าได้พบชายผู้หนึ่งแต่งตัวเป็นชาวชนบทเดินเข้ามาหาในร้านอาหาร ถามข้าพเจ้าว่า

"คุณครับ คุณจะไปทางไหน"

ข้าพเจ้าตอบว่า จะกลับกรุงเทพ ฯ

แกบอกอีกว่า "ผมอยากจะขอโดยสารไปด้วยคน เพราะมันเย็นมากแล้วไม่มีรถไปอีก ผมมีความจำเป็นจะต้องกลับบ้านจริง ๆ ครับ คุณนึกว่ากรุณาผมเอาบุญเถิด"

"ตกลงจ้ะพ่อลุง ยินดีที่จะเป็นเพื่อนคุยกัน ผมก็มาคนเดียวเท่านั้น ขอเชิญรับประทานอาหารด้วยกัน เสร็จแล้วจะได้ออกเดินทางเลย"

ครั้งแรกแกไม่ยอมจะรับประทานอาหารร่วมกับข้าพเจ้า แต่ภายหลังเสียอ้อนวอนข้าพเจ้าไม่ได้ แกก็เลยรับประทานด้วย นอกจากอาหารแล้วข้าพเจ้าได้สั่งสุรามาให้

แกเป็นพิเศษ ส่วนข้าพเจ้าไม่ดื่มสุราและสังเกตดูแกออกจะระวังตัวสักหน่อย สุราที่สั่งมาแกก็ไม่ค่อยจะรับประทานนัก ทั้งนี้แกอาจจะเกรงใจข้าพเจ้าก็เป็นได้ สำหรับจิตใจข้าพเจ้านั้นไม่เคยนึกรังเกียจอย่างไร เมื่อเรารับประทานอาหารเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าชำระค่าอาหารเสร็จก็ชวนแกขึ้นรถ แกรีบขนสิ่งของของแก มีชลอม ๑ ใบ กรุด้วยใบตองสดมิดชิด เข้าใจว่าเป็นผลไม้ มีห่อกระดาษอีก ๑ ห่อ และถุงผ้าใบอีก ๑ ถุง คงเป็นเครื่องใช้ ดูแกเกรงใจข้าพเจ้ามาก ข้าพเจ้าให้แกนั่งข้างหน้าด้วยกัน เราได้คุยกันถึงดินฟ้าอากาศ เห็นว่าแกมีความรู้รอบตัวไม่แพ้คนในกรุง การคุยกันนั้นทำให้รู้สึกสนิทสนมมากขึ้น ตอนหนึ่งแกเอ่ยขึ้นว่า

"ผมรู้สึกชอบนิสัยคุณ คุณไม่เหมือนคนชาวกรุงบางคน บางคนถือตัวเอามาก นี่ผมไม่ได้ยกยอคุณเพราะคุณเลี้ยงอาหารผมหรือให้ผมนั่งรถโดยสารมาด้วย นี่ผมพูดถึงความรู้สึกในจิตใจของชาวบ้านนอกทั่ว ๆ ไปนะครับ ผมพูดตามความจริงใจไม่ยกยอใคร คุณไม่เหยียดหยามใคร ประเดี๋ยวผมก็จะถึงที่ ๆ ผมลงแล้ว จะพบกันอีกหรือไม่ก็ไม่ทราบ หรือเราจะไม่ได้พบกันตลอดชีวิตก็เพราะเราเดินกันคนละทาง"

ข้าพเจ้ารู้สึกชอบในคำพูดของแกมาก จึงบอกแกว่าไม่จริงหรอกพ่อลุง โลกมันกลมเราอาจพบกันอีกก็ได้ ถ้าพ่อลุงพบผมในถนนสายนี้หรือสายไหนก็ตาม ถ้าผมไม่เห็นไม่ทันได้ทัก ขอให้ตะโกนเรียกได้เลย และหวังว่าคราวหน้าคงมีโอกาสได้นั่งคุยกันอย่างนี้อีก

แกถอนใจยาวแล้วพูดขึ้นด้วยเสียงเศร้า ๆ ว่า "คนเรามันอนิจจังไม่เที่ยงนะคุณ"

ข้าพเจ้าเสริมว่า "จริง พ่อลุง คนเรามันอนิจจังไม่เที่ยง แต่ถ้ามีลมหายใจตราบใด เราก็ย่อมมีความหวังตราบนั้น"

เมื่อออกจากสระบุรีนั้น ๑๗.๐๐ น. กว่าแล้ว ฉะนั้นในระหว่างทางจึงค่อย ๆ ค่ำลงทุกที เมื่อเข้าเขตอยุธยาเราก็ต้องใช้ไฟหน้าอย่างแรง มองเห็นสิ่งหนึ่งทอดขวางอยู่ข้าพเจ้าต้องชลอรถจนไปใกล้ จึงมองเห็นว่าสิ่งที่ขวางถนนนั้นเป็นต้นกล้วยขนาดใหญ่พอดู ขนาดที่รถไม่อาจวิ่งข้ามไปได้ทันใดนั้นก็มีชายฉกรรจ์ซึ่งแอบอยู่ข้างทาง วิ่งขึ้นมาบนถนนในมือมีอาวุธปืนบ้าง บางคนก็มีมีด บางคนก็มีตะพด ล้อมหน้าล้อมหลัง ประมาณดูคงไม่ต่ำกว่า ๕—๖ คน และข้าง

หลังรถก็ยังมี ข้าพเจ้าไม่นึกฝันว่าจะเกิดเรื่องนี้โดยกระทันหัน ยังตัดสินใจอะไรไม่ถูก เสียงเพื่อนร่วมทางกระซิบว่า

"ไม่ต้องกลัว คุณเฉยๆไว้ ผมจะจัดการกับมันเอง"

ทันใดนั้นแกก็ร้องตวาดลงไปว่า "เฮ้ย อ้ายพวกนี้ หยุด"

ฉับพลันนั้นพวกเหล่าร้ายหยุดชงัก พ่อลุงก็เปิดประตูรถออกไปอย่างไม่สะทกสะท้าน

จากแสงไฟหน้ารถและไฟฉายในมือของเหล่าร้าย ทำให้เห็นหน้าพอจะจำกันได้ เหตุการณ์ก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่นึกไม่ฝันว่าจะเกิดขึ้น คือพวกเหล่าร้ายนั้นเห็นหน้าชายคนที่ลงจากรถข้าพเจ้า ต่างก็ตลึงและต่างก็ร้องออกมาได้คำเดียวว่า

"พี่"

เสียงพ่อลุงผู้นั้นพูดว่า "เออ กูเอง พวกเองจะทำอะไรคุณแกไม่ได้ จะแตะต้องอะไรไม่ได้ทั้งนั้นยกที่กีดขวางทางออก คุณท่านมีคุณกับกูมาก ข้าได้กินข้าวของท่าน ได้อาศัยรถของท่าน เอ้า เฮ้ย ช่วยยกของให้ข้าด้วย"

แกพูดขาดคำ สมุน ๒ คนก็เปิดประตูรถขึ้นมายกของอันเป็นสมบัติของสหายร่วมทางของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าไม่ได้เหลียวไปดูว่า เจ้าพวกนั้นมันจะทำอะไรบ้าง ข้าพเจ้าไม่สนใจ นึกแต่ว่าเมื่อไรจะพ้นจากที่นี้ไปได้ ยิ่งไปเร็วที่สุดยิ่งดี เสียงของสมุนรายงานลูกพี่ว่า

"ขนหมดแล้วพี่"

ทันใดนั้น "พ่อลุง" ซึ่งพวกเหล่าร้ายเรียกว่า พี่ ก็เดินมาตรงข้าพเจ้า พูดอย่างสุภาพ

"ขอโทษด้วยที่ทำให้คุณตกใจ และขอบคุณมากที่เลี้ยงอาหารและให้โดยสารรถ ขอให้คุณไปโดยความปลอดภัยเถิด ผมขอลาที่ตรงนี้แล้ว"

ข้าพเจ้าโล่งใจถนัด พลางกล่าวขอบใจอำลาแก เข้าเกียร์หนึ่งเร่งเครื่องยนต์ แต่แล้วก็ได้ยินเสียงตะโกนอีก

"คุณครับ หยุดก่อน"

พอข้าพเจ้าห้ามล้อหยุด ในใจนึกว่ามันเรื่องอะไรจะพ้นจากแดนนรกนี่เสียที ทันใดนั้นพ่อลุงก็เดินถือห่อกระดาษหนังสือพิมพ์พลางส่งให้ข้าพเจ้าแล้วพูดว่า

"อ้ายเด็กมันไม่รู้ มันขนของคุณลงไปด้วย ผมต้องขอโทษ เอาละ ขอให้คุณไปโดยปลอดภัยเถอะครับ"

ข้าพเจ้ากล่าวขอบใจแก แล้วเอาห่อธนบัตรคืนมา มองดูห่อนั้นเวลานี้อยู่ในสภาพไม่สู้จะเรียบร้อย เพราะกระดาษมีรอยขาดออกบางตอน ทำให้มองรู้ว่าเป็นธนบัตรมีสีเขียว ๆ แดง ๆ แลบออกมา ข้าพเจ้าไม่ได้พิจารณาอะไรอีก เมื่อรับจากมือแกก็โยนลงบนเบาะข้างหลังทำให้กระดาษขาด เชือกที่ผูกไว้ก็ไม่สามารถคุมให้เป็นระเบียบได้ ธนบัตรเหล่านั้นก็แตกกระจายอยู่บนเบาะข้างหลังรถ ข้าพเจ้าไม่ได้เอาใจใส่ว่ามันจะอยู่ในสภาพอย่างไร เร่งเข้าเกียร์เหยียบน้ำมันวิ่งเข้ากรุงเทพ ฯ ทิ้งพวกสมุนและชายนั้นไว้เบื้องหลังในความมืด ภายหลังเมื่อถึงบ้านแล้ว ปรากฏว่าเงินจำนวนนั้นไม่ขาดหายไปเลยจนบาทเดียว

ตราบกระทั่งทุกวันนี้ เมื่อนึกถึงเรื่องนี้ ข้าพเจ้าหัวใจสั่น สั่นไปด้วยเหตุสองประการ คือหวาดเสียวไปด้วยภัยอันตราย แต่ที่มันฝังลึกลงในความรู้สึกของข้าพเจ้านั้นก็คือ คุณธรรมอันสูงส่งของชายผู้รับสมญาว่า "พี่" ของหมู่

โจร เพียงข้าวหนึ่งมื้อกับโดยสารรถ แกก็ตอบแทนข้าพเจ้า ด้วยกตัญญูกตเวที อันเป็นคุณธรรมสูงล้ำค่ากว่าสิ่งทั้งหลาย และสิ่งนี้ท่านคิดหรือว่าจะเป็นของหาง่ายในน้ำใจคน อย่าว่าแต่ฝูงโจรเลย แม้ที่เรียกว่าผู้เจริญแล้วด้วยการศึกษาอย่างปัจจุบันนี้.

ชตากรรม

เรื่องของชตากรรมเคยมีผู้เล่าและเขียนมาแล้ว โดยยืนยันว่าเป็นเรื่องที่มีผู้วิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญในการทำนายทายทัก ผ่านสายตาของข้าพเจ้ามาแล้วหลายต่อหลายเรื่อง ข้าพเจ้าก็เพียงแต่ให้ความสนใจ ว่าเป็นเรื่องที่แปลกเหลือเชื่อ เพราะข้าพเจ้าเป็นผู้ที่จะยอมรับนับถือ หรือเชื่อถือสิ่งสุดวิสัยที่ไม่ได้ประสบด้วยตนเองนั้นยากนัก แทบจะกล่าวไว้ว่า ข้าพเจ้าไม่ยอมเชื่อวิชาไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ ดูฤกษ์ดูยาม เมื่อมีผู้เล่าก็เออ ๆ ครับ ๆ ไปตามเรื่อง เพื่อมิให้เป็นที่ขัดใจของผู้อื่นเท่านั้น

แต่ในกรณีของเรื่องที่ข้าพเจ้ามาบรรยายสู่ท่านทั้งหลายต่อไปนี้ ข้าพเจ้าขอยอมรับว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวของข้าพเจ้าเอง และข้าพเจ้าไม่กังวลใจเลยว่าผู้อ่านจะเชื่อเรื่องที่ข้าพเจ้าจะบรรยายนี้หรือไม่ เพราะว่าความรู้สึกเชื่อหรือไม่เชื่อนี้ได้เคยเกิดกับข้าพเจ้ามาก่อนแล้ว หากว่าเรื่องที่ข้าพเจ้านำมาเล่านี้จะมีประโยชน์ในทางคติธรรม และสาระพอที่จะทำให้เกิดความเมตตาความกรุณาแก่มนุษย์ และ

สัตว์ผู้ร่วมชตากรรมอยู่ในโลกเดียวภพเดียวกันกับท่านผู้อ่านแล้ว ข้าพเจ้าก็จะมีความปิติเป็นอย่างยิ่ง ที่อดีตชตากรรมของข้าพเจ้าสามารถยังประโยชน์สุขให้แก่ชีวิตอันคับแค้นของผู้ที่อยู่ร่วมกันในโลกนี้ได้บ้าง นอกไปจากที่ข้าพเจ้าได้เคยบำเพ็ญมาแล้ว ดังที่ข้าพเจ้าจะขอดำเนินเรื่องต่อไปนี้

ก่อนที่มหาสงครามเอเชียบูรพาอันมีกองทัพซามูไรจะระเบิดขึ้นไม่นานนัก เช้าวันหนึ่งขณะที่บรรยากาศการเมืองอันตึงเครียดในหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์ที่ข้าพเจ้ากำลังอ่านอยู่อย่างสนใจ วิทยุก็ส่งเสียงตลอดเวลาให้ประชาชนช่วยกันต่อต้านผู้รุกราน ภรรยาของข้าพเจ้าเดินกลับเข้ามาในบ้านหลังจากที่ได้กระทำกิจวัตรในการทำบุญตักบาตรแก่พระภิกษุสามเณรทุกเช้าแล้ว ก็ตรงมาหาที่เก้าอี้นอนที่ข้าพเจ้ากำลังสำราญอารมณ์อยู่ เอ่ยขึ้นอย่างอาการตื่นเต้นว่า

"คุณคะ คุณทราบไหมคะว่า ยายแปลกกับตามี คนเฝ้าสวนที่อยู่หลังบ้านเรานี้ มีโชคถูกรางวัลสลากล๊อตเตอรี่ที่หนึ่งค่ะ"

ข้าพเจ้าได้ฟังก็ตอบโดยไม่ละสายตาจากหนังสือพิมพ์ว่า "ก็ดีแล้วนี่ โชคของแก"

ภรรยาของข้าพเจ้ามีกิริยากระสับกระส่ายที่เห็นข้าพ-เจ้าไม่มีอาการตื่นเต้นอย่างที่เธอคาดหวัง เพราะข้าพเจ้ามัวไปสนใจเรื่องสงครามทางยุโรปและข่าวทางเอเชียกำลังจะก่อความไม่สงบ แล้วเธอก็พยายามพูดต่อไปอีกว่า

"มันไม่ใช่เรื่องอย่างนั้นนะซีคะ"

"เรื่องมันไม่ใช่อย่างนั้นหรือ แล้วมันจะเป็นอย่างไรล่ะ ถ้าไม่ใช่กฎธรรมดาของคนที่มีโชคดีคนใดคนหนึ่งต้องมีโอกาสถูกรางวัลสลากกินแบ่งแต่ละงวดในเดือนหนึ่ง ๆ ทุกเดือน" ข้าพเจ้ายังเพ่งสายตาอยู่กับหนังสือพิมพ์ต่อไป

"เรื่องมันเป็นอย่างนี้ค่ะ" ภรรยาของข้าพเจ้าพยายามดำเนินเรื่องให้ข้าพเจ้าหันมาสนใจต่อไป "เขาว่ามีอาจารย์ปะขาวผู้หนึ่งมาจากเขาแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือ มาพักอยู่ที่กุฏิของท่านมหา ฯ ที่เราใส่บาตรท่านทุกวันนี่แหละ ท่านดูดวงชตาให้ยายแปลกและตามี ยายแปลกไปที่วัดเมื่อวันพระก่อนนี้ ไปบ่นกับท่านอาจารย์ว่ามีความขัดสนยากจนเหลือเกิน ท่านก็เลยกรุณาตรวจดวงชตาให้ ท่านทำนายว่าต่อไปอีก ๗ วันนี้จะมีลาภใหญ่เกิดขึ้นแก่สองผัวเมีย แถมยังรับรองอย่างมั่นคงว่าจะมีลาภแน่ ๆ แล้วคุณก็ดูซีคะ พอครบ

กำหนด ๗ วันจริง ๆ สองผัวเมียก็ได้ลาภอย่างอาจารย์ปะขาวรับรอง เป็นลาภรางวัลที่ ๑ เสียด้วย"

แล้วเธอก็จ้องดูข้าพเจ้าเมื่อกล่าวจบ ว่าจะมีความสนใจขึ้นมาบ้างหรือยัง ข้าพเจ้าพอจะเดาความคิดของเธอได้ว่า เธอพยายามจูงใจให้ข้าพเจ้าเลื่อมใสในการเชื่อคำพยากรณ์ คำทำนายโชคชตา ข้าพเจ้าจึงเสริมเพื่อให้ขบขันไม่ให้เป็นที่ขัดใจเธอว่า

"ก็ดี ทายแม่นดี น่าจะไปหาที่นั่งตามใต้ต้นมะขามที่ท้องสนามหลวง คงจะรวยแน่ ๆ" แต่ภรรยาของข้าพเจ้าไม่เอาใจใส่ต่อคำพูดของข้าพเจ้า กลับอ้อนวอนว่า

"คุณขา ดิฉันอยากจะให้คุณไปพบกับท่านอาจารย์ปะขาวค่ะ หมู่นี้ ดิฉันมีความรู้สึกไม่ใคร่จะสบายใจเลยนอนหลับก็ฝันไม่สู้ดีบ่อย ๆ ค่ะ"

"เธออย่าไปเอานิยมนิยายอะไรกับเรื่องความฝันนักเลย มันจะทำให้เกิดความกลุ้มใจเปล่า ๆ คนเราถ้านอนมากก็ฝันมาก นอนน้อยก็ฝันน้อย" ข้าพเจ้าปลอบโยนให้เธอคลายความหงุดหงิดใจ แต่ไม่เป็นผล เธอกลับรบเร้าวิงวอนข้าพเจ้าไปตรวจดวงชตาเพื่อให้เป็นที่แน่ใจ และเพื่อ

เธอจะได้คลายความข้องใจในความฝันต่อไป ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความเอ็นดูสงสารขึ้นมา ไม่อยากให้เป็นที่ขัดน้ำใจของเธอต่อไป จึงรับคำว่ายอมจะไปด้วยทั้ง ๆ ที่ในใจข้าพเจ้ายังยืนมติเดิม คือไม่เลื่อมใสอยู่นั่นเอง

หลังจากนั้นเราก็ชวนไปหาอาจารย์ปะขาวที่วัดข้างบ้าน ท่านพักอยู่ที่กุฏิท่านมหา ฯ พระมหาองค์นี้มีความคุ้นเคยกับทางครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นอย่างดี เมื่อเราไปถึง ณ ที่นั้น ท่านอาจารย์ไม่อยู่ ทราบว่ามีผู้มารับไปพบปะกับท่านผู้ใหญ่คนหนึ่ง จะเป็นผู้ใดข้าพเจ้ามิได้สนใจสอบถาม กลับเริ่มสนใจกับผู้คนจำนวนมากหลายที่กำลังชุมนุมรอท่านอาจารย์ปะขาวอยู่ ณ ที่นั้น ข้าพเจ้าคะเนว่าคงจะเป็นเพราะกิตติศัพท์ของการทำนายอันแม่นยำของท่านที่มีอำนาจดึงดูดความสนใจของประชาชนที่ทราบข่าวทั่วไป ข้าพเจ้ายังนึกวาดภาพบุคคลิกของท่านอาจารย์ปะขาวไว้ในความรู้สึกก่อนที่จะได้เห็นตัวจริงว่า คงมีอายุย่างเข้าวัยชรา นุ่งขาวห่มขาว ถือไม้เท้ายันกายและมีลูกประคำคอท่องบ่นพระเวทย์ตามธรรมดาของปะขาวหรือพวกโยคีฤาษีไพร

เมื่อเราผ่านเวลาไปด้วยการสนทนาในเรื่องต่าง ๆ กับท่านมหา ฯ สักพักใหญ่ ท่านอาจารย์ปะขาวก็กลับมา ท่าน

มหาฯ ก็แนะนำให้เราได้ทำการคารวะเป็นที่รู้จักกัน ข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังที่ได้คาดคะเนรูปร่างลักษณะของท่านอาจารย์ปะชาวผิดไปหมด ความจริงปรากฏว่ายังไม่แก่เกินไป ร่างกายของท่านอาจารย์มีส่วนสัดสันทัด มีท่าทีสง่าน่ายำเกรง ดวงหน้ามีแววยิ้มแย้ม ละมุนละไมบริสุทธิ์ ปราศจากลักษณะที่เคลือบแฝงด้วยเล่ห์ซึ่งอาจจะสังเกตได้จากแววตา ดูเป็นบุคคลที่มีอารมณ์เปิดเผยเยือกเย็น ทำให้เกิดความรู้สึกเย็นตาเย็นจิตแก่ผู้ที่ได้วิสาสะด้วย ข้าพเจ้าเกิดความเคารพเลื่อมใสขึ้นมาบ้าง ดีกว่าก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้พบกับตัวท่านอาจารย์

ในวาระนั้น ภรรยาของข้าพเจ้าก็เริ่มวิสาสะกับท่านอาจารย์โดยทันที ในขณะเดียวกันผู้คนที่มารอคอยอยู่ก่อนหน้าที่เรามาถึง ก็พากันเข้ามาขอเครื่องรางและของขลังต่างๆ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล เมื่อได้แล้วก็ค่อย ๆ พากันทะยอยกลับ จนเหลือเราเท่านั้น ภรรยาของข้าพเจ้าก็ขอร้องให้ท่านอาจารย์ทำนายดวงชตาเรา แต่ข้าพเจ้าก็มิได้กล่าวทักท้วงประการใด

ท่านอาจารย์นั่งพับเพียบประณมมือหลับตาอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วลืมตาขึ้นกล่าวว่า

"สามีของคุณนายมีความรู้สึกไม่สู้จะสนใจพอใจนัก ในการที่จะให้ตรวจทายทักดวงชตา"

ข้าพเจ้าสดุ้งขึ้นในใจทันทีที่ได้ยินกล่าวเช่นนี้ เพราะข้าพเจ้าก็มิได้แสดงท่าทีอย่างไรที่จะทำให้ผู้อื่นทราบว่า ข้าพเจ้ามีความไม่พอใจ ท่านอาจารย์กลับทายความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้าได้อย่างถูกต้องตรงเผงทีเดียว อีกใจหนึ่งยังไม่ยอมจำนน คิดไปว่า ท่านจะมีสายตาอันละเอียดไว พอที่จะจับความพิรุธในดวงตาหรือกิริยาผิดแปลกบางประการได้ จึงสามารถที่จะทำนายได้อย่างแม่นยำเช่นนี้ ขณะที่กำลังครุ่นคิดอยู่ก็ได้ยินเสียงภรรยาข้าพเจ้ายืนยันกับท่านอาจารย์ต่อไปว่า

"ดิฉันได้ตกลงแล้วว่า จะขอให้ท่านอาจารย์ช่วยกรุณาทำนายให้ ขออย่าให้เสียความตั้งใจเลยนะคะท่าน"

ท่านอาจารย์ปะชาวก็เริ่มหลับตานิ่งอยู่สักครู่แล้วก็ลืมตา อากัปกิริยาเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน แววตาแห่งความยุ่งยากบ่งถึงความหนักใจฉายเด่นออกมาจากดวงตาทั้งสองของท่านอาจารย์ แล้วก็ค่อย ๆ พูดช้า ๆ ด้วยอาการตริตรองอย่างหนักใจว่า

"ความสัตว์จริง ฉันไม่ใคร่อยากจะทำนายดวงชตาของคุณผู้ชายในลักษณะอย่างนี้ เพราะต่อแต่นี้ไปอีกปีหนึ่ง

หรือสองปีข้างหน้า จะต้องมีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้นกับตัวสามีของคุณนาย มันเข้าขั้นร้ายแรง และฉันเองก็ไม่สมัครใจบอกตรง ๆ เพราะทำให้ไม่สบายใจเกิดขวัญเสียได้ แต่ในปัจจุบันนี้ทุกอย่างเป็นปกติดี อย่างไรก็ดี ในรอบปีต่อไปนี่แหละจะร้ายแรง"

ข้าพเจ้าฟังแล้วอดรนทนไม่ไหวจึงพูดขึ้นว่า

"ขอท่านอาจารย์โปรดแจ้งมาให้ชัดเจนเถิดครับ เรื่องจะมีอาการร้ายแรงขนาดไหน ผมมีความอดทนที่จะฟังได้ทั้งนั้น จิตใจของผมเข้มแข็งมากพอครับ"

ท่านอาจารย์ปะขาวนิ่งคิดอยู่สักครู่ ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่า ท่านคงจะไม่อาจตัดสินใจอะไรลงไปได้อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่แล้วก็กล่าวว่า

"ดวงชตาของคุณนั้นบ่งว่า จะต้องตายอย่างผีไม่มีญาติ"

ข้าพเจ้าถึงกับสะดุ้งทันที โดยปกติข้าพเจ้ามีอารมณ์เย็น ไม่เคยสะดุ้งกลัวภยันตรายหรือเหตุร้ายใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวข้าพเจ้ามาก่อนนั้นเลย และในเมื่อได้ฟังการทำนายโชคชตาครั้งนี้ก็ไม่อยากจะเชื่อเสียเลยว่า ข้าพเจ้านี้จะตาย

อย่างผีไม่มีญาติ ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าก็มิใช่ร่ำรวยนัก แต่ก็ไม่ยากจนแร้นแค้นอะไร ยังมีภรรยาที่รักเคารพข้าพเจ้าเป็นห่วงข้าพเจ้าดุจดังเทพเจ้าของเธอ ฉะนั้นเมื่อมีผู้รักและห่วงใยอย่างนี้แล้ว ใยจะมาบอกให้ข้าพเจ้าเชื่อได้ว่าจะต้องตายและตายอย่างผีไม่มีญาติ

ภรรยาของข้าพเจ้ามีท่าทางกระวนกระวายใจ แสดงว่ามีทุกข์หนักอยู่ในใจเมื่อได้ฟังคำพยากรณ์ของท่านอาจารย์ปะขาวอย่างตรงไปตรงมา รีบถามขึ้นทันทีว่า

"ท่านอาจารย์มีวิธีใดบ้างที่จะช่วยสะเดาะเคราะห์เพื่อผ่อนหนักให้เป็นเบา กลับเหตุร้ายกลายเป็นดีบ้างคะ ได้โปรดกรุณาด้วยค่ะ"

ท่านอาจารย์ปะขาวอธิบายว่า การสะเดาะเคราะห์เป็นเพียงการช่วยให้กำลังใจดีขึ้นเท่านั้นแต่ผลที่จะได้รับนั้นคงจะไม่สมบูรณ์ตามที่คาดหวังนัก เรื่องนี้ผู้อื่นจะช่วยได้ยากนัก ทุกอย่างจะต้องเป็นไปตามดวงชตาของกุศลกรรมและอกุศลกรรม คือ กรรมดี และ กรรมชั่ว บางคนอ้างว่าเคยทำกรรมดีตลอดมา แต่เหตุไฉนจึงได้รับแต่ชตากรรมความลำบากยากแค้น เรื่องนี้กรรมเก่าที่เคยสร้างมาแต่

ปางก่อนมาสนองในชาตินี้ก็ได้ กว่าจะหมดกรรมเก่าหรือ
วิบากกรรมแล้วก็ผ่านกรรมดี บางคนที่ได้ผ่านกรรมดีแล้วก็
พ้นวิบากกรรม ดวงชตาชี้เส้นทางเดิน ถ้าจะเปรียบก็ไม่ผิด
กับทางเดินของชีวิตเรา จะเดินผ่านทางราบเรียบตลอดชีวิต
เหมือนเราเดินผ่านสวนดอกไม้อันสวยงามน่าชมนั้นไม่ได้ การ
เดินทางให้ถึงจุดหมายปลายทางนั้น เมื่อเราเดินพ้นจากสิ่ง
ที่ราบรื่นแล้ว ก็อาจจะถึงที่ทุรกันดารตลอดไป บางทีท่านก็
ผ่านทั้งดีและร้ายเป็นระยะ ๆ ไปกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง
คืออวสานแห่งชีวิต จะทุกข์จะสุขเป็นการทำของเราเอง เรา
ประกอบกรรมชั่วก็ต้องทุกข์ยากลำบาก เราประกอบกรรมดี
เราก็ย่อมได้รับความสุขความสบาย ทางเดินเส้นชีวิตกับเส้น
ทางเดินของชีวิตก็ไม่ผิดกัน จะเปรียบได้ก็เหมือนกลางวัน
และกลางคืนเท่านั้น เส้นชตาชีวิตเกิดจากอดีตนั้นเปรียบ
เหมือนกลางคืน ซึ่งเราไม่รู้ว่าเคยสร้างกรรมดีหรือกรรมชั่ว
มากน้อยเท่าใด การเดินผ่านตำบลต่าง ๆ นั้นเปรียบเหมือน
กลางวัน เป็นปัจจุบัน ในชาตินี้เราจะสร้างกรรมดีหรือกรรม
ชั่วก็แล้วแต่เรา การจะช่วยเหตุร้ายให้กลายเป็นดีเรา
ต้องพึ่งตัวเราเอง การแก้ไขก็อยู่ที่ใจเราเป็นใหญ่ เรา
จะสร้างสวรรค์หรือนรกอยู่ที่ใจเรา

ตอนนี้อาจารย์ปะขาวก็หัวเราะ สีหน้าเปลี่ยนเป็นยิ้มแย้มผิดกับตอนต้น แล้วกล่าวต่อไปว่า

"สำหรับคุณนาย อีกสัก ๖ เดือนก็จะเสียคนเก่าแก่ ต่อไปจะเสียทรัพย์สินในระยะติดต่อกัน"

ข้าพเจ้ารับฟังไว้โดยไม่สนใจว่าจริงจังอะไรนัก

หลังจากข้าพเจ้ากับภรรยาได้ไปหาอาจารย์ปะขาวแล้ว อาจารย์ปะขาวก็เดินทางไปจังหวัดภาคเหนือ ต่อจากนั้นมาประมาณ ๖ เดือน นายบัวคนขับรถซึ่งเป็นคนอยู่มาเก่าแก่ก็ป่วยลง ขั้นแรกเป็นไข้ธรรมดา ข้าพเจ้าได้พยายามรักษาพอเกือบจะหายก็มีโรคปอดบวมเข้ามาแทรก เหลือกำลังที่นายแพทย์จะเยียวยาต่อไป หลังจากนั้นก็ถึงแก่กรรมลง ข้าพเจ้าและภรรยารู้สึกมีความเสียดายและอาลัยคนเก่าที่มีอายุมาก แต่ซื่อสัตย์สุจริตหาไม่ได้ง่าย เราจึงเสียใจเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อได้จัดการฌาปนกิจให้เรียบร้อย ข้าพเจ้านึกถึงคำทำนายของอาจารย์ปะขาวเริ่มเป็นความจริงขึ้นมาแล้วหนึ่งข้อ เป็นปฐมแห่งการต้องยอมจำนนต่อคำพยากรณ์ ที่ไม่

สามารถหาเหตุผลพิสูจน์ได้ เป็นครั้งแรกในชีวิต แต่ข้าพเจ้าก็อดคิดไม่ได้ว่า จะเป็นการบังเอิญ

เมื่อคนรถเก่าถึงแก่กรรมแล้ว ต่อมาข้าพเจ้าก็ได้คนใหม่คนหนึ่ง ชื่อเชิด เป็นคนหนุ่มและแข็งแรงดี อยู่ทำงานได้ ๒—๓ เดือน เครื่องเพชรและเครื่องทองซึ่งเป็นของภรรยาข้าพเจ้า จะโดยเผลอเรอหรืออย่างใดก็ไม่ทราบเมื่อเอาออกมาแล้วได้ลืมเอาไปเก็บเข้าที่ ขะโมยจึงยกเอาไปทั้งหีบเหล็กซึ่งไม่สู้ใหญ่นัก เราสงสัยคนในบ้าน แต่คนเคยอยู่ในบ้านนั้นล้วนแต่เป็นคนซื่อและเก่าทั้งสิ้น ไม่เคยมีอะไรหายมาก่อนเลยจึงทำให้ไม่ระวัง จะมีก็แต่นายเชิดคนขับรถคนเดียวเท่านั้นที่มาอยู่ใหม่ ไม่มีใครรู้ประวัติหัวนอนปลายตีน นอกจากเป็นผู้คุ้นเคยชอบพอกับคนเก่าที่ถึงแก่กรรมไปแล้ว และภรรยาคนขับรถคนเก่าเป็นผู้แนะนำมาให้

เหตุการณ์ครั้งนี้ภรรยาของข้าพเจ้าไม่ค่อยรู้สึกเสียใจเท่าใดนัก คล้ายกับรู้สึกตัวว่าจะต้องถูกโจรกรรมตามคำพยากรณ์ล่วงหน้าอยู่แล้ว รู้สึกว่าเธอเป็นห่วงข้าพเจ้ามากกว่าเธอพูดว่า ของเหล่านี้เป็นของนอกกาย ไม่ค่อยจะเสียดายเท่าใด เพราะอาจารย์ปะขาวได้ทายไว้ล่วงหน้าก่อนเหตุการณ์

จะเกิดขึ้น บัดนี้เรื่องอะไรก็เป็นความจริงขึ้นแล้วสองประการ จึงเป็นห่วงข้าพเจ้ามากกว่าและคิดล่วงหน้าว่า มันจะต้องเกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้าแน่ ๆ หลังจากมีการไต่สวนเรื่องของหายแล้วไม่กี่วัน นายเชิดคนขับรถใหม่ของเราก็หายไป โดยไม่ได้บอกให้ทราบล่วงหน้า และไม่มีใครรู้จักที่อยู่บ้านช่องของเขาเลย ข้าพเจ้าจึงต้องขับรถเอง ภรรยาของข้าพเจ้าทัดทานไม่ยอมให้ออกจากบ้านบ่อยนัก เพราะยังจำคำทำนายของอาจารย์ปะขาวได้อย่างฝังใจ ทำให้หวาดระแวงเป็นห่วงอยู่เสมอ

วันหนึ่ง ข้าพเจ้าขับรถไปทางถนนสายหนึ่งในกรุงเทพ ฯ บังเอิญมองไปข้างหน้ารถเห็นรถเก๋งสีดำคันหนึ่งแล่นอยู่ในระยะไกลพอจะมองเห็น ได้แฉลบหลบรถสามล้อแล้วชนเอาแม่ค้าคนหนึ่งซึ่งกำลังหาบของอยู่ข้างถนน แม่ค้านั้นล้มลง หาบและไม้คานกระเด็น และของหกกระจัดกระจาย รถคันนั้นไม่ได้หยุดลงช่วย กลับแล่นหนีไป เป็นการกระทำของคนขับรถที่เลวที่สุด เจ้าหน้าที่การเจรจาก็ไม่ค่อยเข้มงวดนัก เพราะในพระนครยังมีรถน้อย พอข้าพเจ้าขับรถไปถึงก็หยุดลงข้างถนน พอดีแม่ค้าหาบเร่นั้นแกกำลังยันตัวจะลุกขึ้น ข้าพเจ้าเข้าไปประคองแกลุกขึ้น เห็นว่าแก

ไม่ค่อยมีบาดเจ็บนัก เพราะรถเพียงแต่ชนหาบเฉียวไปเท่านั้น นับว่าบุญของแกมาก มีบางคนช่วยแกเก็บหาบไปไว้ข้างถนน เพื่อไม่ให้กีดขวางทางรถ เผอิญขณะนั้นไม่มีตำรวจ รถคันนั้นก็ลอยนวลไปได้อย่างสบาย

ข้าพเจ้าพยุงแกเข้าไปข้างถนน และช่วยเก็บเศษสตางค์ที่ตกเรี่ยราดมามอบให้ ขนมหกเกลื่อนถนนนั้น มีขนมตาล ข้าวเหนียวสังขยา ขนมใส่ไส้และขนมกล้วย เข้าใจว่าแกจะเข้าไปขายทางบริเวณโรงเรียนแห่งใดแห่งหนึ่งแถวนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกสงสารแกมาก เพราะเห็นแกมีอายุมาก คะเนไม่ต่ำกว่า ๖๐ เป็นวัยที่ไม่น่าจะมาหาบเร่ขายของเลย ควรจะอยู่เฝ้าบ้านเรือน คอยดูลูกหลานมากกว่า จึงถามว่า

"ยายเจ็บมากหรือเปล่า?" เพราะเห็นเสื้อผ้าแกขาด แกตอบว่า

"ไม่หรอกคุณ รู้สึกแขนขาถลอก แสบ ๆ ขัดยอกนิดหน่อย"

"ยายอยู่ที่ไหน ฉันจะพาไปส่งบ้านให้"

แกจึงบอกที่อยู่ของแกให้ทราบ ข้าพเจ้าชวนให้แกขึ้นนั่งรถจะพาไปส่งถึงบ้าน แกอิดเอื้อนสักครู่หนึ่ง ข้าพเจ้า

ก็หยิบหาบและไม้คานและข้าวของที่เหลือยังไม่เสียหายใส่ใน กระจาดแล้วก็ยกขึ้นรถ

แกยกมือขึ้นไหว้ข้าพเจ้าแล้วร้องว่า "โอย ทำไม คุณถึงใจดีอย่างนี้ คุณไม่ได้เป็นคนชนอิฉันเลย คุณกลับ ช่วยเหลืออิฉัน ส่วนคนชนอิฉันนั้นมันหนีไปแต่อิฉันไม่โกรธ มันหรอก มันเป็นบาปกับเคราะห์ของอิฉันเอง ทำ อย่างไรได้ คนเรามีเคราะห์แล้วก็หนีเคราะห์ไม่พ้น"

ข้าพเจ้าได้ยินถึงต้องสะดุ้งในคำพูดที่แกบอกว่า บาป กับเคราะห์นั้นหนีไม่พ้นแน่ ข้าพเจ้าหวนระลึกถึงคำ พยากรณ์ของอาจารย์ปะขาว แล้วก็มานึกถึงตัวเอง คิดคำนึง ว่า ก่อนที่ข้าพเจ้าจะตาย จะขอทำความดี การสร้างความดี เท่านั้นจะทำให้จิตใจของเราสบาย

ข้าพเจ้าถามว่า "ยายแก่แล้ว ทำไมถึงได้มาหาบของ ขาย ลูกหลานยายไม่มีหรือ"

"ลูกหลานมีเหมือนกันแหละคุณ อิฉันอยู่กับลูกสะใภ้ กับหลาน ๆ อีก ๓ คน ลูกสะใภ้กำลังเป็นไข้ไม่สบายอยู่ บ้าน"

ก่อนส่งบ้านก็พาไปแวะที่คลีนิค ซึ่งมีหมอชอบพอกับ ข้าพเจ้าเพื่อให้ใส่ยาแดงที่บาดแผลเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วพาแก

ไปส่งตามตำบลบ้านที่แกอยู่ จอดรถที่ปากซอยแคบ ๆ พยุงแกลงมาจากรถ ชาวบ้านแถบนั้นถามกันเซ็งแซ่ว่ายายเป็นอะไร แล้วหันมาถามข้าพเจ้าว่า

"แกเป็นอะไรคุณ คุณเป็นคนขับรถชนแกหรือ"

ยังไม่ทันจะตอบ หญิงชราแม่ค้าก็ตอบเองว่า

"โอย คุณแกไม่ได้ขับรถชนฉันหรอก รถคันอื่นมันชน แล้วมันก็หนีไป คุณแกเป็นคนช่วยเหลือฉันต่างหาก"

ข้าพเจ้าเปิดประตูหลัง หยิบหาบสาแหรก ไม้คานขึ้นมา ทันใดนั้นชาวบ้านที่มามุงดู ก็ยกหาบตามแม่ค้าชรามีชาวบ้านคนหนึ่งช่วยพยุงแกไป ข้าพเจ้าเดินตามไปพอหมดระยะถนนเล็ก ๆ แล้วก็เป็นสพานไม้ ๒ แผ่น ข้างล่างมีน้ำดำเหมือนหมึกซึ่งเต็มไปด้วยลูกน้ำเป็นแหล่งเพาะยุง มองดูสองข้างทางแล้วหาที่สะอาดเจริญตาไม่ได้เลย ตามปกติข้าพเจ้าไม่เคยเดินตามตรอกซอยเหล่านี้เลย เมื่อมาเห็นสภาพนี้แล้วรู้สึกสมเพชคนที่อยู่ในซอยนี้มาก เพราะมีทั้งเศษและกากอาหารที่ส่งกลิ่นชวน ๆ จะอาเจียรออกมา

สักครู่หนึ่งก็ถึงบ้าน แม่ค้าชราร้องเชิญให้ข้าพเจ้าไปในห้อง ข้าพเจ้ามัวดูสภาพของกลุ่มชนหมู่หนึ่ง ซึ่งเรียกว่า

คนในประเภทหาเช้ากินค่ำ จนไม่ได้ยินเสียงเด็ก ๆ ในซอยนั้นร้องทักถามยายแม่ค้าคนนั้นมาตลอดทาง

ข้าพเจ้าเดินตามเข้าไปในห้องแถว มองดูรอบ ๆ ตัว รู้สึกว่าไม่มีสิ่งของใดมีค่าเลย มีรังไม้ที่ใช้ใส่ปี๊บน้ำมันเป็นชิ้นหรือน้ำมันก๊าซตั้งอยู่ ๒ ใบ ยายแม่ค้าลากเอามา แล้วเอาผ้าปัดละอองฝุ่นแล้วเชิญให้นั่ง ข้าพเจ้านั่งโดยไม่นึกรังเกียจหรือกลัวเสื้อผ้าจะเปื้อน สายตาเหลือบไปพบหญิงคนหนึ่งนอนห่มผ้าเก่าตลบมุ้งซึ่งดูไม่สะอาดนัก แสดงว่าไม่สบาย ข้างตัวมีโกร่งบดยาและมีแก้วน้ำซึ่งมีดอกมะลิลอยอยู่ ดูหญิงคนนั้นคะเนอายุคงไม่เกิน ๓๐ แต่ไม่แน่ใจเพราะคนกำลังป่วยอยู่อาจจะแก่กว่าอายุจริงก็ได้ เมื่อเห็นสภาพเช่นนั้นทำให้เกิดความสงสารยิ่งนัก คิดว่าชตาชีวิตเกิดมาไม่เหมือนกันแล้วเศร้าใจ มองเห็นข้าง ๆ ตัวคนป่วยมีเด็กหญิงคนหนึ่งอายุประมาณ ๓ ขวบ และเด็กชาย ๒ คน เด็กหญิงนั้นต้องเป็นน้องไว้จุก เด็กชาย ๒ คนคงเป็นพี่ คนโตอายุคงไม่เกิน ๘ ขวบ ไม่นุ่งผ้า กำลังนั่งเล่นกระป๋องนมชนิดแขวนอยู่ตามร้านการแฟ ส่วนน้องสาวมีผ้าขาวม้าเย็บเป็นโสร่งนุ่ง คนกลางนั้นอายุประมาณ ๔ ขวบ ไม่นุ่งผ้า หญิงชราแม่ค้าไล่ให้ไปนุ่งผ้า แล้วให้มาไหว้ข้าพเจ้าทั้ง ๓ คน หญิงที่กำลัง

นอนอยู่เห็นข้าพเจ้าเข้าไปนั่ง พยายามจะลุกขึ้น ข้าพเจ้าห้ามไว้ เพราะเห็นผิวหน้าคล้ำด้วยพิษไข้ หญิงชราบอกว่า

"นี่ค่ะคุณ ลูกสะใภ้อิฉัน มันเป็นไข้มาหลายวันแล้ว นี่ก็หลาน ๆ ทั้ง ๓ คน นี่แหละค่ะ ไม่ทราบว่าจะทำอะไรเลี้ยง ก็ต้องรับขนมเขาไปขาย พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้องกันตายไปวันหนึ่ง ๆ แหละคุณ ธรรมดาแกก็ไปขายขนม แต่แกป่วยอิฉันก็ต้องไปขายแทน ถ้าหยุดก็ไม่รู้ว่าจะไปหาเงินที่ไหนมาซื้อกินเลี้ยงชีวิต"

ข้าพเจ้าถามว่า ลูกชายทำงานอะไร ?

แกบอกว่า เดิมมันขับรถแหละคุณ นี่มันหายหัวไปหลายเดือนแล้ว บ้างก็ว่ามันไปอยู่บางกะปิ บางคนก็บอกว่ามันติดตราง มันอยู่ก็เหมือนไม่อยู่ เพราะมันไม่เคยหยิบยื่นเงินให้ใช้เลย"

ข้าพเจ้าถามถึงลูกสะใภ้เป็นไข้ไปหาหมอรักษาหรือเปล่า แกตอบว่า

"เปล่าค่ะ คุณเจ้าขา จะไปหาหมอที่ไหนและเอาที่ไหนไปรักษา จะไปโรงพยาบาลหรือคนไข้ก็แน่น กว่าจะได้ตรวจก็ครึ่งวันค่อนวัน อิฉันเลยรักษาเอาเองตามมีตามเกิด

เอายาหอมบ้างยาเขียวบ้าง พอระงับไข้จนกว่าจะหาย คน
จนนี่คุณ จะกินเข้าไปก็ลำบากอยู่แล้ว มันหลายปากหลาย
ท้องรักษากันไปตามบุญตามกรรม''

มองดูแล้วอดสังเวชใจไม่ได้ ข้าพเจ้านั้นมีพอจะช่วย
เหลือแกได้บ้างจึงอยากจะช่วยเหลือครอบครัวนี้ และภายหลัง
ข้าพเจ้าได้ทราบว่าแกชื่อโฉม ลูกสะใภ้ชื่อชมชื่น ข้าพเจ้า
จึงบอกกับยายโฉมว่า

''ยาย ฉันจะช่วยหาหมอรักษาให้ ส่วนค่าหยูกยา
ค่ารักษาเป็นหน้าที่ของฉันเอง ฉันสงสารยาย และฉันไม่
ต้องการอะไรตอบแทน ประเดี๋ยวฉันจะให้หมอมารักษาลูก
สะใภ้ของยาย''

ข้าพเจ้าพูดพลางหยิบเงินจำนวนหนึ่งให้แก

''นี่ยาย ฉันมอบเงินนี้ไว้ให้ใช้ก่อนนะ รับเอาไว้
เถิด แล้วฉันจะช่วยเหลือต่อไปอีก ให้ซื้อเสื้อผ้าให้เด็ก ๆ
ซื้ออาหารดี ๆ ให้ลูกสะใภ้''

แล้วข้าพเจ้าก็ลุกมาโดยไม่ต้องการจะรับการขอบใจ
จากแก ถึงกระนั้นหญิงชราก็รีบกอดขาข้าพเจ้าน้ำตาไหล พูด
ออกมาอย่างเสียงสะอื้นให้

"โอ พ่อคุณ พระมาโปรดยายแล้ว ยายดีใจจนพูดไม่ถูก ท่านให้เงินยายมากมายเช่นนี้ ยายขายขนมตั้งปีก็เก็บไม่ได้ วันนี้ยายนึกว่าจะอดแล้ว ขายขนมก็ขาดทุน ข้าวสารก็ไม่มี ค่าเช่าก็ยังไม่ได้ให้เขา เหมือนฝันไปค่ะ"

ความจริงเงินที่ข้าพเจ้าให้นั้นไม่มากมายสำหรับคนธรรมดา แต่สำหรับคนจน เช่นหญิงชราผู้นี้ ข้าวสารไม่มี ถ่านและอะไร ๆ อีกหลายอย่างแกยังไม่มี จึงเห็นเป็นของมากมายและมีค่ายิ่ง แกพร่ำบ่นถึงบุญคุณที่ข้าพเจ้าได้ช่วยแก

หลังจากนั้นข้าพเจ้าได้ไปตามนายแพทย์ที่เป็นเพื่อนแล้วนำไปดูอาการของลูกสะใภ้ยายโฉม เมื่อหมอตรวจเรียบร้อยก็บอกว่าเป็นไข้มาเลเรีย จัดการให้ยาและฉีดยาเสร็จ ดูหมอรู้สึกงงเหมือนกัน ไม่คาดว่าข้าพเจ้าจะพามารักษาคนไข้ในบ้านสัปปรังเคเช่นนั้น ข้าพเจ้าอธิบายให้เข้าใจ หมอจึงรู้สึกโมทนาในความมีใจกรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ที่ข้าพเจ้ากระทำไป

วันนั้นข้าพเจ้ากลับบ้านด้วยหัวใจอิ่มเอิบสบายใจ เล่าเรื่องให้ภรรยาฟังเธอก็พลอยแสดงความยินดีด้วย ต่อมาข้าพเจ้าพยายามช่วยเหลือยายโฉมตามมีตามเกิดเท่าที่สามารถ

จะช่วยได้โดยมิได้ทอดทิ้ง นาน ๆ ข้าพเจ้าก็ไปเยี่ยมแกสักครั้งหนึ่ง สภาพของเด็กก็มีเสื้อผ้าสวมใส่ดีขึ้น บ้านช่องก็จัดเรียบร้อย มีของใช้ที่จำเป็นมากขึ้น ทำให้ข้าพเจ้าอิ่มเอมใจและพอใจในการช่วยเหลือครั้งนี้มาก ส่วนลูกสะใภ้นั้นเมื่อหายเรียบร้อยแล้ว ก็มิได้นิ่งนอนอยู่กับบ้าน ออกค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามอาชีพเดิม เป็นการช่วยเหลือยายโฉมได้หยุดพักอยู่กับบ้านได้

วันหนึ่งหลังอาหารเย็น มีเด็กเข้ามาบอกว่ามีคนมาหาข้าพเจ้าจึงบอกให้เชิญเข้ามาในห้องรับแขก เมื่อแขกผู้นั้นเข้ามาข้าพเจ้าจำได้ว่า ผู้มาเยี่ยมเคยเป็นเพื่อนร่วมโรงเรียนกันมาแต่เด็ก ๆ และข้าพเจ้าทราบข่าวว่าเขาอยู่ภาคเหนือและทำการค้าขายใหญ่โต แต่เราไม่ค่อยติดต่อกันมานับสิบ ๆ ปี เมื่อข้าพเจ้าพบเขาก็มีความยินดีมากในฐานะที่ได้พบเพื่อนเก่าซึ่งจากกันไป นาน ๆ จะได้พบกันสักครั้ง แต่ข้าพเจ้าสังเกตดูสีหน้าและดวงตาของเพื่อนหมองคล้ำมาก เข้าใจว่าเพื่อนคนนี้คงจะเจ็บป่วยหรือมีทุกข์ร้อนอะไรสักอย่าง จะพูดจาก็มีอาการอึกอักกระสับกระส่ายเหมือนหวั่นกลัวหรือหนีภัยอะไรสักอย่าง เมื่อรู้สึกดังนั้นจึงชวนไปในห้องเขียนหนังสือส่วนตัวซึ่งไม่มีคนพลุกพล่าน เมื่อเราอยู่ด้วยกันสองคน ข้าพเจ้าจึงพูดนำขึ้นว่า

"รู้สึกเพื่อนจะมีทุกข์อะไรมา ถ้าช่วยได้ขอให้บอกเถิด ยินดีจะช่วย"

ดวงตาของเขามีความแจ่มใสขึ้นมาทันทีหลังจากที่ข้าพเจ้าได้พูดจบ เขาพูดอย่างตะกุกตะกัก

"ผมกำลังมีความทุกข์หนักจริง ๆ คนงานและกรรมกรประมาณสองร้อยกว่าครัวเรือนกำลังคอยความหวังจากผม ถ้าผมพลาดหวัง พวกนี้จะได้รับความลำบากมากถึงกับอดตายแน่ ทุนของผมหมด สินค้าส่งออกไม่ได้เพราะติดสงคราม ผมมากรุงเทพ ฯ สักสิบกว่าวัน ได้เที่ยววิ่งเต้นหาเงินแต่ก็ไม่สำเร็จสักราย ผมได้พยายามอ้อนวอนเพื่อให้เขาเห็นใจในความทุกข์ยากลำบากครั้งนี้ เพื่อนฝูงที่รักใคร่พอที่จะช่วยเหลือผมได้และทั้งที่ผมได้เคยช่วยเหลือมาแล้ว ทุกคนไม่มีใครเห็นใจ ผมมาหาคุณเป็นคนสุดท้ายแล้ว ทั้ง ๆ ที่เราออกจากโรงเรียนก็ไม่ค่อยได้ติดต่อกันเลย มาบัดนี้ผมร้อนมาก ขอพึ่งความร่มเย็นจากคุณ สำหรับผมเองก็ไม่มีความหมายอะไร แต่สงสารอีก ๒๐๐ กว่าครอบครัว มีทั้งเด็ก ๆ และผู้หญิงจะต้องอดอยากได้รับความลำบาก"

ข้าพเจ้าบอกให้เขาทราบว่า ข้าพเจ้าเห็นใจและอนุญาตว่าเขาต้องการจะให้ข้าพเจ้าช่วยอย่างไร ถ้าสามารถ

ช่วยได้แล้วก็ไม่มีอะไรขัดข้อง เขาจึงบอกจำนวนเงินที่เขาต้องการให้ข้าพเจ้าทราบ เป็นจำนวนเงินไม่น้อย ถ้ายามปกติแล้ว ข้าพเจ้าก็ต้องบอกปัดทันที ในโอกาสเช่นนี้ข้าพเจ้าต้องการสร้างความดีไว้ก่อนที่จะตาย เพื่อนคนนี้เคยทราบว่าเป็นคนดีและคนซื่อ เมื่อคิดได้ว่าข้าพเจ้าตายแล้วเงินก็ไม่มีประโยชน์อะไรต่อไป สู้ช่วยเหลือมนุษย์ด้วยกันในยามยากดีกว่า

ข้าพเจ้าตอบตกลงว่าจะให้เงินจำนวนนั้น

ทันใดนั้นดวงตาของเพื่อนแจ่มใสด้วยความดีใจ และพูดเสียงสั่น ๆ

"โอ ท่านช่วยชีวิตผมไว้ได้แล้ว พรุ่งนี้ผมจะนำหลักฐานและทนายความมาพร้อมกับทำสัญญา"

ข้าพเจ้าบอกว่าไม่ต้อง แล้วก็ไขโต๊ะเขียนหนังสือหยิบเช็คธนาคารมาเขียนจำนวนเงินตามที่เพื่อนต้องการ ลงนามแล้วยื่นให้เขา........รู้สึกเขาตกตลึงเหมือนถูกผีหลอก หรือฝันไป ฉะนั้น เมื่อหยิบเช็คมองดูอย่างงง ๆ แล้วก็ทรุดตัวลงกอดขาข้าพเจ้าไว้ น้ำตาลูกผู้ชายไหลออกมาด้วยความดีใจ ได้ยินเสียงเขาสะอื้นน้ำตาไหลหยดลงต้องเท้าข้าพเจ้าหลายหยด ตัวเองก็พลอยอดน้ำตาคลอไม่ได้ พยุงให้ลุกขึ้นนั่ง เมื่อค่อยสร่างความดีใจเขาก็เน้นพูดว่า

"ท่านได้ช่วยผมคราวนี้ ได้ช่วยชีวิตผมไว้ในนาทีสุดท้าย ที่ผมมาหาคุณครั้งนี้ก็นึกไว้ก่อนว่า ความสำเร็จนั้นมีหวังน้อยมาก เพราะผู้ที่ผมไปขอความช่วยเหลือมานั้นต่างก็มีฐานะดี และมีความชอบพอกันมาก เป็นส่วนที่มีความหวังได้มากมาย กลับผิดหวัง เมื่อผมว่าจะมาหาคุณยังมีคนบอกว่าเห็นจะไม่ได้ผล เพราะคุณเป็นคนตรงและคุณก็ไม่ให้ใคร คุณไม่ต้องการของใคร แต่ผมก็บอกว่าผมเป็นคนกำลังจะจมน้ำตาย แม้จะเป็นต้นอ้อที่ลอยน้ำมาเมื่อไม่มีอะไรก็ต้องจับไว้ก่อน แต่เมื่อมาถึงคุณกลับได้ผลเกิดคาดหมาย คุณได้ชุบชีวิตของผมให้เป็นผู้เป็นคนขึ้นมาต่อสู้กับโลกอีก ผมคิดว่าวันนี้จะเป็นวันสุดท้ายแห่งชีวิตของผมแล้ว"

ข้าพเจ้าถามว่า "เพราะเหตุใดจึงว่าเป็นวันสุดท้ายแห่งชีวิตของคุณ"

เพื่อนตอบว่า "เมื่อผมมาหาคุณเป็นคนสุดท้ายแล้วผิดหวังครั้งนี้ ผมกลับไปโรงแรมก็จะยิงตัวตาย ทุกสิ่งทุกอย่างผมได้เตรียมไว้แล้ว"

พลางหยิบปืน ๖.๓๕ ม.ม. จากกระเป๋าพร้อมด้วยจดหมาย ๓ ฉบับให้ข้าพเจ้าดูเป็นหลักฐาน ฉบับหนึ่งถึงตำรวจ อีกสองฉบับถึงมารดาและภรรยา จดหมายถึงตำรวจ

มีใจความว่าตัวเขาสมัครใจฆ่าตัวตายเองอย่าเอาผิดสงสัยผู้อื่นเลย ส่วนจดหมายถึงมารดาและภรรยามีใจความว่าขอลาตายสั่งเสียอะไรหลายอย่าง ข้าพเจ้าเห็นหลักฐานเช่นนั้นก็ขนลุกดีใจที่ได้ช่วยชีวิตมนุษย์ไว้อีกผู้หนึ่ง ข้าพเจ้าสบายใจมาก หลังจากเพื่อนผู้นั้นไปแล้ว ได้นำเรื่องที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนผู้นั้นให้ภรรยาฟัง ภรรยาข้าพเจ้าพลอยดีใจด้วย และเมื่อเล่าถึงกิริยาของเพื่อนที่แสดงความดีใจ แกเลยพลอยน้ำตาไหล กล่าวได้ว่าไม่มีครั้งใดที่ข้าพเจ้ามีความอิ่มเอมใจและสบายใจที่ได้รับเหมือนครั้งนี้ในชีวิต

ในขณะนั้นภาวะสงครามเอเชียบูรพาบีบบังคับไทยเข้าสู่สงคราม ทำให้สินค้าต่าง ๆ ขึ้นราคา และยารักษาโรคต่าง ๆ ราคาแพงขึ้นทุกวัน เฉพาะอย่างยิ่งชนิดซัลฟาขึ้นราคามาก ทำให้คนยากจนต้องเสียชีวิตเพราะป่วยเป็นโรคปอดบวมมิใช่น้อย ส่วนมากเป็นเด็กที่น่าสงสาร ข้าพเจ้าก็ได้ซื้อยาไว้แจกจ่ายให้เป็นทานเมื่อมีคนป่วยมาขอ และไม่ยอมซื้อขายค้ากำไร และให้ตัวผู้ป่วยใช้จริงๆ ข้าพเจ้ายังไม่ลืมนึกถึงคำพยากรณ์ของอาจารย์ปะขาวเหมือนกับคอยเตือนก้องอยู่ในหูว่าวันตายของข้าพเจ้าใกล้เข้ามาทุกทีแล้ว มาตอนนี้เองข้าพเจ้ารู้สึกเฉย ๆ ไม่รู้สึกหวาดกลัวความตาย จิตใจไม่มี

กังวลอะไรเลย ข้าพเจ้าไม่มีบุตรที่ต้องเป็นห่วง แม้ข้าพเจ้าได้อยู่ร่วมกันมาเป็นสิบ ๆ ปี แต่ก็ไม่มีวี่แววว่าจะมีบุตรด้วยกัน ภรรยาข้าพเจ้าอ้อนวอนขอให้หาภรรยาอีกคน เพื่อมีบุตรสืบสกุล ข้าพเจ้าเห็นใจความรู้สึกอันสูงของภรรยา แต่ก็ต้องปฏิเสธว่าสุดแต่บุญกรรมดีกว่า

ตามที่อาจารย์ปะขาวเคยบอกข้าพเจ้า จะต้องตายกลางถนนอย่างผีไม่มีญาติ ยังมองไม่เห็นเลยว่าจะเป็นไปได้ เพราะฐานะข้าพเจ้าก็ไม่ถึงแร้นแค้น เหตุใดจึงว่าจะตายอย่างผีไม่มีญาติ ยังข้องใจสงสัยนัก แล้วยังบอกอีกว่า การสะเดาะเคราะห์หรือการถ่ายเคราะห์นั้น มันเป็นการช่วยกำลังใจเท่านั้น การจะช่วยได้ก็ด้วยใจของตัวเอง คนอื่นยากที่จะช่วยเราได้ ข้อนี้ข้าพเจ้าเห็นจริง เพราะที่ข้าพเจ้าได้ช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ นั้น มันทำให้ข้าพเจ้าสบายใจอย่างประหลาด หลังจากวันไปให้อาจารย์ปะขาวทำนายแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้พยายามสร้างแต่ความดี ข้าพเจ้าทราบว่า การสร้างความดีนั้นเห็นผลช้า ถ้าจะเปรียบการทำชั่วแล้วผลที่จะได้เห็นนั้นเร็กว่า และข้าพเจ้าก็ไม่นึกหวังต้องการตอบแทนความดีใด ๆ ทั้งสิ้น

สงครามทางเอเชียอุบัติขึ้นประมาณปีกว่า ฝ่ายสัมพันธมิตรได้มาทิ้งระเบิดในพระนคร วันแรกที่ตึก ๗ ชั้น ถนนเยาวราช ที่สถานทูตเยอรมันในเวลเกลางคืน ประชาชนในพระนครต่างตื่นตกใจ เพราะไม่เคยประสพภัยทางอากาศมาก่อนเลย ต่างก็อพยพหนีภัยไปในที่ต่าง ๆ บ้างก็ไปต่างจังหวัด บ้างก็ไปเพียงชานพระนคร ให้ห่างจากชุมนุมชนและจุดยุทธศาสตร์

ข้าพเจ้าเป็นห่วงยายโฉมกับหลาน ๆ และลูกสะใภ้ที่ข้าพเจ้าได้อุปการะมานั้น คิดว่าถ้าแกจะต้องการอพยพพวกเด็ก ๆ ก็จะช่วยเหลือ จึงได้บอกความประสงค์ให้แกทราบ แกย้อนถามข้าพเจ้าว่า

"ท่านจะไปไหนคะ"

ข้าพเจ้าบอกว่าข้าพเจ้าไม่ไป เพราะไม่มีเด็กเป็นห่วง แกบอกว่าแกก็ไม่ไปเหมือนกัน ข้าพเจ้ารบเร้าให้แกไปเพราะเป็นห่วงเด็ก ๆ จะจัดหาที่อยู่อาศัยไม่ให้ลำบาก แกก็ไม่ยอมแกบอกว่า

"ท่านเป็นคนช่วยชีวิตให้อิฉันพ้นความลำบาก ในเมื่อท่านไม่ไป อิฉันและเด็ก ๆ ก็ไม่ยอมไปหรอกค่ะ พวกอิฉนไม่กลัว ท่านอยู่ได้พวกอิฉันก็อยู่ได้"

ข้าพเจ้าพยายามปลอบโยนแกอย่างไร แกก็ไม่ยอมไป ข้าพเจ้าก็จนใจ

วันหนึ่งข้าพเจ้าจดจำได้ติดตาติดใจในชีวิตอย่างแม่นยำไม่ลืม วันนั้นถ้าจำไม่ผิดก็เป็นวันพระ และเป็นวันสำคัญของชาติและศาสนาคือวันวิสาขบูชา วันนั้นข้าพเจ้าได้มาแถวถนนพาหุรัด เสียงสัญญาณภัยทางอากาศดังขึ้นบอกเหตุว่าข้าศึกได้ส่งเครื่องบินมาโจมตีกรุงเทพ ฯ แล้ว และดูเหมือนจะเป็นครั้งแรกที่เครื่องบินข้าศึกโจมตีพระนครในเวลากลางวัน ระยะไม่ห่างจากสัญญาณภัยทางอากาศเท่าใดนัก เครื่องบินข้าศึกก็บินอยู่เหนือพระนครและทิ้งระเบิดในที่ต่าง ๆ ตามหลุมหลบภัยแน่นด้วยประชาชนที่หนีภัยจนล้นออกมา เวลานั้นระเบิดได้ถูกทิ้งจากเครื่องบินข้าศึกซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก บังเอิญภาพยนตร์รอบเช้าเลิกพอดี ผู้คนต่างวิ่งหนีกันชุลมุนต่างคนเอาตัวรอด เสียงร้องไห้ระเบ็งเซ็งแซ่ในเมื่อระเบิดตกลงใกล้ ๆ

ข้าพเจ้าได้เร่งฝีเท้าเดินผ่านโรงภาพยนต์ ตั้งใจว่าจะเข้าไปพักอาศัยวัดแห่งหนึ่งเพื่อหลบภัย บังเอิญข้างหน้ามีเด็กเล็ก ๆ เดินหลงทางร้องไห้อยู่ ไม่ทราบว่าผู้ใหญ่ที่มา

ด้วยกันนั้นไปทางไหน ผู้คนต่างหนีชุลมุนเอาตัวรอด ไม่ได้เอาใจใส่ต่ออะไรทั้งสิ้น ข้าพเจ้าเกิดรู้สึกสงสาร แม้ตัวเองจะกลัวเพียงไรแต่ไม่สามารถจะปล่อยเด็กให้ตกอยู่ในอันตรายได้ เพราะเด็กนั้นอายุประมาณ ๓ ขวบ เมื่อคิดว่าจะต้องช่วย ข้าพเจ้ารีบวิ่งไปหาเพื่อจะได้อุ้มหนีหลบไปทางอื่น รู้สึกว่าเสียงระเบิดเป็นระยะ ๆ ได้ใกล้เข้ามาทุกที พอข้าพเจ้าจวนจะถึงเด็กคนนั้นก็พอดีเด็กล้มคว่ำ.........

...ข้าพเจ้าย่อตัวก้มลงไปอุ้ม เสียงระเบิดและสะเก็ดตกลงใกล้ตัวทำให้หมวกกะโล่ที่สวมอยู่บนศีรษะถูกปาดยอดไป เหมือนถูกคมมีดโกน ลมปะทะวาบเย็นศีรษะ ข้าพเจ้าเกือบจะคะมำล้มทับเด็กลงไป มันเป็นนาทีแห่งชีวิตของการอยู่กับตายภายในพริบตาเดียวของข้าพเจ้าแท้ ๆ ถ้าไม่มีเด็กล้มลงในที่นั้นในชั่วระยะที่ข้าพเจ้าก้มลงอุ้มเด็กคนนั้นแล้วชีวิตของข้าพเจ้าก็หมดความหมายและยุติเพียงเท่านั้น.........

ข้าพเจ้าอุ้มเด็กกำลังจะข้ามถนน เห็นมีคนถูกสะเก็ดระเบิดนอนคอพับเลือดโซมกาย มองไปทางไหนก็พบแต่เศษปูน เศษอิฐ เศษไม้เกลื่อนถนน นอกจากนั้นยังมีทรากมนุษย์หลายคนอยู่ในที่ต่าง ๆ ข้าพเจ้ากับเด็กน้อยเคราะห์ดี

มาก รู้สึกตกใจมากเมื่ออุ้มเด็กน้อยขึ้นมาในอ้อมแขน เด็กนั้นไม่ร้อง นึกว่าเด็กนั้นคงตาย ก้มดูเห็นเด็กนั้นคงลืมตาแจ๋วมองดูข้าพเจ้าวิ่งข้ามถนน เพื่อจะหลบเข้าวัดสุทัศน์ เสียงระเบิดค่อย ๆ ห่างออกไป

ข้าพเจ้าเดินทางเข้าไปในวัด เห็นผู้คนหลบภัยเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมากทั้งหญิงชาย เด็กผู้ใหญ่ มองเห็นผู้หญิงคนหนึ่งอายุประมาณ ๓๐ กำลังเดินร้องไห้ มีหญิงเดินตามมา ๓—๔ คน และมีเด็กเดินออกมา กำลังเถียงกันเรื่องเด็กหาย ต่างเข้าใจว่าคนนั้นคงอุ้มมา คนนี้ก็ว่าคนนั้นอุ้มมา เพราะต่างวิ่งหนีมาคนละทาง พอรวมกันเข้าจึงทราบว่าเด็กหายไป เมื่อหญิงนั้นกำลังจะเดินไปหาเด็กที่หาย พอเห็นข้าพเจ้าอุ้มเด็กแกก็ดีใจ รีบวิ่งมารับเด็ก เด็กก็โผเข้าหาร้องเรียก "แม่" ส่วนหญิงนั้นรับเด็กจากมือข้าพเจ้าไปกอดรัดเหมือนกับว่าจะไม่ยอมให้จากไปอีกในชีวิต ปากก็พร่ำพูดแต่ว่า

"ลูกของแม่ ลูกของแม่ เหมือนเกิดใหม่"

พวกที่ตามมาข้างหลังก็พากันห้อมล้อมดีอกดีใจ ข้าพเจ้าถือโอกาสที่พวกญาติของแม่หนูกำลังตื่นเต้นดีอกดีใจรีบเดินผ่านฝูงชนเข้าไปในบริเวณโบสถ์ แล้วเดินออกอีกประตู

หนึ่ง เพื่อหาทางกลับต่อไป ข้าพเจ้าคิดว่าญาติของแม่หนูเหล่านั้นรับขวัญหายตื่นเต้นแล้ว คงมองหาคนที่ช่วยเด็กเพื่อขอบอกขอบใจแต่ข้าพเจ้าไม่ต้องการ เบื่นอันว่าได้เห็นความดีอกดีใจของญาติของแม่หนูที่ข้าพเจ้าได้ช่วยเหลือแกไว้ หรือแม่หนูเบื่นผู้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าไว้ก็ยังไม่แน่

ยังสงสัยอยู่ไม่รู้หาย อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็ได้รับความสบายใจแล้วเมื่อได้พบสภาพเช่นนั้น ต่อจากวันที่ข้าพเจ้าได้ช่วยเด็กหญิงให้ได้พบกับผู้เบื่นแม่ หรือจะพูดให้ยุติธรรมหน่อยก็คือ เด็กหญิงเล็ก ๆ ผู้นั้นได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้า เพราะถ้าข้าพเจ้าไม่ก้มลงอุ้มเด็กน้อย บ่านนี้ข้าพเจ้าคงจะกลายเบื่นผีไม่มีญาติ ใครจะทราบว่าข้าพเจ้าเบื่นใครอยู่ที่ไหน มีตัวอย่างปรากฏว่าบางคนเมื่อถูกระเบิดแล้วเสื้อผ้าหายไปหมดเนื้อตัวแหลกเหลวจำไม่ได้ แล้วใครเล่าจะไปรู้ว่าใครเบื่นใคร คนเก็บศพก็คงรวมเบื่นผีไม่มีญาติ ข้าพเจ้านึกถึงตอนนี้ข้าพเจ้าสดุ้งขึ้นมาทันที รำลึกถึงคำพยากรณ์ของอาจารย์ปะขาวได้ว่า ข้าพเจ้าต้องตายกลางถนน อย่างผีไม่มีญาติข้าพเจ้าไม่นึกไม่ฝันว่าจะต้องมาตายแบบนี้ แต่ข้าพเจ้าก็รอดตายอย่างหวุดหวิดเต็มที่ คิดแล้วก็ใจหาย ข้าพเจ้าต้องเผชิญ

ต่อทุกข์กรรมอันนี้เมื่อใดอีก การสะเดาะเคราะห์นั้นเพียงช่วยกำลังใจ เราเท่านั้นที่จะช่วยตัวเราได้

เมื่อข้าพเจ้านึกถึงคำพูดเช่นนี้แล้ว มาประกอบกับเหตุการณ์ที่ผ่านไปในนาทีสุดท้าย ที่ข้าพเจ้าได้วิ่งเข้าอุ้มเด็กหญิงที่หกล้มหน้าคว่ำอยู่ ในเวลานั้นไม่ได้คำนึกถึงอันตรายที่ตัวอาจจะได้รับ ตัดสินใจทันทีที่จะช่วยเด็กน้อยให้ได้ ทั้ง ๆ เวลานั้นก็มีผู้คนวิ่งชุลมุน แต่ไม่มีใครเอาใจใส่ต่อแม่หนูน้อยนั้นเลย เพราะต่างคนต่างรักชีวิตเพื่อรักษาตัวของตัวให้รอด. จึงไม่ได้เอาใจใส่ต่อใครทั้งสิ้น ทางหลุมหลบภัยก็พยายามแย่งกันเข้าไป รวมกับว่าคนอื่นตายก็ช่างมันขอให้ตัวกูรอดก็แล้วกัน ด้วยจิตใจเป็นกุศลเช่นนั้นแหละจึงทำให้ข้าพเจ้ารอดตายมาได้

บัดนี้ข้าพเจ้าเป็นสุขใจแล้ว สิ่งใดที่ข้าพเจ้าได้ทำไปนั้น เวลานี้ได้ผลทันตา ที่ข้าพเจ้าได้ช่วยเด็กน้อยเพียงคนเดียวทำให้อีกหลายคนมีความสุขสบายใจ อย่างน้อยก็มีพ่อมีแม่ของแม่หนู ถ้าข้าพเจ้าไม่ช่วยคงจะมีอีกหลายคนเศร้าโศกถึงแม่หนูที่น่ารักน่าเอ็นดูดุจที่ข้าพเจ้าได้เห็นมากับตา เมื่อแม่หนูได้มาพบญาติเช่นนี้ ข้าพเจ้ามีความพอใจและสบายใจมาก

หลังจากได้รอดจากภัยทางอากาศกลางวันวันนั้นเป็นต้นมา การโจมตีทางอากาศก็ได้ทวีความรุนแรงขึ้นทุกคราว วันหนึ่งมีพระภิกษุองค์หนึ่งมาหาข้าพเจ้าที่บ้าน ข้าพเจ้านิมนต์ท่านพักโดยความเคารพ สังเกตดูท่านเคร่งมาก ท่านแจ้งว่าท่านอยู่ทางภาคเหนือ ท่านผ่านมาท่านก็แวะมาเยี่ยม เพราะท่านได้ทราบข่าวจากเพื่อนข้าพเจ้า ผู้ที่ข้าพเจ้าได้ช่วยเหลือการเงินครั้งก่อน ข้าพเจ้านิมนต์ให้ท่านพักที่บ้านและถวายอาหารเช้าและเพลแก่ท่านด้วยความเคารพและศรัทธา

ภรรยาข้าพเจ้าได้จัดที่พักให้ท่านอยู่ชั้นบนห้องของเรา เราทั้งสองลงมาอยู่ห้องชั้นล่าง เย็นวันนั้นภรรยาและข้าพเจ้าได้นั่งสนทนากับท่าน ตอนหนึ่งภรรยาของข้าพเจ้าได้ถามท่านว่า อยากจะให้ท่านตรวจดวงชตาชีวิตของข้าพเจ้าว่าเมื่อไรจะพ้นเคราะห์หรือจะเป็นอย่างไรต่อไป ท่านได้พูดออกตัวว่า

"อาตมาไม่ใคร่จะดูให้ใครนัก เพราะมันจะทำให้อาตมาพูดความจริง เห็นร้ายก็บอกร้าย เห็นดีก็บอกดี เป็นพระสงฆ์องค์เจ้าต้องระวังมากในเรื่องเหล่านี้ แต่สำหรับโยม

เมื่อขอร้องแล้วไม่เป็นไร อาตมาตรวจดูให้ เพราะโยมมีผู้ยกย่องว่าเป็นคนใจดีใจบุญ แต่คนเราเกิดมาก็ต้องมีบุญมีกรรมทุกรูปทุกนาม จะมีกรรมดีกรรมชั่วก็สุดแต่ที่สร้างสมมาแต่ปางก่อน”

ท่านพูดแล้วก็หลับตานั่งนิ่งประมาณครึ่งชั่วโมง ข้าพเจ้ากับภรรยาต่างก็นั่งมองดูตากัน หลังจากนั้นท่านก็ลืมตาขึ้นแล้วก็ยิ้มอย่างอารมณ์ดี

“อาตมาตรวจแล้ว เดิมเคราะห์ของโยมผู้ชายชตาขาด จุดดวงชตาสิ้นสุดในวันสำคัญคือ วิสาขะบูชาแต่บัดนี้ได้ผ่านพ้นมาแล้ว เหตุใดจึงผ่านพ้นมาได้อย่างน่าอัศจรรย์ อาตมาได้เพ่งถึงอะไรที่คุ้มครองชีวิตของโยมผู้ชายให้รอดมาได้อย่างนี้ จึงเห็นได้ว่า โยมผู้ชายได้พยายามสร้างความดีงาม ได้ช่วยชีวิตคนไว้ และได้สร้างกรรมดีตลอดมา กุศลผลบุญอันนี้ได้ช่วยให้คุณผู้ชายพ้นเคราะห์ ต่อไปนี้พ้นเคราะห์แล้ว โยมทั้งสองจะอยู่เป็นสุข”

เราคุยกับท่านพอสมควรกับเวลาก็นิมนต์ท่านพักผ่อน ก่อนที่ท่านจะขึ้นห้องชั้นบน ท่านได้หันมาพูดกับข้าพเจ้าว่า

"คืนนี้ ถ้ามีเรื่องอะไรที่น่าตกใจก็ไม่ต้องตกใจกลัว อย่าได้ขึ้นไปปลุกอาตมาเลย ขอให้โยมทั้งสองจงหลับให้สบาย"

ท่านพูดเป็นนัย แล้วท่านก็เข้าห้องที่จัดให้ท่านจำวัด แล้วเราก็ลงพักผ่อน

คืนนั้นดูภรรยาของข้าพเจ้ามีจิตใจสดชื่นแจ่มใสมากเป็นพิเศษ ซึ่งข้าพเจ้าไม่ได้เห็นความสุขสบายใจเช่นนี้มานานแล้ว คืนนั้นกลางดึกได้ยินสัญญาณภัยทางอากาศดังขึ้น ข้าพเจ้าปลุกภรรยาให้ลุกขึ้น แล้วก็นึกถึงพระภิกษุซึ่งจำวัดอยู่ในบ้าน ข้าพเจ้าตั้งใจจะไปปลุกท่าน แต่เมื่อนึกถึงคำที่ท่านพูดไว้เมื่อตอนหัวค่ำ จะเกิดอะไรขึ้นก็ดี ไม่ต้องไปปลุกท่าน ทั้งให้ข้าพเจ้านอนให้สบายใจ เราจึงตกลงไม่ไปปลุกท่าน

เครื่องบินฝ่ายสัมพันธมิตรเริ่มบินว่อนเหนือกรุงเทพฯ แล้วก็โปรยระเบิดลงมาสนั่นหวั่นไหว ข้าพเจ้าสั่งให้คนในบ้านทั้งหมดเข้าสู่หลุมหลบภัย ซึ่งสร้างไว้ที่สนามหน้าบ้าน เราได้ยินเสียงเครื่องบินวนเวียนอยู่เหนือศีรษะ แล้วก็ได้ยินเสียงระเบิดดังสนั่นหวั่นไหว คนที่อยู่ในหลุมหลบภัยก็สั่น

สะเทือนเหมือนกับว่าอยู่ท่ามกลางคลื่นลมจัด เราต้องทนทรมานกันอยู่ในหลุมหลบภัย กว่าสัญญาณปลอดภัยจะดังขึ้นก็จวนสว่าง

ข้าพเจ้าออกจากหลุมหลบภัยนึกว่าบ้านช่องคงจะพังหลายหมด แต่ก็เปล่า ทุกสิ่งยังอยู่เรียบร้อยดี ข้าพเจ้าและภรรยาง่วงนอนทั้ง ๆ ได้ยินเสียงคนโจษกันระเบ็งเซ็งแซ่อยู่รอบบ้านถึงการทิ้งระเบิดคราวนี้ และหลายแห่งไฟไหม้ด้วยลูกระเบิดเพลิง ข้าพเจ้าก็ไม่ได้เอาใจใส่เพราะว่าง่วงนอนจนลืมตาไม่ขึ้น จึงเข้านอน เช้าตื่นนอนสายมาก พอรู้สึกตัวเป็นห่วงพระที่มาพัก เพราะจะต้องจัดอาหารถวายท่าน นึกเป็นห่วงท่านตั้งแต่เมื่อคืนนี้แล้ว ครั้นลุกขึ้นมาก็เห็นภรรยาตื่นอยู่ก่อน พอภรรยาข้าพเจ้าเห็นก็เข้ามาบอกว่า พระที่ท่านมาพักจำวัดบ้านเรานั้นท่านได้กลับไปแต่เช้าแล้ว ในขณะที่ข้าพเจ้ายังนอนหลับอยู่ ได้ความจากแม่ครัวว่า ท่านสั่งว่าไม่ต้องปลุกข้าพเจ้าและภรรยา และได้สั่งให้บอกข้าพเจ้าและภรรยาว่า ต่อไปนี้จะมีแต่ความสุขให้มั่นอยู่ในศีลธรรมแล้วท่านก็เดินออกจากบ้าน ภรรยาข้าพเจ้าตื่นมาพอดีกับท่านจะออกประตูบ้าน ยังเห็นผ้าเหลืองแว็บออกไปพ้นประตูภรรยาข้าพเจ้าจึงวิ่งไปจะนิมนต์ให้ท่านกลับมาฉันเช้าก่อน

แต่พอออกประตูก็ไม่เห็นองค์ท่าน มองไปทางซ้ายขวาก็ไม่พบ ไม่ทราบว่าท่านไปทางไหนได้อย่างรวดเร็ว

เมื่อข้าพเจ้าตื่นขึ้นก็ต้องตกใจเมื่อได้ทราบว่า บ้านข้าพเจ้ามีลูกระเบิดทำลายตกอยู่ตั้ง ๒ ลูก แต่มันช่างบังเอิญอะไรอย่างนี้ ทั้ง ๒ ลูกอยู่ข้างบันไดหลัง จมฝังลึกลงไปอยู่ในดินเกือบมิด ข้างละลูก ทั้ง ๆ ที่ดินตอนนั้นมีเพียงเล็กน้อย ถ้าหากพลาดไปนิดเดียวถูกซีเมนต์ก็จะต้องระเบิดขึ้นนี่ช่างเหมาะเจาะที่ได้ฝังลึกลงไปในดินโดยไม่ระเบิด ข้าพเจ้าจึงใช้คนไปแจ้งต่อทางราชการ ให้ทหารช่างแสงมาเอาขึ้นรถออกจากบ้านในวันนั้น ต่อมาก็ไม่มีเหตุอันใดพิศดารเกิดขึ้นกับครอบครัวและข้าพเจ้าอีก จวนจนญี่ปุ่นได้ยอมแพ้ฝ่ายสัมพันธมิตร

วันหนึ่งข้าพเจ้าไปเยี่ยมยายโฉม ซึ่งข้าพเจ้าเคยช่วยเหลือตลอดมา พอโผล่เข้าไปในบ้านข้าพเจ้าก็แปลกใจมาก เพราะเห็นคนขับรถซึ่งเคยอยู่กับข้าพเจ้ามาในระยะสั้นแล้วก็ออกไปโดยไม่บอกกล่าว และภรรยาข้าพเจ้าสงสัยว่าต้องเป็นคนลักเครื่องประดับ อันมีค่าของเธออยู่ในบ้านนั้นด้วย ข้าพเจ้าทักทายปราศัยเป็นอันดี

"ยังไง นายเชิด สบายดีหรือ เป็นอย่างไรบ้าง"

เมื่อข้าพเจ้านั่งลงเรียบร้อยแล้ว นายเชิดก็ตรงเข้ามากราบที่เท้า ทำให้ข้าพเจ้างง ยายโฉมหญิงชราได้เดินมาแล้วร้องบอกว่า

"เจ้าเชิด ลูกชายอิฉันเจ้าค่ะ มันไปติดตรางมา อิฉันบอกมันว่า ท่านเป็นผู้มีพระคุณมาก ท่านได้กรุณาจึงได้อยู่เย็นเป็นสุขมาถึงทุกวันนี้ เจ้าเชิดมันบอกว่า มันจะกลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดีต่อไป"

ข้าพเจ้าสนับสนุนว่า

ขอแสดงว่าความยินดีด้วย นายเชิด คนเรา ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าเรานึกว่าเราเคยทำชั่ว จงพยายามกลับตัวทำดี พระท่านยกโทษให้ในเมื่อรู้สึกผิดชอบ แม้แต่ศาลยังมีความกรุณาต่อผู้ที่สารภาพโทษ สำนึกผิด"

นายเชิดก้มลงกราบน้ำตาไหล ด้วยไม่นึกว่าผู้ที่อุปการะแม่ของเขานั้นเป็นข้าพเจ้า เสียงนายเชิดพูดขึ้นว่า "พรุ่งนี้ผมจะไปกราบเท้าท่านและคุณนายที่บ้านสารภาพผิดครับ"

ข้าพเจ้าห้ามว่า "ไม่ต้องก็ได้ เรากลับตัวได้ ภรรยาฉันก็คงดีใจด้วย" หลังจากสนทนาอยู่พอสมควรแล้ว ข้าพเจ้าก็ลากลับ

รุ่งขึ้น ขณะที่ข้าพเจ้าและภรรยากำลังรับประทานอาหารอยู่ มีคนมาบอกว่านายเชิดมาหา ข้าพเจ้าจึงบอกว่าเข้ามาได้อย่างกันเอง พอนายเชิดเข้ามาข้าพเจ้ามองดูก็เห็นถือห่ออะไรห่อหนึ่ง แต่รู้สึกว่าเป็นของไม่เบา พอนายเชิดเข้ามาก็ก้มลงกราบข้าพเจ้า แล้วก็เข้ามากราบภรรยาข้าพเจ้า ส่วนภรรยาข้าพเจ้าเมื่อก่อนไม่ชอบหน้านายเชิดตั้งแต่ของหายมาบัดนี้ดูทักทายอย่างยิ้มแย้มแจ่มใสดี นายเชิดพูดขึ้นว่า

"ท่านครับ ผมได้ทราบจากแม่ผมว่าได้ท่านเป็นผู้อุปการะพร้อมทั้งลูกและเมียผมให้ได้รับความสุขสบาย แม่พร่ำสอนผมว่า แม่สวดมนต์ทุกคืนขอพรพระช่วยดลบันดาลให้ท่านมีความสุขความเจริญยิ่งขึ้น ผมจึงตื่นตันใจนึกถึงพระคุณท่านอยู่ตลอดเวลา บัดนี้ ผมได้สำนึกกลับใจเป็นคนดี ก่อนนี้ผมเคยเป็นคนชั่วช้าเลวทราม บังอาจลักทรัพย์ของท่านไป บัดนี้ผมนำเอาของมาคืนแล้วทุกอย่างของท่านคงอยู่ครบ ผมไม่ได้แตะ

ต้องข้างในเลย เพราะเมื่อลักของท่านไปแล้ว ก็ไปฝังไว้ที่กลางสวนแห่งหนึ่ง กลัวท่านจะแจ้งตำรวจจับ แต่พอฝังอยู่ไม่ทันไรก็มีเพื่อนมาชวนไปปล้น ผมก็ไปด้วย แต่แล้วก็เสียรู้เจ้าทรัพย์ซึ่งรู้ล่วงหน้าอยู่ก่อนแล้ว เพราะสายลับหักหลังนำความไปบอกเจ้าของบ้าน ตำรวจล้อมจับได้ทั้งหมด ผมจึงถูกนำขึ้นศาล ๆ ตัดสินจำคุก ผมรับสารภาพผิดในเรื่องปล้น แต่ไม่ทันลงมือ จึงถูกศาลสั่งจำคุกฐานกรุณาได้ลดหย่อนผ่อนโทษบ้าง พอผมออกจากคุกก็ตรงเข้าไปในบ้านนึกว่าคงพบแม่อยู่ในสภาพที่แย่ ลูกและภรรยาผมคงจะลำบาก แต่เมื่อไปถึงกลับตรงกันข้ามกับที่คาดไว้ แม่และลูกเมียอยู่สุขสบาย ลูก ๆ ได้เข้าเรียนเมื่อทราบว่า ท่านเป็นผู้อุปการะผมรู้สึกเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ผมจึงได้ไปขุดเอาของที่ผมลักไปมาคืนและกราบขอโทษด้วย"

แล้วนายเชิดก็แก้ห่อออก มันเป็นหีบเหล็กขนาดย่อมที่หายไปจริง ๆ จะผิดก็ตรงที่มันเปื้อนดินและมีสนิมขึ้น เมื่อภรรยาข้าพเจ้าให้เปิดหีบด้วยกุญแจก็เปิดได้ง่ายเมื่อเปิดดูข้างในทุกอย่างเรียบร้อย ภรรยาข้าพเจ้าจึงหยิบสร้อยคอทองคำ ๑ เส้นฝากให้นายเชิดนำไปให้ภรรยา

นายเชิดก้มลงกราบภรรยาข้าพเจ้า ปากก็พร่ำขอบคุณแทนภรรยา ข้าพเจ้าเฝ้าสังเกตดูเหตุการณ์และกิริยาของนายเชิดก็แน่ใจว่ากลับตัวได้แน่ คนเราแม้จะพยายามเป็นคนดีอย่างไร หากมีสิ่งแวดล้อมบีบบังคับอาจเปลี่ยนจิตใจภายหลังก็ได้ และหลังจากวันนั้นแล้วได้พานายเชิดไปฝากทำงาน ณ ที่แห่งหนึ่ง เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัวเป็นสุขต่อไป

ต่อมาอีกไม่ช้า ข้าพเจ้าได้รับจดหมายจากเพื่อนผู้ที่รอดจากการฆ่าตัวตายเพราะการช่วยเหลือจากข้าพเจ้า แจ้งมาว่าบัดนี้เขาได้มีกิจการใหญ่โตขึ้นอีกแล้ว รายได้ก็สูงขึ้นมาก เขาจะเดินทางเข้ามากรุงเทพ ฯ ในเร็ว ๆ นี้ เพื่อจะได้นำเงินจำนวนหนึ่งมาคืนให้ข้าพเจ้า พร้อมกันนั้นก็จะพาบุตรและภรรยามากราบเคารพข้าพเจ้าด้วย เพราะเป็นผู้มีพระคุณอย่างสูงสุดในชีวิตของเขา ข้าพเจ้าจึงรีบตอบเขาไปว่า อย่าได้เอาเรื่องการช่วยเหลือเพียงเท่านี้เป็นเรื่องใหญ่เลย ข้าพเจ้ากระดากใจและอาย อย่าให้ลำบากแก่ภรรยาและบุตรที่จะต้องรอนแรมมาด้วยเรื่องเฉพาะมาขอบคุณโดยไม่จำเป็น ขอให้งดดีกว่า

หลังจากข้าพเจ้าตอบจดหมายไปประมาณ ๑๐ วัน เขาก็มากรุงเทพ ฯ พร้อมกับบุตรสาวบุตรชายและภรรยา แล้วก็นำธูปเทียนและมีของใช้บางอย่าง มีขันน้ำ ผักส้มป่อย ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่าใครคนหนึ่งคงจะลาบวช กลับได้ความว่า เขาจะดำหัว ข้าพเจ้าหัวเราะเพราะไม่ค่อยจะได้ยินหรือเคยได้ยินมาแต่เดิม แต่เมื่อนึกได้ว่าการดำหัวของภาคเหนือก็คือ รดน้ำท่านผู้ใหญ่ที่นับถือนั่นเอง

เมื่อเสร็จจากการรดน้ำตามประเพณีภาคเหนือแล้ว ข้าพเจ้าอวยพรให้แก่ครอบครัวเขาพอสมควร แล้วเขาก็หยิบเช็คจ่ายเงินมาให้ข้าพเจ้า ซึ่งเขาเตรียมเขียนไว้เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้ารับมาดูก็เห็นจำนวนเกินกว่าที่ข้าพเจ้าจ่ายให้ในคราวก่อนนั้นมากมาย ข้าพเจ้าส่งคืนไม่ยอมรับ เขาก็พยายามวิงวอนให้ข้าพเจ้ารับไว้ โดยอ้างถึงค่าของเงินในระยะนั้นกับระยะนี้ผิดกันมาก ที่เขาจ่ายให้ยังไม่คุ้มค่าน้ำเงินเมื่อเทียบกับเวลาที่เอาไป แล้วเขาก็ยังบอกว่า เวลานี้กิจการของเขาเจริญ มีรายได้มากมาย ทั้งนี้เพราะข้าพเจ้าคนเดียวที่ชุบชีวิตของคนที่ตายแล้วให้ฟื้นขึ้นรุ่งเรืองเช่นนี้

ข้าพเจ้ายืนยันว่า ข้าพเจ้าตั้งใจช่วยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ข้าพเจ้าเป็นคนไม่มีบุตร เมื่อตายไปแล้วสมบัติ

ที่มีอยู่ก็เอาไปไม่ได้ จึงไม่ยอมรับเงินส่วนมาก เขาก็จนใจ จำเป็นต้องเปลี่ยนเช็คให้ใหม่ แล้วกล่าวคำยกบุญยอคุณให้บุตรและภรรยาเขาทราบ และให้ระลึกถึงบุญคุณจนตลอดไปชั่วลูกหลานทั้งตระกูล ข้าพเจ้ารู้สึกกระดากใจจนไม่รู้จะวางหน้าอย่างไร ผลแท้จริงข้าพเจ้าได้รับคือความสุขใจ ความสบายใจซึ่งหาไม่ได้ในโลกนี้ ถ้าจิตใจเราไม่ศรัทธา แม้จะมีเงินล้นฟ้าก็ไม่สามารถจะหาความสุขสบายใจเช่นนี้ ข้าพเจ้าไม่ลืมเลยว่าทุกอย่างอยู่ที่ใจเรา บัดนี้ ข้าพเจ้ายิ้มรับความตายได้แล้วอย่างเป็นสุข

<u>หมายเหตุ</u> สรรพนามคำว่า "ข้าพเจ้า" ในเรื่องนี้ ขอเรียนให้ท่านทราบว่า มิได้หมายถึงผู้เขียน เรื่องนี้เป็นเรื่องของเพื่อนผู้เขียน ท่านจะเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงหรืออิงนิยาย ก็โปรดใช้วิจารณญาณดูเถิด.

มารศาสนา

วันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์จากเพื่อนรุ่นพี่จากฝั่งธนบุรี บอกว่าอยากให้ได้ไปพบกับเรื่องที่ประหลาดมหัศจรรย์ด้วย มีนายทหารผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง มีความประสงค์จะให้ข้าพเจ้าไปพบกับท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสวัดหนึ่งฝั่งธนบุรี

เมื่อข้าพเจ้าทราบความประสงค์เพื่อนรุ่นพี่แล้ว ตกลงนัดวันเวลาที่ผมจะไป ครั้นถึงวันนัด จำได้ว่าเป็นวันเสาร์ ข้าพเจ้าจึงได้เดินทางไปจุดที่นัดพบตามวันเวลาที่ตกลง เมื่อข้าพเจ้าไปถึงบ้านพี่แล้ว เราก็ได้เริ่มเดินทางโดยมีนายทหารผู้นั้นพร้อมด้วยภรรยาของท่านเป็นผู้นำทาง และรถของข้าพเจ้าพร้อมทั้งคุณพี่กับภรรยาเป็นผู้ตาม

วันนั้นเราไปถึงวัดและขึ้นไปบนกุฏิท่านเจ้าคุณแล้วก็ได้พบท่านผู้มีเกียรติหลายท่านมาคอยพบท่านเจ้าคุณอยู่ก่อนแล้ว ปรากฏว่าท่านเจ้าคุณไม่อยู่ในที่นั้น ได้ทราบว่าท่านได้ลงไปฉันเพลที่ศาลา เนื่องในงานวันเกิดหรืองานมงคลอะไร ข้าพเจ้าก็จำไม่ได้ เราได้รับการแนะนำให้รู้จักกับท่านที่รอคอยท่านเจ้าคุณท่านเจ้าอาวาส เมื่อได้สนทนาก็ได้ทราบ

ว่าท่านผู้มีเกียรติเหล่านั้น ได้ติดตามอ่านหนังสือ "กฎแห่ง-กรรม" หรือ "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" มาแล้วทุกท่าน ข้าพเจ้าตอบขอบคุณที่ท่านได้สนใจในหนังสือของข้าพเจ้า และได้ให้การสนับสนุน บนกุฏิท่านเจ้าคุณมีพระพุทธรูปจำนวนมาก ท่านผู้ที่นำข้าพเจ้าไปนั้น ได้ชี้ให้ดูพระพุทธรูปสององค์ขนาดเท่าคนยืนอยู่สองข้างสูงต่ำเท่านั้น ท่านได้อธิบายว่า

"พระพุทธรูปสององค์นี่แหละ ผมมีความประสงค์จะให้มารู้มาเห็น และทราบประวัติจากท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ ผมจะเล่าเองก็คงจะได้เนื้อความไม่ละเอียดนัก อยากจะให้มาพบและได้ทราบจากปากคำของหลวงพ่อ นำไปนึกไปคิดก็คงได้เรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อไป"

ข้าพเจาตอบขอบคุณที่ได้กรุณาสละเวลาที่ท่านได้เห็นประโยชน์ส่วนรวม เมื่อข้าพเจ้าได้ก้มลงกราบนมัสการพระพุทธรูปทั้งสองแล้ว ได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนด้วยความเคารพและทราบถึงความศักดิ์สิทธิ์แฝงอยู่ในพระองค์ท่าน

ไม่ช้าท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสได้ขึ้นมาบนกุฏิ เมื่อได้รับคำแนะนำแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้นมัสการท่านด้วยความเคารพ ถามถึงพระพุทธรูป ท่านเจ้าคุณได้กรุณาชี้แจงให้ทราบ และได้อธิบายถึงประวัติการเป็นมาของพระพุทธรูปทั้งสอง เมื่อย้อนหลังจากวันที่ข้าพเจ้าได้ไปพบและสนทนากับท่านเจ้าคุณ

ประมาณ ๔—๕ ปี ได้มีผู้นำพระพุทธรูปท่อนล่างมาถวายท่าน พระพุทธรูปองค์นี้ได้ถูกเลื่อยสองท่อน ส่วนท่อนบนเขานำไปขายฝรั่ง ท่านเจ้าคุณได้รับพระพุทธรูปท่อนล่างไว้ด้วยความสังเวชใจ ที่มนุษย์ในยุคนี้ช่างมีจิตใจโหดร้าย แม้พระพุทธรูปเป็นที่เคารพสักการบูชาของชาวไทยทั้งชาติ ก็ยังทำลายเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ได้นึกถึงเวรกรรมบุญบาปที่จะตามสนอง มิใยที่จะมีผู้โกรธแค้น เมื่อใครรู้ใครด่า ใครรู้ใครแช่ง มนุษย์ใจร้ายเหล่านั้น จะอยู่ด้วยความสุขได้อย่างไร ท่ามกลางคนสาปแช่ง

เมื่อท่านเจ้าคุณได้พระพุทธรูปท่อนล่างมาแล้ว ท่านก็ได้จัดการบูรณะ โดยจัดการหล่อพระเศียรติดต่อเชื่อมส่วนบนให้สมบูรณ์เป็นองค์พระตามเดิม แล้วตั้งไว้เคารพบูชาบนกุฏิของท่าน แต่แล้วต่อมาไม่นาน ท่านผู้ที่นำพระพุทธรูปส่วนล่างมาถวายนั้น ก็ได้นำพระพุทธรูปส่วนบนมาถวายท่านอีก แต่ท่อนล่างท่านก็ได้บูรณะหล่อส่วนบนให้เป็นองค์พระสมบูรณ์แล้ว แต่คราวนี้เมื่อได้ส่วนบนมา ท่านก็ต้องบูรณะหล่อส่วนล่างเชื่อมติดต่อกับส่วนบนให้สมบูรณ์เช่นเดียวกันฉะนั้น จึงเกิดเป็นพระพุทธรูปยืนสององค์ ยืนเด่นอยู่บน

กุฏิท่านเจ้าคุณในหมู่พระพุทธรูปจำนวนมาก ที่ตั้งไว้บูชา ผู้ที่ได้ขึ้นไปบนกุฏิท่านเจ้าคุณก็จะพบเห็นทุกท่าน

ประวัติของพระพุทธรูปยืนทั้งสององค์นี้มีว่า ทางพระนครใต้ มีผู้นำพระพุทธรูปมาเลื่อยท่อนล่างออกแล้ว ก็นำท่อนบนไปขายให้ฝรั่งซึ่งเข้ามาทำงานในประเทศไทยผู้หนึ่ง เพื่อสะดวกที่จะนำออกนอกประเทศ ถ้าจะนำไปทั้งองค์ก็ไม่สะดวก ฉะนั้น เมื่อเลื่อยท่อนบนไปขายแล้ว ส่วนท่อนล่างก็ไม่สนใจทิ้งไว้ข้างบ้าน คนข้างบ้านเห็นแล้วก็สังเวชใจยิ่งนัก จึงขอนำมาถวายท่านเจ้าคุณที่ท่านผู้นี้เคารพ แต่เหตุการณ์ก็มิได้สิ้นสุดลงเพียงนี้

ต่อมาเวลาผ่านไป วันหนึ่งผู้ที่เลื่อยพระพุทธรูปไปธุระในซอยแห่งหนึ่งในเขตพระนคร เมื่อรถที่นั่งไปนั้นออกจากซอยก็ชนกับรถอีกคันหนึ่งอย่างแรง รถพังยับเยินลงที่ปากซอย ทำให้ผู้ฆาตกรรมพระพุทธรูปผู้นั้นนั่งมาด้วยต้องรับบาดเจ็บสาหัส หนังหัวถลกลงมาข้างหน้า ความเจ็บปวดทำให้ร้องครวญครางออกมาอย่างน่าเวทนา ทำให้ผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ครั้งนั้นอดสังเวชและสงสารมิได้ เพราะเห็นท่าทางกิริยาแสดงถึงอาการปวดร้าวไม่สามารถจะทนอยู่ได้ ดิ้นรน

ทนทุกข์ทรมาน ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้พยายามช่วยเหลือผู้บาดเจ็บสาหัสผู้นั้น เพื่อรีบจัดส่งโรงพยาบาลด่วน คนป่วยบิดตัวหน้าเบี้ยวบูดด้วยความเจ็บปวดร้าว ร้องไห้ครวญครางเหมือนทารก พิษบาดแผลสาหัสทำให้คลั่งเพ้อร้องออกมาว่า

"ผมเจ็บปวดทนไม่ไหวแล้ว ขอกรุณาเอาเลื่อยมาเลื่อยหน้าอกที" คนป่วยร้องย้ำว่า "ขอเลื่อยหน้าอกที ผมทนไม่ไหวแล้ว เลื่อยหน้าอกที ๆ ๆ ผมทนไม่ได้ ทันทรมานเหลือเกิน"

ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ในเวลานั้น ต่างก็รู้ว่าบุคคลเคราะห์ร้ายผู้นี้ต้องทนทุกข์ทรมานเจ็บปวดอย่างแสนสาหัสจากขั้วใจจนน้ำตาไหลอาบน้ำ ทั้งกิริยาและท่าทางดิ้นรนตลอดจนหน้าตาบิดเบี้ยวก่อนร้องคำแรกก็แผ่วเบา แล้วก็ค่อยดังขึ้นจนถึงที่สุดก็ตะโกนออกมาไม่มีใครรู้ ไม่มีใครทราบว่า คำพูดที่ตะโกนออกมานั้นหมายความว่าอะไร บางคนคงจะเข้าใจว่าเป็นเพราะความเจ็บปวดเพ้อคลั่ง อยากให้เลื่อยร่างกายออกสองท่อน เพื่อจะได้ตายเร็วเข้าเพื่อพ้นความทุกข์ทรมาน และบางคนอาจคิดว่าคงเป็นเพราะพิษบาดแผลทำให้หมดสติ แล้วพูดอะไรออกมาโดยไม่รู้สึกตัว ฉะนั้น

คำพูดจึงไม่มีความหมายสำหรับผู้ที่ยังไม่รู้เบื้องหลังชีวิตของบุคคลผู้นี้ เมื่อได้เห็นได้ยินก็เพียงให้ความสมเพชสงสาร ที่บุคคลผู้นี้ได้ประสบเคราะห์กรรมแล้วความรู้สึกก็ผ่านไปไม่รู้สึกแปลกประหลาดอันใด และบางท่านที่ใจอ่อนผ่านมา ก็ไม่กล้าดูไม่กล้าฟังคำโอดครวญของคนป่วย เพราะกลัวจะเป็นลม เมื่อเห็นเลือดต้องหันหน้าไปทางอื่นรีบผ่านไป หากมีผู้ติดตามไปรู้เบื้องหลังบุคคลผู้นี้แล้วคงตื่นเต้นทุกคำพูดเขย่าขวัญแทงลึกเข้าไปในความรู้สึก เพราะในชีวิตของผู้สร้างกรรมของบุคคลผู้นี้ ที่สุดก็หนีกรรมที่ตนประกอบขึ้นไม่พ้น ทำให้น่าคิดของชีวิตบุคคลทำชั่วทั่ว ๆ ไป หากได้มีโอกาสได้ติดตามชีวิตถึงบั้นปลายของบุคคลผู้นั้น ก็คงจะได้พบสิ่งแปลก ๆ และอัศจรรย์อีกมาก

เหตุการณ์เกิดขึ้นครั้งนั้นได้ทราบถึงฝรั่งผู้ได้ซื้อพระพุทธรูปท่อนบนไว้ เมื่อได้มีผู้เล่าให้ฟังเหตุเกิดขึ้นแก่ผู้เลื่อยพระพุทธรูป ฝรั่งผู้นั้นก็เกิดตกใจกลัวหวาดภัยที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวต่อไป จึงรีบไปพบท่านผู้ที่นำพระพุทธรูปส่วนล่างไปถวายท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสแล้วหวังจะมอบพระพุทธรูปส่วนบนที่ตนได้เสียเงินซื้อมาด้วยราคาสูง หวังจะส่งไป

ประเทศของตน ก็ต้องเลิกล้มความคิด จึงรีบนำมามอบให้ท่านผู้นั้น เพื่อจะได้นำไปถวายท่านเจ้าคุณประกอบกับท่อนล่างให้เป็นองค์พระสมบูรณ์ ตามเดิม แม้จะทราบว่า ท่อนล่างได้บูรณะแล้ว ก็อยากจะนำไปให้พ้นบ้าน เพราะความกลัว และบอกว่าเข็ดแล้ว จะไม่ขอแตะต้องพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์อีกต่อไป ทั้งได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในบ้านให้ฟังว่า

นับตั้งแต่แกได้นำพระพุทธรูปครึ่งองค์ที่เลื่อยครึ่งท่อนมาไว้ในบ้าน เหตุการณ์แปลก ๆ ก็เกิดขึ้น ในความรู้สึกแต่ก่อนที่จะนำพระพุทธรูปเข้าในบ้าน ครอบครัวของแกเคยได้รับความสุข บุตรและภรรยามีแต่ความสนุกสนานเบิกบานร่าเริง เมื่อนำพระพุทธรูปครึ่งท่อนบนเข้ามาอยู่ในบ้านแล้วก็เปลี่ยนแปลงสภาพตรงกันข้าม ภายในบ้านเกิดปั่นป่วนประเดี๋ยวคนนั้นป่วยคนนี้ป่วย ไม่ว่างเว้นจากโรคภัย ความรู้สึกมีแต่ความเคร่งเครียด จิตใจไม่มีสบายอยู่ตลอดเวลามองดูอะไรไม่ถูกใจไม่ถูกตา สิ่งที่ไม่น่าจะมีเรื่องก็มี มีแต่ความทุกข์หนักอยู่ในอกไม่มีความสงบสุข พอมารู้ข่าวคนที่เลื่อยพระพุทธรูปขายให้แก ก่อนตายร้องตะโกนให้เลื่อย

หน้าอก ก็เกิดความตกใจหวาดหวั่น นึกถึงความปั่นป่วนในครอบครัวแล้ว นึกถึงพระพุทธรูปองค์นี้คงจะให้โทษแน่ เมื่อยิ่งคิดก็ยิ่งเห็นชัดเจนขึ้น และบัดนี้แกก็ยิ่งหนักใจ เมื่อได้รับความตำหนิติเตียนในการงานว่าบกพร่องไม่เหมือนแต่ก่อน ทางการต่างประเทศของแกได้มีคำสั่งให้แกกลับไป แกเชื่อแน่ว่าทุกอย่างที่เกิดขึ้นนี้คงเป็นด้วยอำนาจอภินิหารของพระ-พุทธรูปที่แกซื้อมา ไม่มีข้อสงสัย แกไม่ยอมนำพระพุทธรูปนี้ไปด้วย ฉะนั้น ท่านผู้นั้นจึงรับพระพุทธรูปที่ฝรั่งฝากมาถวายท่านเจ้าคุณ แล้วท่านก็บูรณะให้สมบูรณ์อีกองค์หนึ่งดังที่ข้าพเจ้าได้เห็นในกุฏิท่าน

เรื่องอภินิหารของพระพุทธรูปนี้ ข้าพเจ้าได้พยายามพิจารณาดูหาเหตุผลคิดแล้วคิดอีกว่า องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรานั้น ท่านมีแต่ความเมตตากรุณา มุ่งหวังจะนำสัตว์โลกทั้งหลายให้พ้นห้วงมหันตทุกข์ หลุดพ้นเวียนว่ายตายเกิดไปสู่ความสุขสงบ พระองค์ไม่เป็นโทษภัยแก่ผู้ใดมีแต่ทรงสั่งสอนให้ประกอบแต่กรรมดี แต่เหตุใดจึงให้โทษแก่ผู้ที่ทำลายองค์พระพุทธรูป ข้อนี้เห็นจะเป็นเหตุเพราะพวกเทพหรือเทวดาอารักษ์ หรือวิญญาณต่าง ๆ ที่ได้รักษาองค์พระ-

พุทธรูป เป็นผู้คอยคุ้มครอง เกิดความเคียดแค้นที่มีมาร ศาสนามาทำลายพระพุทธรูป ซึ่งเป็นที่เคารพกราบไหว้ของ มหาชนที่นับถือทั่วไปก็เป็นได้ นี่ก็เป็นไปตามกฎแห่งกรรม ใครจะทำดีทำชั่วย่อมเกิดผล แม้พระท่านจะไม่เอาโทษ ธรรมชาติของหลักกรรมก็ไม่ยกเว้น

เมื่อได้พยายามนึกถึงว่าพระพุทธศาสนาพิจารณาดู ทุกแง่ทุกมุมก็มีแต่ให้ความร่มเย็นเป็นสุขด้วยความเมตตา กรุณาปรานี ไม่ว่าคนดีคนชั่วและสัตว์โลกทั้งหลาย มุ่งหวัง สอนให้ประชาชาวโลกประกอบกรรมดีสละทิ้งความชั่ว มิได้ ให้ร้ายเป็นภัยให้โทษผู้ใด ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงครั้งหนึ่ง ได้เคยอ่านบันทึกเรื่องของคุณพาณี รัตนสมบัติ เป็นหนังสือ พิมพ์แจกในงานศพ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๐๗ ข้าพเจ้า มีความสนใจเรื่องที่คุณพาณีหมดลมหายใจไปแล้วสามครั้ง ตายอย่างอวัยวะส่วนต่าง ๆ หยุดทำงานตัวเย็นชืด แต่แล้ว กลับฟื้นคืนชีพขึ้นมา และเล่าเหตุการณ์ที่ได้ประสบมาใน ระหว่างจิตดับ ได้เข้าไปในเขตดินแดนเมืองสวรรค์โดยมีรถ ที่สวยงามมีผู้คนแวดล้อมพาไป และก่อนที่คุณพาณีจะหมดลม นั้น ก็รู้ล่วงหน้าทุกครั้ง แต่สิ่งที่ประทับใจข้าพเจ้าในหนังสือ

ฉบับนั้น ก็ตอนต้นที่คุณพาณีได้ตัดสินใจจากประสบการณ์ในนิมิต เปลี่ยนใจจากการนับถือศาสนาคริสต์ มานับถือศาสนาพุทธด้วยแรงอธิษฐาน

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านแล้ว ก็เกิดสนใจในชีวิตอันประหลาดมหัศจรรย์ของคุณพาณีมาก รู้สึกมีความเลื่อมใสอยากจะติดตามเรื่องนี้ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่สามารถจะติดตามเรื่องนี้ได้เพราะข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักกับญาติของคุณพาณีพอที่จะให้ความกระจ่างแจ้งในเรื่องนี้ ก็ได้แต่เก็บความสนใจเรื่องนี้ไว้ในความรู้สึก หวังคอยเวลาและโอกาสข้างหน้า แต่แล้วต่อมาเมื่อเทศกาลกฐินปี ๒๕๐๙ ข้าพเจ้าได้ไปในงานทอดกฐินที่วัดประดู่ทรงธรรม จังหวัดพระนครกรุงศรีอยุธยา ได้มีผู้แนะนำให้รู้จักกับ คุณสาย รัตนสมบัติ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักท่านผู้นี้มาก่อนเลย นับว่าเป็นโชคดีโดยบังเอิญข้าพเจ้าเรียนถามถึงคุณพาณี ตามที่ข้าพเจ้าได้อ่านในหนังสือบันทึกที่พิมพ์แจก และอยากทราบนอกเนือกว่านั้น คุณสายเป็นผู้ที่คุยสนุก ได้กรุณาเล่าให้ฟังในเวลาตอนเลี้ยงอาหารเที่ยงที่บนศาลาวัดประดู่ทรงธรรม หลังจากทอดกฐินแล้วรวมทั้งผู้มีเกียรติหลายท่าน เรามีเวลาสนทนากันไม่มากนัก

ในระหว่างอาหาร และหลังอาหารเราก็ยังสนทนากันอีกนาน แต่ยังไม่สิ้นเรื่อง

ข้าพเจ้าจะขอย่อแต่ต้นเรื่องคือการเปลี่ยนศาสนาของคุณพาณี เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาไม่เป็นพิษภัยให้โทษแก่ใคร การที่คนใจชั่วทำลายพระพุทธรูปที่ได้รับภัยก็เป็นไปตามกฎแห่งกรรม ใครทำดีทำชั่วย่อมหนีไม่พ้นกรรมที่ทำไว้ คุณพาณีเคยอยู่โรงเรียนกินนอนมาแต่เด็ก ๆ ได้ถูกอบรมให้ถือศาสนาคริสต์ไปด้วย เมื่อกลับมาอยู่บ้านก็แยกเป็นสองศาสนา คือ มีพุทธและคริสต์ในบ้านเดียวกัน แต่ศาสนาพุทธนั้นเป็นศาสนาเสรีก็มิได้รังเกียจ ใครจะถือศาสนาใดก็เข้ากันได้ ให้ความรักใคร่เอ็นดู เห็นอกเห็นใจเช่นเดียวกัน ไม่ลบหลู่ดูหมิ่น เพราะเห็นว่าทุกศาสนาสอนให้คนทำความดี แต่คุณพาณีไม่สบายใจ เพราะปัญหาเรื่องศาสนาที่ต้องแยกกันนับถือในบ้านเดียวกันตัดสินใจไม่ถูก เพราะมองเห็นดีทั้งศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ แต่เมื่ออยู่บ้านเดียวก็ควรจะถือศาสนาเดียว จะมีจิตใจร่วมสามัคคีสนิทสนมเพื่อความสุขทางครบครัว ถ้าคนละศาสนาจะทำอะไรก็ต้องคอยระวังเกรงว่าจะกระทบกระเทือนจิตใจกันต้อง

คอยถนอมน้ำใจกันตลอดไป คุณพาณีคิดว่า ถ้าถือพุทธก็ควรจะถือกันหมดทั้งบ้าน ไม่ควรจะแยกถือกัน แต่ก็คิดไม่ตกว่า จะชวนคนในบ้านให้ถือคริสต์ทั้งหมดหรือตนเองจะร่วมนับถือพุทธด้วย แล้วคืนหนึ่งก่อนเข้านอนก็ตัดสินใจว่า คืนนี้จะอธิฐานให้พระพุทธเจ้าและพระเยซูเจ้าขอให้มาแสดงอภินิหารต่อสู้กัน ถ้าฝ่ายใดชนะก็จะตัดสินใจเด็ดขาดยอมนับถือฝ่ายศาสนานั้น ไม่มีข้อสงสัยใด ๆ อีก มุ่งหน้าปฏิบัตินับถือตลอดไป

ฉะนั้น ก่อนนอน จึงบูชาอ้อนวอนบอกกล่าวถึงความประสงค์ทั้งฝ่ายพระเยซูคริสต์ และพระพุทธเจ้าตามที่ตนปรารถนาไว้ เมื่อตัดสินใจเด็ดขาดในคืนนั้นก่อนสว่างเกิดฝันเห็นพระสงฆ์สูงอายุห่มจีวรเก่า ๆ มายืนเทศน์อยู่ที่หัวนอนว่า

"ดูก่อนสีกา การที่ประสงค์จะให้พระเยซูคริสต์กับพระพุทธเจ้ามาแสดงอภินิหาร หรือใช้กำลังชิงชัยต่อสู้กันนั้น ทางพระพุทธศาสนาไม่มีการสอนให้ต่อสู้ผิดศีล ศาสนาพุทธมีแต่สอนให้มีความเมตตากรุณา สอนให้จิตใจสงบจะเกิดสุขสอนให้ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สอนให้

ละความชั่วสร้างความดี ให้ทำบุญสร้างกุศลเป็นทางละความโลภ โกรธ หลง นำไปสู่ความร่มเย็น ศาสนาพุทธมีแต่ชี้ทางให้ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธองค์ เพื่อกำจัดกิเลสตัณหาฟอกจิตใจให้บริสุทธิ์เพื่อหลุดพ้นจากความทุกข์ มี เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นต้นเหตุแห่งทุกข์

รุ่งขึ้นคุณพาณีได้เล่าเรื่องนี้ให้คุณแม่ฟังว่า ในฝันได้พบพระสงฆ์ในพุทธศาสนา ได้บอกถึงศาสนาพุทธไม่มีการต่อสู้ มีแต่ความสงบ แต่พระเยซูคริสต์ไม่ปรากฏว่ามา"

คุณแม่บอกว่า "พระท่านมาโปรดแล้ว เป็นนิมิตที่ดีควรจะตัดสินใจเคารพนับถือพระพุทธศาสนา" และวันนั้นคุณแม่ก็นำตัวคุณพาณีไปที่วัดพระแก้ว พร้อมด้วยดอกไม้ธูปเทียน ให้ถวายตัวเป็นลูกพระแก้วมรกต เริ่มฟังธรรมและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ได้ศึกษาธรรมะและทำสมาธิจนเกิดอำนาจจิตขึ้นอย่างอัศจรรย์ นี่ข้าพเจ้าได้ย่อจากหนังสือ และคำบอกเล่าของ คุณสายรัตนสมบัติ

ขอเพียงยกตัวอย่างเรื่องนี้ให้เห็นว่า พระพุทธศาสนานั้น พระพุทธเจ้าท่านเปี่ยมล้นไปด้วยความเมตตากรุณามีแต่

ให้คุณไม่มีให้โทษให้ร้ายต่อใคร แต่พวกทำลายพระพุทธรูปเพื่อหาประโยชน์ใส่ตนนั้นเหมือนถูกสาป ถ้าได้มีโอกาสติดตามอย่างใกล้ชิดก็จะรู้จะเห็น ว่าพวกนี้จะทำอะไรก็ไม่เจริญรุ่งเรืองมีแต่ตกต่ำเสื่อมทรามลง บั้นปลายของชีวิตก็พบจุดจบด้วยกรรมตามสนอง หากยังมีผู้ใดสงสัยในเรื่องกรรมก็ขอให้ไปนมัสการพระคุณเจ้าท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสวัดโพธิ์นิมิตฝั่งธนบุรี ท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสผู้ทรงคุณธรรมสูงพร้อมด้วยเมตตากรุณา คงจะประทานความรู้เรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วหลายเรื่อง และจะได้นมัสการพระพุทธรูปยืนสององค์ซึ่งอยู่บนกุฏิของท่าน เป็นต้นเรื่องที่ข้าพเจ้านำมาเล่า เมื่อรู้เรื่องของกรรมดีแล้วจะได้มีโอกาสสำรวมสติตั้งใจเป็นสมาธิและระลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ด้วยอำนาจกุศล จิตใจเราผ่องใสเกิดความร่มเย็นเป็นศิริมงคลแก่ตัวเอง ด้วยหลักธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะได้มีแต่ความสงบสุขตลอดไป

สวัสดี

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. ชุมนุมช่าง
314/7 ซอยหลังวัดตรีทศเทพ ถนนประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร
โทร. 827604, 681610
นายชม ศุขปริมัตถ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา เม.ย. 2516